

31292

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జూన్ నెల 22-వ తేది సోమవారము
శ్రీ శ్రీధననామ సంవత్సరము, ఆషాఢమాస శుద్ధ ప్రథమ ౧.

No. 70
సంచిక 20

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిడ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

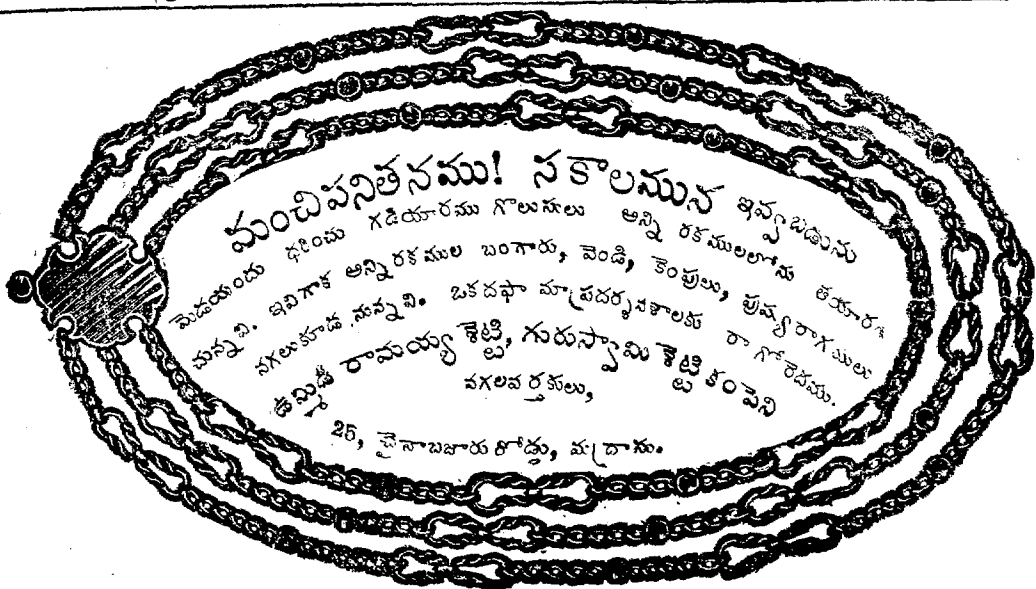
శలనొప్పుల మోస్తును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శవు నొప్పుల బారదోలును, పొట్టగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును దుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కాశోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసినేనును.
దేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుళెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 వైరిరోడ్డు, ఫోర్ట్ బొంబాయి.

పుచ్చరాగము, ముదురు, కెంపులకు, సీమ వెండికి, మొదటిరకం పుచ్చరాగము.

వెల్లింగ్టన్ సి సి మా

20-6-25 శనివారమునుండి 26-6-25 శుక్రవారమువరకు
సా.శాంత్రము 6 గం-15 నిమి రాత్రి 9 గం-30 ని
రెండు ప్రదర్శనములు
యూనివర్సల్ జ్యూయల్ నాటకము
హేమా! డాక్టరు!
ప్రతి ఒక్కరు చూడతగినది.

నక్సన్ దంతచూరము:—పల్ల వ్యాధులను
పోగొట్టుటకు ఇదియే
మంచి ఔషధము. 1 డజను రూ 1-4-0.
టి. ఎన్. స్వామినాథశాస్త్రి,
నం. 1 ఆలంగా త్తపిళ్లెవీధి తిరువల్లి క్కేడీ మదరాసు.

నిరపాయ కరమైన ఎరాస్మిక్ సబ్బుబిళ్లలు

ప్రతి ఒక్కరికి తగినవి-విడ్డలకు స్నానముచేయుటకు-తల్లికి యవ్వనమునందున్న అందము

శాశ్వతముగా యుండుటకును- తండ్రికి పరిశుద్ధ
మిచ్చుటకును, శ్రేష్ఠమైనది. మిక్కిలి సున్నిత
ముగా సువాసన చేర్చబడినది. మితవ్యయము
గలది. అరిగి పోయినప్పుడు కూడ మొదట నుండి
నల్లే మంచి సువాసన గలిగియుండును.
ఈ రకము, ఇతర సుప్రసిద్ధమైన ఎరాస్
మిక్ రకములు అన్ని దుకాణములందును దొర
కును.

“ఎరాస్మిక్” అత్తరు తయారుచేయునట్టి వారిచే
లండన్, పారిసులో తయారు చేయబడును.

వేపచెట్టుయొక్క

మంచిగుణములు కలిగిన
టాయిలెట్ అండు ఔషధ
సంబంధమైన వస్తువులు

మర్ఛోసబ్బు:—కార్పాటిక్ ఇతర ఔషధసంబంధమైన
సబ్బులన్నిటికంటెను శ్రేష్ఠమైనది. చర్మమును తనివేయదు.
మిక్కిలి సున్నితముగా వాసనచేర్చబడినది. 3 బిళ్లులగలపెట్టె
1 కి ధర ర్పు 0-12-0. మర్ఛోశ్రేయిష దంతచూరము:—లేత
పుల్లలతో దంతభావనముచేయుట అందరికిని తెలిసినవిషయమే.
ప్రభుతో మర్ఛో శ్రేయిష దంతచూరమును చేర్చి దంతభావన
జేసికొనుట చాలమంచిది. వేపచెట్టుయొక్క మంచిగుణములన్ని
యు నిందులోగలవు. బుడి1 0-8-0; చిన్నపాటము 1కి 0-2-0
మర్ఛో సాటాయిలెట్ పిండి ముఖమునకు, చర్మమునకుదేహము
నకు తగినపిండి.డర్మా 1 కి రు 0-10-0; ప్యాకెట్టు 1 కి 0-8-0
హిందూ దేశపుపరిశ్రమము, ధనముచే తయారుచేయబడినది.
SRI KRISHNA BROTHER, 323, Thambu
Chetty Street, MADRAS
& Mr V. V. KRISHNA IYER Palgha

శ్రీ వేంకటేశ్వర ఆయుర్వేదకళాశాల, బెజవాడ

ఆచార్య, విశారదవిద్యార్థులకు భోజనసౌకర్యములు ఉచితముగ చేయబడును.

నిఖిలభారతాయుర్వేద మహామండలివారి భిషక్, విశారద, ఆచార్య పరీక్షలకు శిక్షణమీయబడును. అన్నితరగతుల క్రొత్త విద్యార్థులు చేర్చుకొన బడుదురు. దరఖాస్తులు జూన్ 25 తేదీవరకు అంగీకరింపబడును. కళాశాల జూన్ 28 తేదీ తిరువబడును.

విద్యార్థులకు సంస్కృత జ్ఞానాభివృద్ధికొరకు సంస్కృత పాఠశాలయు అభ్యాస జ్ఞానముకొరకు వగ్మ వైద్యశాలయు రసశాలయు గలవు. ఫిజియాలజీ అనాటమీ మొదలైన విషయములు బోధించుటకు నమోదైన యింగ్లీషు వైద్యులుకలరు. ఆయుర్వేదము సుప్రసిద్ధ వైద్యవంశితులచే బోధింపబడును.

దరఖాస్తు ఫారములు కోరినవారికి పంపబడును.

బెజవాడ,
17-6-25.

నోరి రామశాస్త్రి,
ప్రధానాచార్యులు.

ది మదరాసు అండు సదరన్ మరాటా ట్రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)

నోటీసు

మేళాళత్తూరు ప్లాగ్ స్టేషన్

1.7-25 తేదీనుండి గుడియాలము నగర్తూరు స్టేషనులమధ్య 98/12-18 మైలు వద్ద మేళాళత్తూరు అను ఒక క్రొత్త స్టాగ్ స్టేషను యేర్పాటు చేయబడును. ప్రయాణీకులకు టిక్కెట్లు యివ్వబడును. సామానులకు 54 మాణిగుల మించని కనీసమైంట్లు అంగీకరింపబడును.

ఈదిగువ తెలుపబడినబండ్లు మాత్రమే ఈ స్టేషనువద్ద ఆగును.

మేళాళత్తూరు		నెం 15 ప్యాసంజరు	నెం 19 ప్యాసంజరు	నెం 12 ప్యాసంజరు	నెం 20 ప్యాసంజరు
		పగలు 11 గం-58 ని	రాత్రి 2 గం-27 ని.	ఉదయం 8 గం-14 ని.	రాత్రి 12 గం-30 ని
	బయలు దేరులు	,, 11 గం-58 ని	,, 2 గం-29 ని.	,, 8 గం-16 ని.	,, 12 గం-32 ని.

బలహీనము, వకముల బలహీనము

రక్త హాతి

1228

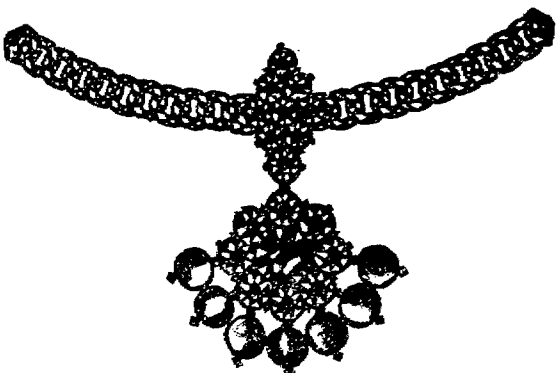
మొదలగు వాటికి.

Deschiens' syrup

విరళము ఉపయోగించును.

ఇది, ఆరోగ్యమును, ఇలము, నియంత్రణపదియ, 30,000 వైద్యులుచివ్వకొనియున్నాము. ఉష్ణియు, పారిష్ అను చూర్మము, గమనించుము. ఎక్కడను చిక్కము.

had of all Chemists (Wholesale) C. T. HARI & Co., 174, Broadway, Madras.

వస్తుకమగు కొత్తహాదిరి నగలుదొరకు స్థానము

ది ఆంధ్రాజ్యాయురి మానిఫాక్చరీంగు కంపెనీ

హెడ్ క్వార్టర్సు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు

మావ్వు ఆనేకరకములు క్రొత్తహాదిరి గాజులు, మెడగొలుసులు, కానుకలు అడ్డగవైలు మొదలగు బంగారు నగలున్ను, నవరత్నములు వేసిన ఆనేకచాదిరీల అడ్డగలు, జడబిళ్ళలు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపవరములు, పతకములు, మొదలగునవి నెండి రైలుకూజాలు, టంబ్లర్లు, పేలాగీస్సులు, కాపీస్సులు మొదలగు పాత్రసామానులన్ను ఆనేకరకములు కాళ్ళగొలుసులు, మొదలగు అన్నివస్తువులు యెప్పుడుసిద్ధముగా యుండును. కాను బంగారమునకు స్వ చాదివేండికిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును. నచ్చనివి వాపసు తీసుకొనబడును.

ప్రాచీనబద్ధ:-కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి,

1597

శనగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదరు,

చెన్న పురి బజారుధరలు

1925-వ సం॥ జూన్ నెల 22-వ తేది సోమవారము

1. ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి రు 80 0 0 మొదలు	42 0 0 చంక
బిరసము బస్తాలు	మొదలు వరకు
కుసుమ తెనాలిని,, ప 43 గలవి రు	18 0 0 15 0 0
నల్లారిని,, డిటా,,	15 8 0 17 0 0
డిల్లిని,, డిటా,,	16 0 0 18 0 0
రాగులు బా. 164 బస్తా 1-కి,,	8 12 0 9 0 0
శువ్వులు,,	20 0 0 24 0 0

2. పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205,,	12 8 0 18 8 0
సెనగలు,, డిటా,,	12 0 0 128 0
పెసలు,, డిటా,,	14 8 0 15 0 0
మినుములు,, డిటా,,	18 0 0 16 0 0
ఉలవలు రు 164,,	8 8 0 9 0 0

3. నూనెవస్తువులు

శువ్వులనూనె బా 1-కి,,	154 0 0 155 0
నెయ్యి మ 1-కి,,	14 0 0 25 0 0
కొండాపురంశేరు సెనగపప్పుబా1కి,,	55 0 0 60 0 0
ఇతరప్రదేశము,,	50 0 0 58 0 0
శేరుసెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 186 మిమకానూనె 182	
అమీరుబా 1-కి,,	188 0 0 184 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాడవకుపు బా 1-కి,,	135 0 0
కురవకుపు,,	55 0 0 60 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరిని)బా1కి,,	100 0 0 110 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలినందు మణుగు 1-కి రు 50,55	
కాళహస్తీపాయకట్టు,,	70,75
తెల్లము బా 1-కి రు	85 0 0 45 8 0
చింతమండు బా 1-కి,,	40 0 0 60 8 0

5. ఇనుము

వట్టా రకం బా 1-కి,,	32 0 0 38 0
చదరం,,	38 0 0 38 0 0
రవుండు,,	85 0 0 86 0 0

6. లోహములు

నెండి 100 కులంక,,	71 0 0 74 8 0
బంగారము, కులము 1-కి,,	21 10 0 21 12 0
శవరము 1-కి,,	18 9 0
ఇత్తడి బా 1-కి,,	258 0 0 256 0 0
రాగి డిటా,,	285 0 0 288 0 0
అప్పాచక్కెర 226 పాకి గలవి	88 0 0 88 4 0

7. రంగులు అలిజరైను

ఆవుకృష్ణుడు 20 డిగ్రీలు,,	64 0 0 70 0 0
పొట్టికృష్ణుడు డిటా,,	
సింహం డిటా,,	
గుర్రం డిటా డిటా,,	67 0 0 68 0 0

8. దూది

కోండాపెన్నుబారువ 1-కి	8 800 0 0
పల్నాడు దూది,,	240 0 0

9. నూలు

కోయంబత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి,,	7 8 0
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి,,	5 1 0
పుళ్లూరు యేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి,,	7 4 0
అహమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి,,	7 4 0
నూల్ యేనుగ నెం 20,,	9 8 0
జపాన్ నెం 20,,	9 8 0
,, నెం 40 ఏ తేలిం అయినను,,	12 0 0
వడ్వాన్ నెం 24½,,	10 4 0
14½ క్విలక్ పక్షి,,	7 6 0
నెం 20 తెన్ని సింహం యాటె,,	10 8 0
నెం 22,,	10 12 0
నెం 12½ తెన్ని పర్కను,,	8 8 0
నెం 14½,,	8 12 0

వస్తుగుణదీపిక అయిదవ కూర్పు	
గ్రేజు క్యాలిబ్రో	5-0-0
కన్యాశుల్కము	గు. అ 1-0-0
వేణీ సంహారము	వ. సు 10-0
రసపుత్ర విజయము	ఇ. య 1-0-0
బూబ్బిలి	కా. పాం 1-0-0
వలయువారు	

ఇండియన్ బుక్స్ లు రాజమండ్రి

దిలక్ష్మి ఇన్స్ట్రుమెంట్స్ కంపెనీ

లిమిటెడ్., లాహోరు

శ్రీయుత ఎల్. లబజతిరాయగారు, చేర్రెడ్డి

మొదటి సం॥ రమనంద్ర జరిగిన పనియొక్క వివరములపట్టిక	
జన్మనామము మొత్తము.	ర. 87,500,00
జాతీయబడిన పాలసీల మొత్తము	ర. 28,000,00
1-6-25 వరకునన్ని ప్రపాజిట్స్ (అనగా 18 నెలలకు)	ర. 42,000,00

హిందూదేశపు లైఫ్ అన్యూయిటీ కంపెనీలో కూడ యింత అమానుషమైన పని జరిగియుండలేదు.

దిలక్ష్మి గోల్డ్ పాలసీ పరిపూర్ణమైన స్క్రీను లాభము లకు, బోనసుకు పూచీచెప్పడము. మీరు జీనుతో మాత్రముం దిన అన్నియు నిజమని మీకు తెలియును

మీరు త్వరలో మరణించినను లేక దీర్ఘ కాలమువరకు జీవించునట్లును మీకు లాభముగలదు.

20 సం॥ రమలలోగా మరణించిన దిలక్ష్మి కంపెనీ యీ దిగువ తెలుపబడిన ప్రకారము చెల్లించును.

1. నిచ్చెదమని రూపిగా చెప్పిన మొత్తము.

2. మొదటి సం॥ రమ చెల్లించిన ప్రీమియమునకు తప్ప తిమిశిరమియమునకు 1000 కి సం॥ 1 కి రూ॥ 80 ల చొప్పు న బోనసు పూచీగా చెల్లించబడును.

20 సం॥ రమలకు పైగా జీవించునట్లును:—1, పూచీ యివ్వబడిన వరకు రూ॥ 1000 చెల్లించబడును.

2. మరణాంతరము రూ॥ 1,00,00,00 పాలసీ యివ్వబడును.

వారి వారి ఇష్టప్రకారము నడచుకొనుటకు వీలుగలదు. దీనివివరములు తెలుసుకొనుటకు మీరెవరియైనా ఖచ్చితమైనవర ములేదు. విచారణచే మీరుగల మరణభయమును జయించుటకు వీలుగలదు.

తె. సంతానం, మేనేజింగు డైరెక్టరు.

లోకల్ ఆఫీసులు, 16 నుంతురామచెట్టివీధి, మద్రాసు.

బీజీబండ్:—నీరైపోయిన వీర్యమును గట్టి పక్ష

ములకు లోకప్రసిద్ధి కెందినది స్వప్నముందుగాని మాత్రముతో గాని వీర్యము స్థిరమగుచున్న యెడల తక్షణమే నిరీక్షింపవలయును. ముసలితనమును, వృద్ధతనమును తొలగించి యువనవయస్సును గను. ఎంతటిమీసినీ కయినా రెండుగంటలలో నరములకు బలమునిచ్చి సంపాదనమును అనుభవించునట్లు చేసి సంతానం కలుగ జేయును. ఈ త్రైములు రహస్యముగా నుంచబడును, 20 మాత్రము సీ॥ 1-కి రూ॥ 2-0-0 వి. పి. చార్జి వేరు.

ఆర్యవైద్యశ్రమం,

18 బైరామిరంపిధి, మద్రాసు.

స్వరాజకీయపక్షముల

సమ్మేళనము

జాతీయవాదుల షరతులు

యం. ఎ. జిన్నాగారి అభిప్రాయములు

బొంబాయి, జూన్ 20:—ఇటీవల యంగ్లండ్లో యందు మహాత్మాగాంధీగారిచే స్వరాజకీయపక్షముల సమ్మేళనము గురించిన ప్రేటుమెంటు విషయమై యం. ఎ. జిన్నాగారు యిట్లు చెప్పుచున్నారు:—“కాంగ్రెసు ప్రజాభివృద్ధికి సంగీకరించి ఎల్ల రాజకీయపక్షములవారును సమ్మేళనము గావలయునని యీమధ్య మహాత్మాగాంధీగారు గావించిన ప్రేటుమెంటును నే ను జదివితిని. కాంగ్రెసునందు లేని జాతీయవాదులు కాంగ్రెసులో జేరుటకు సిద్ధముగ నున్నారని యిదివరకే వారెరిగించి, సంయుక్త కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును నడుపుటకు సాధ్యమగు నా యని విచారణచేయుచున్నాను. కాంగ్రెసునం దైకమత్యము గలుగుటకు కాంగ్రెసువాదులు, అనగా స్వరాజ్యవాదులు, బహిష్కారవాదులు వారి అభిప్రాయములను సువ్యక్తముచేయ నలసియున్నది. జాతీయ విధానమును నడపుటకు నలయు ముఖ్య సూత్రములపై ఒకపటికే గుడిపెయ్యెడి, సర్వపక్షములను గలి యుట వీలు గలుగుటయే గాక, లాభకరమగు నుండును. అపహే ద్యాద్యములు యెడ ప్రతిపూలముగ నున్న జాతీయవాదులు కాంగ్రెసునందు జేరుటకు ముఖ్యములగు మూలమునందు దీని జేయబడినది. అపహేద్యాద్యము కార్యక్రమమే తెల్లమునందు విరమింపబడినది.

జాతీయవాదుల షరతులు

కాపనపథ్యలయందును, బయటను ఆలంబించవలసిన కార్యక్రమము యెడ నిశ్చితాభిప్రాయములకు నడుపుట, జాతీయ వాదులు కాంగ్రెసులో జేరుటకు ప్రాధ్యస్తావ్యత్యము. కాపన పథ్యపట్టి కాంగ్రెసును కొంచెముగానే తీరు. దేశమును కాంగ్రెసునకు రాజకీయ సంబంధమును కార్యక్రమ మంతకంటే తేడు. కాంగ్రెసునకు బయటనున్న జాతీయవాదులకు సంయోగమును గురించిన అభిప్రాయములు స్వరాజ్యపక్ష వాదులకు లకు గలనో, ఒడంబడికను, నూలుచందా ప్రాంతజాలకు సవరణము మొదలు గావించుట కంగీకరించుట ప్రథమ మందావ్యక్తము. తదనంతరము కాపనపథ్యలయందును దేశమునందు జాతీయ విధానమును గురించి వారభిప్రాయములను వ్యక్తముచేయ వలయును. కాంగ్రెసునకు వెలుపల నున్న జాతీయవాదులు యే షరతులను గోరకయే కాంగ్రెసులో జేరి కాంగ్రెసునం దధికసంఖ్యాకులకు తమ పక్షమునకు త్రిస్తూనవలయునని గొందరు చెప్పుచున్నారు. అయిదువందల విధానమును లేక ఒడంబడికను సంక్షేమములను బహిష్కారవాదుల, స్వరాజ్యవాదులతో ప్రస్తుతము కాంగ్రెసు నొందియున్నది. కాంగ్రెసు నందున్న యీరెండుపక్షముల వారి అభిప్రాయములకును జేందరి జాతీయ వాదులకు యీ ఒడంబడిక కాంగ్రెసునందు జేరుటకు చేయుచున్నది. ఒడంబడిక, నూలుచందాల విషయమున, కాంగ్రెసు నకు బయట నున్న జాతీయవాదులతో స్వరాజ్యవాదులను, బహిష్కారవాదులను సమాధానమునకునున్నాడు, ఎల్ల రాజకీయ పక్షప్రతినిధులును గలిసి మాట్లాడి విచిత్రాభిప్రాయములను మూలమునందుబోసి కరగించి యెల్ల రాజకీయ పక్షములకు సంగీకృతమును జాతీయ విధానమును తయారు చేయుటకు వీలుగలుగును. జాతీయభిప్రాయము సరళిని కాంగ్రెసును ప్రసంగధర్మము గావించి నిర్వాహ కార్యక్రమమును కొనసాగించుట ప్రకృతము దర్శావశ్యకము జాతీయచక్రవర్తిదేశముల డిమాండులను ఎదిరింప కక్రము గానుండ జేయును. వాసుగా నీరహస్యమును గుర్తించిరి. భవీరుపురుషులు గావించిన ఉపన్యాసముం దిభాషమును వ్యక్తపరచెను. ఈభాషమును కార్యదూషమున తెల్లు భాషము మహాత్మాగాంధీ స్వరాజ్యవాదులపై నున్నది.

(ఆ. (మె.)

మహాత్ముని వంగదేశ పర్యటనము

డాక్టరింగు లో నూలు వడుకు విశేషములు

శ్రీ శ్రీ దాసుగారు కుటుంబము రాటముద్రిప్పట

మహాదేశ దేశాయగారు యీవారపు యంగ్లండ్లో

నిటుల ప్రాయమున్నారు:—

దేశబంధు దాసు కోరిన మితట గాంధీజీ కాంతినికేరనములో నున్నదానితో బాటు డాక్టరింగులోగూడ నుండెనని ఒప్పుకొనెను! అదంతయును బాగుగనుండెను. మేమునులమధ్య నూర్చుడు మునుపడియు ప్రకాశించుచును, మందానిలమును అచట నిరంతరమును దాగురుమాతలాడుచుండును. భగవంతుని కరుణయున్నయెడల ఆ కాంచనగంగ హిమవద్గ్రమమునజూడ గలము. మే మచ్చటనున్న బహుశోభలలోను రెండునాల్గుగా జోలను వ్యవధికలగజేసి దేవుళ్లు వయజూపిరి. మరియొకవిషయము. అపారకరుణను కురిపించిరి. మేమునుకొనని సమయమున అక్కడ జేరితిమి. డాక్టరింగులో రాటము ద్రిప్పటలో నిపుణుడు గాన్పించునని యెవరనుకొందురు. కాని మేము చూచితిమి. ఆ మహాశయిడు రాటమును దానిపైవడిన నూలును దీసికొని వచ్చి చూపెను. ఆ నూలు కాయనకు బహుమానములగుండ వచ్చెను ఈ చిన్న యంత్రమును బాగుచేయుటకు అతనికి సంవత్సరములు బట్టెను. అయిన దీనిననూలు చక్కగనుండెను. కాని గాంధీజీ ఆయనతోబాటు కాదీ ప్రతిష్ఠాసపు రాటముతో వడుకుటకు కూర్చునుపరికి గంటకు 800 గజములకన్న నెక్కువ దీయలేక పోయెను. దానినిబట్టి చూడ దీనికన్న పూర్వ కాలపు రాటమే మంచిదని తెలిసెను. దానివిడ గంటకు 800 గజములవరకు దీయవచ్చును. ఏమైనను గాంధీజీ ఆయనను ఆయం త్రము నేయింక ను యెక్కువ ఆ ను కులముగ నుండునట్లు జేయుచు ని మాత్రము కోరెను. మరియొక ఆశ్చర్యముజూచితిమి. బొంబాయి డాక్టరు, మహాస్మదీయుడు అచ్చటకు ప్రచారనియత్రమువచ్చెను. ఆయనయు, అతని భార్యయు ప్రతిరోజును వడుకుచుండిరి. మంచి యేమియు వారిద్దరినను విశిలినపడులలోగూడ సాయముజేసితిమి. ఈ డాక్టరు రజతోత్సర ఆసనమువాదిగాడు. ఆయన అనేకసంస్థల యందు ప్రభుత్వనియమితసభ్యుడు. విశ్వవిద్యాలయ పరిషత్తుకారి. తీరిక లేకుండ వైద్యవృత్తిగలవాడు కాని ఆయనకు ఖద్దరంటె యివ్వదు. ఆయనయు, భార్యయు తప్పకుండ వడుకుచుండును. ఆయన గాంధీజీకి ఖద్దరుప్రచారమునకై కొంత డబ్బునిచ్చెను.

ముఖ్యమేమునగా యేదో కులాసాగా పనిలేకుండకుండునని వచ్చునకి గాంధీజీకి ముచిపనిగల్గెను. మంచిపావునను బండు డాక్టరింగులో క్రొత్తక్రొత్తగా రాటము వడుకువారలు చాలమంది గాన్పించిరి. గాంధీజీయున్నాడని గాక అది నూలువడుకు సంఘమునకులేత దేశబంధు గృహమున కందరును మూనుచుండిరి. అయింట్లో స్త్రీలందఱును వడుకుచుండిరి. అందుచేత చూడవచ్చినవారికిగూడ అదేభావముగల్గుట సహజము. కొందరు మొదటనేపుకొని రాటములను కావలెనని అర్థమజేసిరి. గాంధీజీవిచ్చుటలన గల్గిన యాత్మసామునిలవియుండునెడల దాసుగారి భార్యకు ఖద్దరు, రాటములు, యెక్కుల తెప్పించుటతోను, నూలువడుకుటను ఆ మే త్వరలో నేర్చుకొని యితిరులకు నేర్చుటతోను తీరికయుండునేమో యని భయమగుచున్నది.

‘నూలు వడుకుతానంటేనే ఫాటో తీసుకో’

ఇచట ఒకటిరెండు తమాషాలకు జెప్పెదను. ఫాటోగ్రాఫులు వచ్చి యే బహిరంగసభలోనైనను ఆడ్డంగ పటములను దీసికొనట గాంధీజీకి యివ్వనులేదు. న్యూస్పెపినిగూడ తలంప నయ్యెను. స్వహస్తలేఖనని గూడ ఆయన అజేతలయనేమో. అందాశ్చర్యమేమియునులేదు. ఇద్దరికిని పోలిక దూరమైనను యీ స్వహస్తలేఖనలను తలమితేగలుటకు ఆ గాన బాంచువార్తలను కనిపెట్టెను. ఆయన లేఖనము దీసికొనుటకు ఏమి యిట్లునీర్ణయించును. ‘అయ్యో! నేను పెద్దసరసియుమనికోరను రోజుకు దేశ నేపై అరగంటవడికిన జాలుకు. ఖద్దరధరించెనని వాదనము జేయండి చాలునని! ఈవారులు వివగానే కొందరు నెమకకు తగ్గి పోయెదరు. మరికొందరు అగి ఆలోచించెదరు. ఒక అర్హియను మిత్రుడు ఖద్దరధరించి వడుకుచునని లేఖనమును కొనుక్కొనెను ఒక యువజన స్త్రీతనలేఖన పుస్తకమును తీసికొని రేచిపోయె

క్రీరబలాత్మకము

ముక్త్యులరాజాగారు బహుగవము న్యయించి, తమ సంతానములకులే తయారుచేయించి అందరికి లభ్యమునట్లు చేసివారు. ఈత్రైము అన్ని వాతవ్యాధులను బోగొట్టును. మనోన్యాధిగలవారలకు, పిల్లప్రత్యతిగలవారికి మిక్కిలి మంచిది. నరములకు బలమునుగలిగించి శరీరద్వ్యాధులను పెంపొందించును. చచ్చుచిన శరీరము గలవారికి, ముఖ్యములే బాధపడి సంభ్రాంశక కోగొట్టునవారికి మంచిది. వాటికోగల అనేకమంది దీనిని నేనించి విముక్తులయ్యారు. మాయమయియును, వాతవ్యాధులకు ఇంతటి మందులేనని నమ్మకము గుడినది. డాక్టరు కోగొట్టునవారుగూడ మెచ్చుకొన్నారనుటకు బట్టి దీని ప్రాశస్త్యము తెలియ గలదు. సంస్కారాధిక్యమునుబట్టి మామవిధములుగా తయారుచేయబడినది. తాహతునుబట్టి ఏదాకావలసిన వాసు దానిని తెప్పించుకొనవచ్చును. జొవగము వాసువిధము మందుతో పంపబడును. ఇది వైద్యులమునకే గాక లోపలికి పుచ్చుకొనుటకు నుపయోగించును. 7 సార్లు అనర్థితమైనది 4 అవున్సులు 2.0-0. 21 సారి అనర్థితమయినది 4 అవున్సులు 5.0-0. 101 సారి అనర్థితమయినది 1 అవున్సు 8.0-0. 4 అవున్సులు 12-0-0. ఎక్కువగా తీసికొనువారికి కమీషను లేట్లు: పొట్టుఖర్చులు వేరు. అడ్రసు:— మేనేజరు, ఆర్థరసాయనశాల, ముక్త్యుల, కృష్ణాజిల్లా.

మరునాటికి బాగా ఆలోచించుకొనివచ్చి ఆవరణల కొరకు కొంచెం ప్రతిపక్షమున.

‘మంచిది యిదిగో నా హస్తశ్రేణిము’ అని ఆయన చెప్పి ఆయన పుస్తకములో వ్రాసెను. ‘తొందరపడి యెప్పుడును వాగ్దానము చేయవద్దు. ఒకసారి ప్రతిపక్షమున ప్రాణము బోయినను సరేగానిని పూర్తిచేయవలెను’ అని ఆయన చెప్పెను. ఆమెకు కామలసినదానికన్న యెక్కువవచ్చెను. మేము కొండదిగివచ్చి నపుడు ఒక విద్యార్థి గాబోలును, యువకుడు తన తేలికపుస్తకమును గాంధీ కంఠింపెను. ‘నీవు ఖద్దరు ధరించి గోజులు ఆగగంట వడికెనవా’ అని గాంధీజీ అడిగెను. ఆయన నిర్భంత పోయెను. అయ్యారవీంద్రనాథ బ్రాహ్మణుగారు స్వహస్తశ్రేణిము నొసంగిరే యని ఆయన గొడవెను. ‘ఆయన గొప్పవాడు మంచివాడు’ అని గాంధీజీ నవ్వుచు ననెను అయినను మరీ మాటాడకుండ తన పుస్తకమును తేలులో పెట్టుకొనెను.

ఆచట సభలుగూడ జరిగెను. తెంగాలీశ్రీలు బాగానే అందరును ఖద్దరును గట్టుచున్నారు. నిత్యమును అలవాటుగ కట్టినవారు యెక్కడికైనా పోవలసినపుడైనను కట్టుచున్నారు. వారుగాంధీజీని చూడవలెనని అప్పటి కప్పుడు వారు ఖద్దరును కట్టలేదు. గాంధీజీ దార్శిలింగుడు విద్వంసులవలన వారికి అత్యవసరముగ పరిగణించి ఖద్దరు ధరించిరి.

మిషనరీలకు సందేశము

మిషనరీ మిత్రులనుజూచినది ముఖ్యవిషయము. మిస్ రాలింట్ను అను నామే వివిధభావల పాకాలను నడుపుచుండెను. అందు ఇండియాలోని మిషనరీలు మాత్రమే చేర్చుకొనబడుదురు. ఆచట నొక నాటి యుదయమున నుపన్యసించ వలెనని గాంధీజీని ఆహ్వానించిరి. ఏమిటగో ఆసభకు వెచ్చి. కాంతము గ నుండెను. మిస్ రాలింట్ను క్లుప్తముగ చక్కగ నుపన్యసించుచు గాంధీజీని స్వాగతమిచ్చుచు తాము ఆయనను పతిత నిమ్మ జాతులపక్షమున పనిచేయు వానినగునని, త్యాగధర్మమునే పోషించుచు భారతదేశమున గాక ప్రపంచములో గట్టముల గుండు జనాభికంతకును నేనడుగు నందువానినగునని భావించుచున్నామని చెప్పెను. ప్రస్తుతమునేజేయుటకు మంచిమార్గమే నో మాకు తెప్ప కలసి నది. అని ఆమె కోరెను. మహాత్మునకు స్వావయు కరిగిపోయెను. తా నొసంగు సందేశము వారి మనస్సునకే గాక స్వావయులందు బాగుగ నాటుకొనవలెనని నుద్దేశ్యముతో ఆయన మనస్సులోని భావములన్నిటిని చెప్పెను. ఈ కొద్దిలో వానిని క్లుప్తీకరించుట కష్టము. అయినను తప్పక గావచ్చు యెడల వానిని యేకశబ్దము చెప్పెను.

ఆయన ప్రథమమున తన ప్రచారము విషయమై చెప్పెను. రాజకీయములైనను మతమైనను ఆత్మపూరితమైననే ప్రచారము చేయునది. ఆర్మీ పోలిసులకు స్వావయు కైర్త్యులవనగా జీవితమునందన్ని శాఖలను కుప్పకూలుటయే యగును. జీవితముంతయును ఒక్కచేగదా, “నాకు మతములేని రాజకీయము దుమ్ముతో సమానములు రాజకీయములు దేశమునకు సంబంధించినవి. దేశభాగ్యమునకు సంబంధించిన విషయములు మతవ్యప్తితో నున్నవాటికి అనగా భగవంతుని, సత్యమును కనుగొనగోరువారికి ముఖ్యముగ కామసియేయవచ్చు. భగవంతుడన్నను సర్వమున్నను రెండును నాకొక్కటియే ఏలైనను భగవంతుడు అసత్యమునందునియు, హింసవిట్టునందుని కన్నా నెనాటిని పూజింపను. కాబట్టి రాజకీయములందు గూడ మనము స్వర్గసామ్రాజ్యమును స్థాపింపవలయును.”

తన ప్రచారమేమియో యిటులచెల్పి ఆయన అంతట మిస్ రాలింట్నుగూడ దానికి ప్రత్యుత్తరమొసంగ ప్రారంభించెను. ఏమిక్రిస్తు సందేశమున మహిమ వారలపై ఏమిక్రిస్తు నేపథ్యము మంచి మార్గమేదో చెప్పబూనుకొనుట స్వాత్యర్థముగాదా? కాని చాలమంది క్రైస్తవమిత్రులు ఆయనయెడ గౌరవముగల్గి సామధ్యత్యాగకార భావములగల్గి యుండుట చేత ఆయన తన తన తనతో చి న ది చెప్పెను. 1916 లో క్రిస్టియను మిషను యెడట మద్రాసులో గావించిన ఉపన్యాసమును జ్ఞప్తికి తెచ్చుకొని ఆయన మిషనరీ మతములన్నియు అన్యమతములవారిని తమ మతములలోనికి తీర్చుకొనుటకు గూర్చి తన భావములను దాపరికము లేకుండ చక్కగ విప్పిచెప్పెను.

“అన్య మతస్థిగతము చేయించుటవలన కొంత మంచి గల్గెనాని అంతకన్న యెక్కువగ పాపము మిగిలినది. ఏమతమైనను యెక్కలోనిదిగాదు. భగవంతుడు కోరునది మనమునోటిలో నెనవుతోనేమి చెప్పవలసిగాదు. మనహృదయ విశ్వా

సముద్రంలో తెలుసుకొనగోరును. వలకువల క్రీస్తుపురుషులు దైవిలంఠీయేమిటో క్రీస్తు అంటే యెవరో. ఆయన త్యాగము రెట్టివో తెలియక దైవభీతిగల్గి, క్రైస్తవులమని పేరుపెట్టుకొని, తెలియ నిత్యమును చదువుచు, నిత్యమును ప్రార్థనచేయుచు పదిభగవదాదర్శములను నడుచుకొనుచున్నాననుకొను వానికన్న యెక్కువగ నున్నవారు గలరు. మతము అల్లాటపొడిగాదు. దృఢమైనది. అదిమతమును మతమును గాకుండ యింకొక దానిని నమ్ముచుండల బాగుండునని చెప్పవారి భావములేమైయుండునో మనము మాననమాత్రము కనుగొనజాలము.” తిరువాత ఆయన దక్షిణాఫ్రికాలో నొక క్రైస్తవ మతగురువుతో గావించిన సంభాషణమును, ఆయన పక్కలు అడ్డు ప్రశ్న లెన్నియోకాసి యికమీద నాయన మతముద్రుప్రయత్నింపనని చెప్పిన విషయమును చెప్పెను. ప్రభువా, ప్రభువా అని చెప్పుట టమాత్రముచేత స్వర్గరాజ్యమును తేరదు. ‘ఆప్రభువు యిచ్చును నెరవేర్చువాడేమేను’ అను మాటలను నేను జ్ఞాపకముజేసితిని. నాకు నాలోపములు చెలియును. వానిని నాబలముతో గాక భగవంతుని బలముతో పోరాడెదను’ అనిగూడ జ్ఞాపకము జేసితిని. ఇంతవరకు బాలునా లేక ఏమిక్రిస్తు నన్ను పాపముక్తుని చేయుచుచేయును అని చిలుకవలె పలుకుచునెదవా? ఆయన నన్నుప్రశ్నచేసి మీ భావమేమో తెలిసినదని చెప్పెను. కాబట్టి యెందరు క్రైస్తవులున్నారని లెక్కచేయక సరేగిట్టివలె ప్రజలలో కలసిపనిచేయుచు ఆత్మబలములేకుండ మీరు జేయుపని యేమియింపకు ఫలముగనటులజేయుదు. మీరువారినన్యమతములలో తేర్చుటదేనికీ? మీతో సంపర్కముండుటవలన వారుఉదారభీరులై, అసత్యమును మరచి పాపముబోగొట్టుకొని, తేజోకాంతిని వారికి గలుగజేసినచాలదా? అట్లుగాక అనాధరాలకు చేబట్టినయెడల వానికి అన్నము గడ్డలు యిచ్చినచాలదా? ఆడదానికి అదేఫలితముగాదా? అట్లుగాకుండ పై కాతడు క్రైస్తవుడని ఒప్పుకొననిరా? ఈ గోజులలో యేమతమనం చెందరున్నారను పోటీగలుగుచున్నది. మనము యితరమతముల వారిని మన మతములలోనికి ద్రిష్టకొనుటకు జేయుప్రయత్నములన్నిటియందును భగవంతుడు లేడని భావించి అధర్మమును జేయుచున్నామని గాకు అపమానముగ దొంచుచున్నది.”

తుదకుపన్యాసమున ఆయన మిషనరీలు భారతదేశ భావలలోనికి వారి మతసత్యములను వివరించినందులకు కృతజ్ఞతను చెప్పి దార్శిలింగులలో వివిధభావల పాకాల నడుపుచున్నందుల కభినందించెను. ‘క్రిస్తునేజీ బాగుగజేయవలెను’ అన్న అది యేమాత్రమును చాలదు. వారు మానవజాతిలో అతిదీర్ఘులను చేపట్టి వారితో నొకటిగనుండి, భౌతిక క బల సంరక్షణములను కోరక భగవంతుని బలమునే నమ్మి మీ చేతులలో మీప్రాణములను బెట్టుకొని జనసామాన్యమున దూరి పనిచేయుటయే జేయవలసిన పనియని ఆయన చెప్పెను. ప్రజలలో నొక్కటియగుటయన నేమియో వినిరించుచు ఆయన జగన్నాథములో ప్రాణము లప్పించు విషయమును చెప్పెను. ఈనిదగ్గనమును ఆయన యంగిండియాలో ననేకసార్లు చెప్పియుండును. అంతట పరిశుద్ధై భాగ్యకొనుచున్నవానికి చాలమే తారకమని చెప్పి ఆయన సందేశమును ముగించెను.

ఇప్పుడు యీ ఉపన్యాసములో గాంధీజీజెప్పిన విధముగనే పనిచేయుచున్న యెడల యీదార్శిలింగు లేఖ పూర్తిగా జాలదు. ఇందులో ఒకను ఓహోదేశమును సుప్రసాదించి వచ్చెను. ఆయన సిలిగురెస్ గాంధీ నడ్డుతగిలి మరల తిరిగివచ్చునపుడు ఒకగంట యుండవలెనని ప్రతిపక్షమొనెను. (దార్శిలింగు హిమాలయమును జెట్టుచేర్చే సిలిగురెస్ ప్రారంభమగును.) మరియొకరు సంగ్రాహ్యముల మిత్రుడు బాలియానుండివచ్చెను. దార్శిలింగు యొక్కమీద రి కేల అడుగుల యెక్కువ టింధారియాలో నొకచిన్న రుకాణమును బెట్టుకొనెను. ఆయన ఖద్దరు ధరించియుండెను. ఆయన గాంధీజీ చేతులలో 10 రూపాయలు బెట్టి తాను నవతీను (హిందీ) పత్రికను చదువుచుండునని చెప్పెను. మేము కొండక్రిందికి దిగి వచ్చుపరికి ఆయనయు పెళ్లామును మరల కలసివచ్చి యిదివరకెచ్చిన కానికొట్టియిచ్చి యితర మిత్రులనుగూడ ప్రేమనుభవ రహస్యని ప్రార్థనాము జేసెను. మాబండిలోనున్న మాడవారిని జూపి! “ఈమహాశయ్యదేవరు” అనిఆయన అడిగెను. “సతీశబాబు; నీవెరుగుదావా” యని నేనడిగితిని. “అ! యెరుగుదును. మొన్న వచ్చిన నవతీను లోనే ఆయనను గూర్చి చెదిరితిని. అని ఆయన చెప్పెను” సతీశబాబు ఆక్సర్యముతో “ఇతలు నవ తీవను నెంతమంది తెప్పించెద”రని అడిగెను. నేనొక్కడనే రెండు తెప్పించెదను. ఒకటి రిహార్డులోని కిని మరియొకటి హిందీ తెలిసినవారు చదువు కొనుటకు”

నని ఆయన చెప్పెను. మేము కదిలి పోవుసరికి ఆయన ఖద్దరుప్రచారమునకై విరాళముల నప్పుడప్పుడు పంపిన యెక్కడికి పంపవలెనని అడిగెను! సిలిగురెస్ ప్రత్యుదాయన అత్యుత్సాహముతో పొంగిపోవుచుండెను. ఆయన రెండుసభలు (శ్రీలమి, పురుషులమి) యేర్పాటుజేసి 425 రూపాయలు వసూలుచేసెను!

‘ఇతరులు పని జేయవలెనన్న నేను పనిజేయవలెను. సంవత్సరములకొలది యెవ్వరునుగూడ కలిసి పనిజేయకున్న యెడలగూడ కష్టబడుచు పనిజేయుచుండవలసినదే’ అని దార్శిలింగులలో మిషనరీలకు గాంధీజీ చెప్పెను. అట్టి దృఢనిశ్చయముతోనే వీరిద్దరును కష్టపడి పనిజేయుచుండిరి.

పశ్చిమోత్తరపు రైల్వేనమ్మ

జూను 15 వ తేదీకి మూడువేల సమ్మెదారులు తిరిగి పనిలో జేరిరి.

లాహోరు, జూను 20:—పశ్చిమోత్తర రైల్వే ఏజెంటు నేడు గావించిన ప్రకటనయందు జూను 15-వ తేదీ నాటికి పనులందు బ్రవేశించెదమని పంపిన ఆర్డీదారులందు మూడువేల కులై గా చేర్చుకొనబడిరి. (ఆ. ప్రె)

హాజియాత్ర

యాత్రికులు సురక్షితముగ జేరిరి

మొక్కా-కుబోవుటకు ఒంటెలు సిద్దముగ గలవు
బొంబాయి, జూను 20:—బొంబాయినుండి మాలానా హాకతాలిగారు తిరిగివచ్చిరి:—జూను 20-వ తేదీ ఉదయం 4.40 గంటలకు నూడను రేవునందుండి జిహంగీరు ఓడయందు గల ఆల్-ఫజల్ అలమీరిగా రియాయాత్ నాకంపిరి. “యాత్రికులు ఓడదిగిరి. మెట్ట ప్రయాణము చేయుటకు యేర్పాట్లు సిద్ధము గావించబడెను. మహమ్మదీయులకు మాసదర్శిప్రాయముల నెరింగింపుడు.”

కడచిన రెండువారములందు తాను హెడ్డాజునందుంటి నని అల్లులాలి-ఫజల్ గారు చెల్లించి యిబ్రహీం ఆల్-ఫజల్ గారు నిన్న సాయంత్రము చెల్లించిరి. యాత్రికుల సౌకర్యముకొరకు యేర్పాట్లు పూర్తియైనవి. తిరిగివచ్చి పడమలు యాత్రికుల సాయముల ఓడనుండి దించెను. సుమారు ఎనిమిదివేల ఒంటెలు సిద్దముగనున్నవి. కావలసినంత మంచితీర్థము, ఆహారపదార్థములుగలవు. మెట్టమార్గప్రయాణము నిరపాయముగను న్నది. మమ్మును గురించి దిగులు నొందవలదని సోదర మహమ్మదీయులకు చెల్లుదు.

ఈవార్త మహమ్మదీయ సోదరులచే వినిబడగనే బెంగ పోవును. దీ వాసుగ్రహమువలన మహమ్మదీయేతర రాజ్యముల వారసదను హెడ్డాజివారి అధీనమందుండు కొనకుండ జేయవలయును. భారత మహమ్మదీయులను, అఖిల మహమ్మదీయ ప్రపంచమును యీరాబోవు అపదను గుర్తించెను. కాబట్టి హెడ్డాజి స్వాతంత్ర్యమును కాపాడుటకు జాజిరుటుల్ ఆరబు పవిత్రతను సంరక్షించుటకును వారు క్రిందిచనచేయును. కాబట్టి మహమ్మదీయై తెల్లరును జాగ్రత్తపథ్యం దుండవలయును. (ఆ. ప్రె)

మనోహర తలనూనె

గారి శంకర్ సోప్ ఇండస్ట్రీయల్ వర్క్సువారిచే తయారుచేయబడు సీతైలము పార్శ్వపునోష్ణలు, తలనోష్ణలు, కండ్లుముంటలు, నీరుకారుట, పునులు, దుర్గాంసములు మొదలగు సర్వశోభో నేత్రవ్యాధులను నిర్మూలముచేయుచు మంచి సువాసనగలిగి యుండును. మెదడును చల్లబరచి వెండ్రుకలను పెంచును. శరీరమునకు చరిమిన సకల చర్మవ్యాధులు నశించును.

20 తు. సీసారు. 1. (రిజిస్టరుచేయబడినది.)

జి. సుబ్రహ్మణ్య నన్ను

సోల్ ఏజెంటులు, ఒంగోలు.
వ్యాపారస్థులకు మంచి కమీషన్ యివ్వబడును.

తిరుపతి విశ్వవిద్యాలయము

స్కీము వివరములు

హిందూమత విశేషం ఉడక మండలమునండి యిట్లు వ్రాయవచ్చును:-

గా॥ పాపగుణరాజుగారు జాతీయ విజ్ఞానాభివృద్ధినిగూర్చి కొంతకాలముక్రిందుటనుండి చాల తీవ్రముగా వాలోచించుచున్నారు. ఆర్య విజ్ఞానాభివృద్ధికి ఒకటియు, ద్రవిడవిజ్ఞానాభివృద్ధికి ఒకటియు రెండు విశ్వవిద్యాలయముల గూర్చి తలపోయుచున్నారు. ఈరకు జాతీయవిద్యయని తేలుననీన ఉపయోగములేదని వారితలంపు. ప్రజలకు నిజముగ జాతీయ విద్యయం దాదుర్ద యున్నచో ప్రభుత్వసహాయము లేకుండనే యేర్పడవలెనని వారి నమ్మకము. ప్రస్తుతస్థితిలో రాష్ట్రప్రభుత్వమునకు దబ్బులేరు జాతీయ విద్యకొరకు గాను యింకను పన్నులధికముకేసిన దేశము భరింపజాలదు. మనరాష్ట్రము గొప్పదిగాదు. బెంగాలులో వలె నిచ్చుట ఘోషలు, పాలిటులేరు. ఉత్తర హిందూస్థానములో వలె హిందూవిశ్వవిద్యాలయమునకు తగినంతధనమిచ్చుటకు దేశీయసంస్థానాధీశులులేరు. వాగరికదేశము లన్నింటిలో విద్యాసంస్థలు అమితధనవంతులగు ప్రత్యేక వ్యక్తులచేత ను , మ త స ం స్థ ల చే త ను పోషించ బడు చు ను ని . ఇంట్లాండులో చాల విశ్వవిద్యాలయములు ధనవంతుల ధర్మమువల్లనే నిర్మింపబడినవి. మన రాష్ట్రమునందు ఆర్థికస్థితి బాగుపడి ధనాధీశులు భూరి వికారములు గొనితెచ్చునరకు జాతీయ విజ్ఞానసంస్థలు మత సంస్థలచే పోషింపబడవలెనని గా॥ మంత్రిగారి యుక్తకము. కావున దేవాదాయములను సరిగా నుపయోగించి అందు మిగిలిన ధనము ధర్మకర్తల ముఖ్యోద్దేశమునకు భిన్నముగ లేకుండు వనులకు వినియోగింపవలెనని వారి యాహా. కాశీలోని హిందూ విశ్వవిద్యాలయమువంటి సంస్థలకు ధనము వెచ్చించినచో యీ దేవాలయ మతాధిపులకు ధర్మకర్తల ముఖ్యోద్దేశమునకు భిన్నముగనుండును. ఈ సంస్థలలో సరియగు ఖర్చునుతగ్గించవలెనని అతని తలంపుగాదు. అన్ని సక్రమచారములకును మతసమ్యక్ముల బట్టియుండు వ్యయములకు తగిన అవకాశ మొసంగవలెను. అవికాగా యింకను ధనము మిగిలినచో దానిని జాతీయ విజ్ఞానాభివృద్ధికి ముఖ్యముగా మతవిషయక విజ్ఞానమునకు వెచ్చించుట అన్యాయము కానేరదు. ఈ రాష్ట్రములో కొన్ని సంస్థలు గలవు. అందు వచ్చిన రాబడిలో మిగిలినదానిచే ఒక్కటిగాదు. అనేక విశ్వ విద్యాలయములు కట్టించవచ్చును. అట్టి వానిలో తిరుపతి దేవస్థానమొకటి. దీనిరాబడి యిప్పటికి తెలిసినంత వరకు సాలానకు రూ 17 నుండి 17 లక్షల వరకుగలదు. ఇప్పుడు జరుగుచున్న అనవసర ఖర్చులకుగూడ అవకాశముంచినను ఒక విశ్వవిద్యాలయమును నడపుటకు తగిన ధనముగలదు. ఆవిశ్వవిద్యాలయమునందు ముఖ్యముగా ఆధ్యాత్మికజ్ఞానముభివృద్ధి చేయబడును. అనగా ప్రాచీనవిద్యలును, ఆధ్యాత్మికబోధయొ ఒకసంగ విశ్వవిద్యాలయమొందు తిరుపతిలో స్థాపింపవచ్చును. కొండదిగువనున్న చంద్రగిరికొటమునూమరికొన్ని ధనము లట్టివియే నిర్మించి విశ్వవిద్యాలయస్థానముగ నుంచవచ్చును.

విద్యావిధానము

విశ్వవిద్యాలయమునందు రెండురకముల విద్య. నేర్పబడును. (1) తేలము మతబోధ (2) భౌతిక విద్య హిందూమత నూత్రములకును, ఆధ్యాత్మిక తత్వమున కనువర్తించునది. పనులు లేనిది గ్రామ్యులెట్లును తయారుకేసిన లాభములేదని మంత్రిగారి యుక్తకము. కావున భౌతికశాఖయందు తీర్పులగు గ్రామ్యులెట్లు ప్రభుత్వోద్యోగములంద పనులుచేయ సచరులుగానుండవలెను. ఇంటరుమీడియటు తరగతికి తగిన ఇంగ్లీషుజ్ఞాన ముండవలెను. స్కూలు ఫైనలులో ఉత్తీర్ణులగువారే భౌతిక (సైన్సులకు) శాఖయందు చేర్చుకొనబడుదురు. వారికి ఇంటరుమీడియటు తరగతి ఆంగ్లభాష చెప్పెదరు. పుకాతహిందూఆదర్శములగూర్చి తేవ్య గ్రంథములు పఠనీయ గ్రంథములుగా నుండును. విద్యార్థి రవీంద్రనాథు టాగూరుగారి గ్రంథములు జదివినను వర్ణనవర్ణుగాగ్రంథములు చదివినను భేదమట్లే యుండదు. రెండింటినిలపించి ఆంగ్లభాషా జ్ఞానము క్షుద్రురును. మాతృ మూలరుగారి విమర్శనములు పఠించినను ఆంగ్లభాషాసంకరీకరించిన ముఖ్యమైన పురాణములకొన్నింటిని భాషకొరకు పఠనము గ్రంథములుగ నుంచవచ్చును.

లాజకుంటి ప్రత్యేక విషయములకుగాను తేవన్సులాజకు పఠనీయ గ్రంథముగ నుంచుటకు బదులు హిందూ తర్కశాస్త్రము గూర్చిన గ్రంథము లుంచవలెను. హిందూ తదంతిని పాశ్చాత్య తద్దంతినిగల భేదములు విద్యార్థికి దెలుపవలెను. తర్కశాస్త్రము విచ్చివిద్యగా (అర్హము నేర్పబడును.) అధునిక అల్లిరా బ్రిగ్నామిటేలతో బాటు లీలావతి గణితము చెప్పవచ్చును. ఇంజనీరింగు శాఖయందు దేవాలయము నిర్మాణము, మరమ్మత్తులు నేర్పబడును. ఇంటరుమీడియటు తరగతిదాటిన పిదప విద్యార్థులు, గణితము, వేదాంతము, చరిత్ర, నైస్సర్గశాస్త్రములలో నేర్పబడును అధ్యసించిప్రత్యేక కృషి సజవవచ్చును. వీలన్నింటియందు ప్రాచీనవిధానములే నిర్బంధముగ నేర్పబడును. ఇట్లున్నచో యీ విశ్వవిద్యాలయమునందు ఉత్తీర్ణుడగు వట్టభద్రునకు ప్రస్తుత మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ పట్టభద్రున కన్న మెక్కువ జాతీయభిమానముండును.

వైద్యము ఇంజనీరింగు విద్యలయందు అధునిక పద్ధతులచేత పరిశోధనకుగూడ ప్రోత్సహ మొసంగవలెనని గా॥ మంత్రిగారి యుక్తకము. పూర్వపు ఆయుర్వేద, శిల్పశాస్త్రములందు అత్యద్భుతముగ విజ్ఞానవిషయములు దాగియున్నవి. ఇందలి విషయముల బయల్పెట్టి అధునిక పద్ధతులలో అచరణకు తెచ్చినచో మానవవిజ్ఞానమును విస్తరింపజేయుటయగును.

మతశాఖయందు దీవిశ్వవిద్యాలయములో ప్రాచీన వేదాంతము బోధింపబడును. దేవాలయములలో ఆర్చకులుగానుండు వారికి ఆర్చనవిధానము, పద్ధతులు నేర్పబడును. త్యాగులుగను సన్యాసులుగ నుండగోరువారికి మతములోని ఉన్నతాదర్శములు బోధింపబడును.

అధికసమస్య

తిరుపతి దేవాలయము రాబడిలో కొంతభాగమునుండి యీ విశ్వవిద్యాలయ పెట్టుబడి, సారేనాఖర్చులు భరించుటకు గాను విచారణశంభుమువారు ఏర్పరచినస్కీము, దేవాలయము బ్రష్టిలకు వీలగునట్లుగా హిందూ ధర్మాదాయముల చట్టముననుసరించి మార్పలసియున్నది. ఇదివరకు దెల్పినట్లుగా దేవాలయములో ప్రతియేడు చాలధనము మిగులుచున్నది. మిగిలియున్నది రూ 40 లక్షలుండునట్లుగా తెలియుచున్నది. ఇందు కొంతధనము విశ్వవిద్యాలయ భవనములకై వినియోగింపవచ్చును. మిగిలినధనము, భూముల రూపముననో లేక యీతరస్థిరాస్థి రూపముననో ప్రత్యేకించి వానివలనవచ్చు రాబడి సారేనాఖర్చులకుపయోగింపవచ్చును. దేవాలయములోని ధన మంతయు ఒకప్పుడు ధ్వజస్తంభముక్రింద బంగారు నాణెములుగా పాతికెట్టి యుంచబడెను. అబంగార మేమయినదో ప్రజలకు తెలుసును.

బ్రష్టిలు యీఖర్చులకు భరించుటకు వీలగునట్లుగా యీ స్కీమును మార్పుటకు ఒక కమిటీవారితో సలహాకేసి విచారింపవలసివదలి ఎండవమొంటు బోర్డువారిని కొరడమైనది. పిమ్మట విశ్వవిద్యాలయము సెనేటు, సిండికేటుమున్నగు పరిపాలన వర్గములను యేర్పాటుకేయుచు ఒకచట్టము ప్రవేశపెట్టబడును.

ఆర్యవిజ్ఞానాభివృద్ధికై యీవిశ్వవిద్యాలయము స్థాపించబడినపిదప ద్రవిడ జిజ్ఞానాభివృద్ధికై తేవో విశ్వవిద్యాలయము స్థాపింప ధర్మపురం, తిరుప్పనందల, తిరువరుగోరై మతాధిపతులను ప్రోత్సహించెదరు.

స్వరాజ్య సంగ్రామము

“మాసైన్యశిబిరమందు తోట్రుబాటుగాని, శిథిల చిహ్నములుగాని, అవిధేయతగాని లేవు”

బెంగాలు స్వరాజ్యపార్టీ అభిప్రాయములు

కలకత్తా, జూను 21:- “భావియందచిరకాలములో స్వరాజ్యముకొరకు సంభవింపవచ్చు స్వరాజ్యయధ్యమందు మా నైస్యశిబిరమునతోట్రుబాటుగాని, శిథిలచిహ్నములుగాని, అవిధేయతగాని గన్పించవు” అని బెంగాలు స్వరాజ్యపార్టీ కార్యదర్శియగు జె. యస్. నేను గుప్తాగారు స్టేట్సుమేన్స్క్రిప్రికా విలేజింగ్తో నిన్ను దెల్పిరి. వక్రికా విలేజింగుడు స్వరాజ్యపార్టీ భావి కార్యక్రమమును; రీడింగు బర్నిస్ మోడు సంప్రదింపుల ఫలితమును గురించి అభిప్రాయములను దెలిపిశానుటకు గుప్తాగారి సందర్శించెను. దాదాపుగ ప్రతి విషయమునందు స్వరాజ్య పార్టీకి మహాత్మా గాంధీగారు సహాయము చేసెదమని అభియమిచ్చియున్నారని నేనుగుప్తాగారు దెల్పిరి. (ఆ. ప్రె.)

విచిత్రమగు మోసము

నిర్దోషియగు 12 సం॥ ల కుర్రవానిని నేరనుడని చెప్పట పోలీసువాని మోసము

బెజవాడ రైల్వే పోలీసు స్టేషనుకు సంబంధించిన షేకు ఇమామును, మరి నల్లర కనిపెట్టుచును ఆబ్దులు గనియను మహమ్మదీయ బాలుని తోటచంగడు అనువానికూడుగ జెప్పి ఆక్రమముగ నేరముమోపినందులకై నేడు బార్డిలను పోలీసు కోర్టునందు గా॥ లోడిఖానుగారి సమక్షమున కేసు విచారణ గా వింపబడి తిరిగి జూలై 7 వ తేదీకి వాయిదా వేయబడెను.

12.4.25 తేదీయందు బెజవాడ రైల్వేపోలీసువారు 10 మంది బాలురను నేరములు గావించినందున రాణిపేటయందున్న సర్కారువారి నేరశుల పాకశాలకు బంపుచు వారిని దోడ్కొని వెళ్లుటకు బెజవాడ పోలీసుస్టేషనుకు సంబంధించిన అప్పలస్వామి (పాడేకనిపేటలు) కనిపెట్టులులు రామయ్య, అప్పలసామి, నూరి నారాయణ, షేకుఇమామ్ గార్లను వెంటబంపిరి. వారు మదరాసు మీదుగ రాణిపేటకు గొంపోబడిరి. మదరాసు సెంట్రలుస్టేషనువద్ద బాలురకు భోజనము లూసంగుటకు జిగినపుడు నేరశులం దొరకు తోటచంగడను కుర్రవాడు తప్పించుకొని పారిపోయెను. అంతట వారి రక్షణకొరకు ఉంచబడిన షేకుఇమామ్ అను పోలీసు కానిపేటలు మూరుమార్చెటలో నుండెడి ఆబ్దుల్ గనియను కుర్రవానిని (ధ్రువపెట్టి వెంటబండుకొనివచ్చి వానికి తోటచంగడు అనుషేరు జెప్పమని బోధించి రాణిపేట తీసుకవెళ్లి స్కూలు అధికారులకు ఒప్పగించిరి. రిజిష్టరులోని పేరుల పరసను తోటచంగడు అనుషేరుబిలుచునపుడు ఆబ్దుల్ గనియనుబాలుడు పలుకుచుండెడివాడు. ఇటులుండ కొంతకాలమునకు రంజానుపండుగ రాగ ఒకనుహమ్మదీయ పెద్దమనిషి స్కూలునందలి మహమ్మదీయ బాలు రందరికి విందొసంగగోరి ఎందరు మహమ్మదీయ బాలురుగలలో తెలుపవలసినది కనుగొనగోరెను. ఆసమయమందు మహమ్మదీయ బాలురను పిలువగ వారిలో ఆబ్దుల్ గనియను బాలుడును మందరికీవచ్చెను. వెంటనే నూపరిం డెంటుగారు అనుమానపడి ప్రభుత్వము వారికి తెలిపి బాలుని తిలివండ్పుటకు వ్రాయగ ప్రభుత్వమువారి ఉత్తరప్రా ప్రకారము మే 14 వ తేదీ యందు పిల్లవాడు వదిలివేయబడెను.

నేడు బార్డిలను పోలీసుకోర్టునందు కేసువిచారణ జేయబడి బెజవాడనుంచి రాణిపేటతీసుకపోబడిన బాలురలో ముగ్గురును, ఆబ్దుల్ గనియను బాలుడును, రాణిపేట స్కూలు నూపరిం డెంటు, అసిస్టెంటు నూపరిం డెంటుగారు విచారింపబడిరి.

ఆబ్దుల్ గని సాక్ష్యము

ఆబ్దుల్ గనియను బాలుడు విచారింపబడి తన నివాసము తిరు త్తనియనియు, ఆచట తన తలిదండ్రులుగలరనియు, తాను తలిదండ్రులకు జెప్పకపన్నిమువచ్చి సెంట్రలుస్టేషనులో మోటులుమోసి కూలినం పా దిం య కొ ను చుండు ననియు, ఒకనాడు రి వ ముర్దయ (షేక్ ఇమామ్) మూరుమార్చెటనువచ్చి రాణిపేటలో మంచి బడియున్నదనియు, అచట ఉచితముగ అన్నపస్త్రములనిడి సుఖముగ జరిపెదరనియు జెప్పి స్టేషనుకు తోడ్కొనిపోయెననియు, రాణిపేటకుపోవు మార్గమునందు రైలులో తనపేరు తోటచంగడు అని చెప్పవలసినదిగ బోధించిరనియు, చెప్పెను. రామక్రిష్ణ అయ్యగారు మరి యొకపిల్లవాడు విచారింపబడి తనునెల్లను మద్రాసు సెంట్రలుస్టేషనుకు తోడ్కొనివచ్చి భోజనములు పెట్టుటకై రైలువే పోలీసు స్టేషనువద్దకు తీసుకవెళ్లిరనియు, షేకు ఇమామ్ తప్పు మిగిలిన నలుగురు పోలీసువారు భోజనము తెచ్చుటకై వెళ్లిరనియు, ఇంతలో తోటచంగడు అల్పాచరమునను కనిచెప్పి వెడలిపోయి తిరిగి రాలేదనియు, షేకు ఇమామ్ (కనిపేటలు) ఎచటోవెళ్లి తిరిగి ఆబ్దుల్ గనియను బాలుని వెంట వెట్టుకొని వచ్చెనని సాక్ష్యము జెప్పెను.

స్కూలు నూపరిం డెంటు మోసు, అసిస్టెంటు నూపరిం డెంటు వెంటకూపుగారు విచారింపబడిన పిదప కేసు జూలై 7 వ తేదీకి వాయిదా వేయబడెను.

17-11-1907 లేదీన, చిన్నారపు 42 అనుచరులును
లసి, ముందుగా టుబులను వేయించి వచ్చి మేడిమారు పల్లెటూరు
వచ్చి నాజ్జాతి సోదరుని చంపుటకు యత్నించిరి. సేనపూను
వత్తియం దుంటిని. తన పులుముసలి ఆతడు దాగుకొనుటచే చంప
రాకపోయిరి గాని సామానులను చాలవరకు ధ్వంస మొనర్చిరి.
క్తులు కఠారులు తుపాకులతో 18 లేదీన మరియొకసారి యె
ర్చి నా సేనకులను బెడదించిరి. ఇట్లుజేసి ప్రజలెవ్వరును నా
సంబంధము పెట్టుకొనకుండునట్లు భయమును పురికొల్పు
చారియొద్దేశము. ఈశండు పితూరిలగుంచియు సిర్కాదు
జిల్లెలిగాని పలు మేజన్రీటును, పోలీసువారును నాశక్తువుల
వత్తుమున సండుటచే, నాకులందరును నా సేనకు లేయను కార
యచే కేసును త్రోసివేసిరి. కేసును మరియొకొద్దును ప్రాన్సు
వారుజేయవలసినదని సేను పిటిషను బెట్టితిని గాని నా పిటిషను
రాకరింపబడెను. ఏఆధికారి వచ్చినను కేకపెట్టెగారు ముందు

గానోయి అతనిని చూచి గుండెలు పగిలిపోయి నేను చాల కష్ట పడినాను అతని చెవిలో నాది నాపై దుర్భలాసాయము గల గళ జేయుచున్నాను. అందుచే నా పిటివనులు త్రోసివేయబడు చుండును.

ప్రత్యేక పోలీసుదళమును గోరుట

1907 సం॥ నవంబరులో నాకు స్వేచ్ఛలుపోలీసు రక్షణము నొసగవలసినదని, దరఖాస్తుపెట్టుకొంటిని. కాని పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు రెండవ తరము వారికి నేను హాజరుచేసిన నాకా సహాయమును నిరాకరించెను. నవంబరు 18 తేదీన నానుండలో 3 గ్రామాలపరంపరచేసెను. 18-12-1907 మొడి మాకులపల్లెయందును ఇంటియెదురునుంచిన వ్యవసాయపు సామానులను అవహరించిరి. ఈవిషయమునుగూడ ఫిర్యాదు జేసితిని. కాని ఇతరులసాక్ష్యములేదని కారణముచే త్రోసివేయబడెను. నాపక్షము సాక్ష్యముచేప్పవచ్చినందులకు గాను దూడకుల మా స్వేచ్ఛను పట్టుకొని కొట్టిరి. మాదిగలాలాగాడి, వేరుశనగపంతు ను బంధిపోయిగా లాగుకొనిపోయి, అతని చేతును ద్వంద్వమైన ర్పిరి. ఈభయముచే, ఇతరులు సాక్ష్యమొసగుటకు ముందువచ్చుటలేదు.

నాశత్రుపక్షమువారు తనవచంపుటకు రెండుమాడు మాడు బంది పోయిగా వచ్చుట చే, మేడుమాకుల పల్లెయందలి నాయేజెంటు భయపడి గుత్తికి పారిపోయి వచ్చి రక్షణనొసగినగాని తిరిగి వెళ్లుట కంగీకరింపలేదు. 27-12-1907 తేదీన మరి 3 గ్రామాల లాగుకొనిపోయిరి. ఈవిషయమును పోలీసుమామరింపెం దెంటునకు ఫిర్యాదుజేసి, స్వేచ్ఛలుపోలీసు గా నలసినదని యడిగితిని. కాని ఫిర్యాదులవలన లాభము లేకుండుటనుజూచి 8-12-07 తేదీన రక్షణకొను 10 మంది సహాయము నొసగి నాయేజెంటును మేడిమాకులపల్లెకు పంపితిని. ఇట్లుపంపుచున్నవిషయమును పోలీసువారికి గూడ తెలియపితిని. కాని వారు చేరకపూర్వమే మరి 3 గ్రామాలపరంపరచేసెను. నానును ప్యూలు చేరినతరువాత నాశత్రువులు 40 మంది రిహల్వర్లతోను ఆయుధములతోను జట్టుగా జేరినానిజెంటును చంపుటకును బంది పోయి నొనర్చుటకును వచ్చిరి. ఈవిషయమును గుత్తిపూట్టి మేస్త్రీలునుకు తెలిపితిని. కాని అతడు కేళవపిల్లె మిత్రుడగుటచే నెట్టిచర్యయును దీసుకొనలేదు.

మేడిమాకులపల్లెలో లూటీలు

తంత్రివారల పోలీసు అధికారులకు గూడ నిరపరాధములగుటను జూచి మేడిమాకుల పల్లెలోని నాగ్రామము, దొండపాడునకు పంపివేయవలసినట్లు. మేడిమాకులపల్లెలోని నానేవకులందరును విడచిపారిపోయిరి. 22-12-07 తేదీనుండి ఆ గ్రామములోని నాపైరులన్నియు వరుసగా లూటీజేయబడెను. నాగ్రామము బండపాడు దొంగతనము లానర్పబడెను. మూడు నెలలతరువాత డిసెంబరు మాసాంత్యమున నాకు రక్షణమొసగ బడునని జిల్లామేస్త్రీలునాకు తెలియజేసెను. ఆనెలయందే పి. కేళవపిల్లెగారు, చిన్నారపల్లెగారిని నాపై కొన్ని కాయల చార్జీలను దెప్పిరి.

వారాప్రతికలు-కేళవపిల్లెగారిపై సభిమానము

కేళవపిల్లెగారు పట్టుగా ఇతరుల తరపున దెచ్చినా స్వయముగా దెచ్చినా?

హైకోర్టున్యాయమూర్తిని చంపెదమని బెదిరించుట

నాశత్రువుగా నాపై నేరముల నారోపించెను. ఈవిషయము హైకోర్టుతీర్పును జూచినయెడల తెలియగలదు. ఆ సం దర్భమున హైకోర్టుజడ్జీలు హత్యజేసెదమని బెదిరింపబడిరి. కేళవపిల్లెగారు నాపై నున్నవి లేనివి కల్పించి పత్రికలందు వ్రాయుచున్నాడు. దానిని ఖండించుచు నే నేమైవ్రాసినయెడల పత్రికలు ప్రకటింపవు. గత 25 సంవత్సరములనుండియు నిది జరుగుచున్నది. యధార్థవాది అను మేరుపెట్టుకొని 1902 సం॥ నొకరు హిందూపత్రికయందు వ్రాసిన ఈవిషయముల గను నిందింపయెడల కేళవపిల్లెగారికి నాపైగల శత్రుత్వము తెలియ వచ్చును.

న్యాయాధికారి:—ఈవ్యాసమును వ్రాసిన దెవరు?

సా:—అది నాకు తెలియదు.

డి॥ బి॥ కేళవపిల్లె:—దానిని వ్రాసినది నేనే. ఇదివరకొక కేసునందు నన్ను బోనులో పెట్టించి ప్రశ్నించినపుడు నేనే వానిని వ్రాసినదని అంగీకరించితిని.

సా:—నాకావిషయము జ్ఞాపకములేదు.

డి॥ బి॥ కేళవ:—ఓ! మరచిపోతివా?

సా:—అతడునందు న్యాయమూర్తి పర్ భావ్యం అత్యధికారికి ఆకాశ రామన్న బాలులువ్రాసి చంపివేసెదమని బెదిరించిన విషయమును గమనింపగోరెదను.

న్యాయాధికారి:—అహోహృత్తీర్పులకూడ? పోలీసువారు పత్రముల దీసుకొనుట

సా:—నాదగ్గరనుండి పోలీసువారు కాగితముల నన్నింటిని దీసుకొనిపోయిరి. వారు దాఖలుచేయరు. నన్ను దాఖలు చేయనియ్యరు. నేనేమిజేస్తేది? హైకోర్టుతీర్పును పోలీసు వారు దాఖలుజేసిరి. అవ్యాసమునుబట్టి ఆపరాధమున నాపై గల ప్రాతికూల్యము తెలియనగును. ఈతీర్పును జూచినయెడల నాపై శత్రుత్వముచే నెట్టి హత్యనేరము ఆరోపింపబడెనో తెలియనగును.

న్యాయాధికారి:—మీరు స్పష్టముల వాదించక విషయములను దెలుపుదు.

సా:—నేను వాదించను. 50 సంవత్సరములుగా నాం సింపబడిన వానివలె మాటలాడుచున్నాను.

న్యాయాధికారి:—మీ అనుమానముల దెలుపక మామూలు సాక్షి వలె సాక్ష్య మొనరుదు.

1907 సం॥యు తరువాత జరిగిన విషయములను సాక్షి వివరించుచు 1908 సం॥న తిరిగి తన పంటలు లూటీ జేయబడెనని నడిచెను. పోలీసు అధికారులకు ఫిర్యాదు జేయుటవలన ఉపయోగము లేకపోవుటచే నీమారు ఫిర్యాదు జేయలేదు. అనంతరమే అక్టోబరు 12 వ తేదీన మేడిమాకులపల్లెయందు నాపాలముల లూటీజేయుటకు వచ్చినపుడు నానేవకులను, వారికిని పోట్లాట జరిగెను. అప్పుడు ఫిర్యాదుజేయగా నది నిరాకరించుటయే గాక పోలీసువారు నానేవకులపై కేసు పెట్టిరి. కాని ఈకేసు కల్పితమని నెవన్యుకోర్టులో త్రోసి వేయబడెను. 1909 సం॥న నే నాభూములను 8 గురకు కవులును కిచ్చితిని. నాభూములను కవులు పుచ్చుకొనినందులకు గాను చిన్నారపల్లెచాలమందిని పంపి పైయలను లూటీజేయించెను. ఆసమయమున నాభూముల కొలునకు పుచ్చుకొనిన వారికిని, బందిపోటు వచ్చినవారికిని జరిగిన పోట్లాటలో ఎదుటివారి యందు ఒకరు మరణించిరి. అందులో నాపక్షమువారిలో కొందరిపై హత్యనేర మారోపింపబడెను. అందు కొందరు ద్వీపాంతరవాసశిక్ష విధింపబడిరి. అనంతరము నేను తిరిగి ప్రత్యేక పోలీసుల సహాయమును గోరితిని గాని అది నిరాకరింపబడెను.

సెక్యూరిటీల లాభమేమి?

1909 సం॥ మన ఇరుపక్షములనుండి ప్రభుత్వమువారు సెక్యూరిటీలను పుచ్చుకొనిరి. కాని ఏదర్వ దీసికొనినను ప్రతి వత్సరము నాభూములలోని పంటలను దోపిడిజేసి తీసుకొని పోవుచునేయున్నారు. 1910 సం॥ నుండియు తెలిపి, మేడి మాకులపల్లె, రావులూరు, మల్లేనిపల్లె, చింతలచెరువు మొదలగు గ్రామములందలి నాభూముల నేవ్యమును వడలేజేసి బంజరుగా నుంచి కిస్తు దండుగ పెట్టుకొనచున్నాను. ఈగ్రామములందు 1910 సం॥న నాకు 500 ఎకరముల భూమిలను, వీని మీద రు 5000 ల ఆదాయము వచ్చును. అటు తరువాత నీభూములకు వృధా దండుగలు పెట్టుట దుర్భరమగుటచే నందులో కొంత భూమి చాల తక్కువధరలకు అమ్మివేయవలసి వచ్చెను. అధికారులు కేళవపిల్లెగారి కనుసన్నల మెలగుట

1911 సం॥ అబ్బాయినాయుడుగారు సబు కలెక్టరుగా వచ్చిరి. గోపాలస్వామి నాయుడుగారు పోలీసు ఇన్స్పెక్టరుగావచ్చెను. వీరిద్దరును పి. కేళవపిల్లెగారి కత్వంత మిత్రులే. అతని కనుసన్నల మెలగుచుండురు. కేళవపిల్లె అనుచువడగు చిన్నారపల్లె ప్రోత్సాహముచే వారిరువురును నాపై 107 ఇ. ఎఫ్. పెన్షనుల క్రింద (జీవనాధారము లేక తిరుగుట) సెక్యూరిటీ చర్యల దీసుకొన యత్నించిరి. నేను రు 1000 ల కిస్తు చెల్లించుచున్న స్పష్టదగు నన్నా పెన్షను క్రింద సెక్యూరిటీ చర్య జరుపుట యెట్టి న్యాయమో చూడుదు. ఆ సముకలెక్టరు బదిలీచేయబడిన తరువాత వచ్చిన సముకలెక్టరు ఆచర్యం త్రోసి వేసెను. ఈసమయమున న్యాయాధికారి ఫలాహోమునకు లేచెను.

ఫలహారాంతరము

ఫలాహారాంతరము 2 X 35 గం॥కు విచారణ తిరిగి సాగింపబడినపుడు కొన తిన్నారపల్లెగా రింకను, తమ విరోధముల చరిత్రను దెలుపును, ప్రతిపక్షమువారిచే మేడిమాకుల పల్లెలోని తన గృహము ధ్వంస మొనర్పబడెననియు, అచ్చట తన పాలముల సాగుకొరకు రు 2000 ల వ్యయముపై నిర్మించుకొని

చెరువును మధ్యకు తెగకొట్టిరినియు నడిచెను. ఈ చెరువును మరమ్మత్తు జేయవలెననియు ప్రస్తుతము కట్టతెగయుండుటచే నీరువచ్చి గ్రామములోని ప్రజలకు కష్టముగనున్న దనియు తాసిల్దారు నోటీసు నొసగెను. కాని అచ్చటి పాలముల సాగుజేసుకొనుటకు ప్రతిపక్షుల భయముచే వీలలేదుగాన, చెరువును బాగుజేయజేయ. లక్ష్మీపల్లెయందు నాగో మామిడితోటగలదు. ప్రతి వత్సరము నాతోటలోని ప్రతిఫలము పూర్తిగా నోచుకొని పోవుచున్నది.

బాకీల చెల్లింపవలదని ప్రోత్సహించుట

1911 సం॥ నుండియు నీ ప్రతి ప్రామమునకు వెళ్లలేదనియు, అప్పుడు నేవకుల చెల్లి రనియు, క్రొత్తగా నెవకును నేవకుల చెల్లింపవలదని యని న్యాయాధికారి ప్రశ్నింపగా అప్పుకొని నాక్షి నడిచెను. చిన్నారపల్లెకి పలుకుబడి గ్రామములందు రు 10 వలె వారు రావలసిన బాకీలుగలవు. వాని నిర్మూలనచే చిన్నారపల్లెకి ప్రజలకు సలహా నొసగుటచే బాకీలు వసూల్గలటచే ఒక్క వత్సరమున మాత్రము పోలీసువారి ప్రత్యేక సహాయముతో రు 2000 ల మాత్రము వసూలు జేయబడెను. గుత్తియందలి డి. బి. కేళవ పిల్లె, వై. కేళవపిల్లె, లక్ష్మీరెడ్డి, ఎస్. వెంకట నుబ్బుల్యగార్లు మొదలగు స్పష్టదగులందరు నొకటమును పక్షముగ జేరి నాకు వ్యతిరేకముగ చిన్నారపల్లె పక్షమున పనిచేయుచున్నారు. గుత్తియే ఈకలహములకు మూలసీమ. చిన్నారపల్లె హత్యజేయుటకు గావించిరను నేరమునందు వీరు నన్నును, నాకుమారుని గూడ జేర్చిరి. నాకుమారుడు కుంటిపాడెంను హత్యజేయుటకు యత్నించి పరుగెత్తెనని ఆరోపించిరి. కేళవపిల్లెగారు జిల్లాకోర్టు అధ్యక్షుడగుటచే, వైద్యాధికారి ముందాతనిజూచి వచ్చిగాని సాక్ష్యమిచ్చుటకు వీలుగాలేదు. నాకొడుకు పరుగెత్తెనని ఆతడు సాక్ష్యమొసగెను. తరువాత జిల్లా వైద్యాధికారి పరీక్షించి ఆతడెంతమాత్రమును పరుగెత్తెనని గాక నేగముగ గూడ నడువజాలదని తెలిపెను.

పోట్లుసంపాదించుటకా పోలీసుదళము?

మొదటికాసందర్భా ఎన్నికలందు నేను నిలువగా చిన్నారపల్లె గ్రామమును, పెద్దవడగూరు పోలింగువైచునుండి నాకొక్క వోటెను రాశెను.

న్యాయాధికారి:—ఎలంతమను ప్రత్యేక పోలీసుదళ సహాయముతో పోట్లను సంపాదించవలెనని మీయుద్దేశమా? (నవ్వు).

సా:—గత ఎన్నికలందు నాకు పోటు నొసగువారు లేక కాదు. వాడు, చిన్నారపల్లెకి భయముచే పోలింగు వైచును లకు సాలేదు. ఇతర ప్రాంతములందు నాకు 48000 వోట్లు వచ్చెను. పెద్ద వడగూరు సర్కిలను దొక్కరైన నాకు పోటునిచ్చువారు లేరని మీరెంచెదరా?

న్యాయాధికారి:—చిన్నారపల్లెకి ప్రజల పెట్టు భయపెట్ట గలుగుచుండెనో జరియునా?

సా:—అతనిక్రింద చాలమంది బద్దాహులు గలరు. వారిభయముచే, ప్రాంతము గ్రామముల నన్నిటిని రాజువలె నిరంకుశాధికారము చలాయించును. ఎవ్వరును అతని అధికారమును గాదనజాలరు.

న్యాయాధికారి:—నీకొర కితరు తెచ్చినైన బాధించబడిరా?

సా:—కొనుటి కొండయ్య నాపక్షము సాక్ష్యము నొసంగుటచేతని గృహము దోపిడిజేయబడెను. అందుచే నాకు డు గ్రామము వదలి నురియు కిచ్చితిని వెళ్లెను. కిం గార కెడ్డి 1920 లో ను, పురంజి దొడ్డప్ప చిన్నారపల్లె, నూడేటల పెద్దబాబయ్య, నూడిగ లూరిగారు, వాకల శుంకడు మొదలగువారు చాలమంది నాపై ప్రసాక్ష్య మొసగినందులకు హింసించబడిరి. చార్జీ వోటుకొనబడెను. కింగరెడ్డి, లక్ష్మీపల్లె గ్రామము విడచి హింసాలనిచ్చెను. వీరిలో చాలమంది ఫిర్యాదులుజేసికొనిరి కాని అవి సున్నియు, స్వతంత్రసాక్షులు లేనకారణముచే త్రోసివేయబడెను. చిన్నారపల్లెకి భయముచే ఇతరులెవరు సాక్ష్యమురాను.

1907 సం॥ పూర్వము పెద్దవడగూరు కల్లుచుకాయు 60,70 ముంజులను పొడవచుండుడెను. అటుతరువాత నీరు కాలుము చిన్నారపల్లెకి తరపునునీ పొనుచుండెను. ఇప్పుడు దుకాణమునకు రు 10 ల కిం పెన్సుకొనుపొడవలెను. ఇప్పుడే వ్యయను పెచ్చిపొడులకు వెరతురు. అట్లునామిచ్చి చింతలచెరువులో నాతరపునునీ పట్టిన గతియే. యిందుని వాగిభయము.

న్యాయాధికారి:—మీరు ప్రభుత్వమువారిపక్షము వహింపనామా పుచ్చుకొన నక్కరలేదు.

సా:- ప్రభుత్వమువారి పక్షముగాను, హింసించబడి
తినిగిన హింసలవలననుచుంటిని. మాత్రములేతంతమాత్రమున
శిక్షార్హతనుబట్టినుదరము అవసరముగాదని యెంచరాదు.

స్వా:- అందరినీ శిక్షార్హతనుబట్టినుదరము నీ ఒకరిరక్షణకొర
తనా లేక ఇతరులగుడ అవసరమా?

సా:- అందరినీ శిక్షార్హతనుబట్టినుదరము ప్రజలంద
రు హింసలనుండి బయటపడెదరు. అదేమన కనవ్యయమును
నేనును నాపక్షమువారును నూ డ భ రి ం చు ట కు
నిట్లగును ను నా ము. నా కొ క గ్గ ని కే య గు
వో నీవధువధువధు. నాకెతర ప్రదేశములందు భూములు
గలవు. వానిని నేను కాంతముగా నాను కేసికొనుచున్నాను. (క్రొ
త్తపేట, దొండపాడు, క్రొత్తిపాడు, తిరుగోపల్లి, పాతకోత్త చె
రువు, తురకపల్లె మొదలగు గ్రామములందు 650 ఎకరములభూ
మిగలను. అచ్చట ఎట్టి అల్లరులనులేవు. 20 వత్సరములుగా
200 ఎకరములను బంజరుగా నుంచుకొనుటనింతకష్టమే గమనిం
పగోరెదను.

డి|| బి|| కేశవశ్రీ గారు:- సాక్షి గు త్తియందు నివసించు
న్నాడో, తొండపాడుయందలి ఫ్యాక్టరీలో నివసించున్నాడో
కనుగొనెదరా?

స్వా:- ఈ ప్రశ్న ఎందులకు?

డి|| బి|| కే:- ప్రాణభయము గలుగునని భయపడుచుం
టినని సాక్షి నడిచెను. అతడెట్టి భయమును లేకయు, తొండపా
డువద్ద ఫ్యాక్టరీలో శాంతిగా నుండుటను ఆతడు నడిపినది
నిజముగాదని చెబియును.

స్వా:- ఇది అంతా నాకక్కరలేదు.

సాక్షి:- నా ఫ్యాక్టరీయందు 20 మంది సేవకులుగలరు.
ఒక చాకలిని పూరు నెడలగొట్టుట

తిమ్మారెడ్డిగారి సాక్ష్యము ముగిసిన తరువాత పెద్దవడు
గూరునం దివరకు కాపురమున్న పుల్లకోటకీర్తప్ప అనునతడు
సాక్ష్యమొసగుచు, తనను చిన్నారప్ప గ్రామమునుండి వెడలగొ
ట్టెనని నడిచెను. స్వాయాధికారి కారణముగగా, తానొక
శ్రీమతి పుండుకొంటినయి, ఆమెను వదలివెట్టవలెనయి
లేక పోతే శిక్షించెదననియు, చెన్నార
ప్ప రెడ్డి దెనరించెదననియు ఆ రే స
మయమున చెన్నారప్పరెడ్డి యెదుట, గడ్డివాముల తగులపెట్టితి
నని కేసు పెట్టినయి, చెన్నారప్పరెడ్డి తనకు రు 200 లు
జరిమానా విధించెనయి వానిని చెల్లించితినియు నడిచెను.

స్వా:- నీకు జరిమానా విధించుటకు చిన్నారప్పరెడ్డి
కేసు అధికారము?

సా:- అతడుగాక పోయిన నింకెవరి కధికారముగలదు
దేవరా?

స్వా:- జరిమానాను చెల్లించిన తరువాత గ్రామము
నుండి ఎందుకు వెళ్లిపోతివి?

సా:- నేనింకను ఆశ్రీని వదలివెట్టలేదు. అందుచే,
నన్ను గృహమునందుంచుకొనినయెడల శిక్షించెదమని మా అన్న
ను చెదరించిరి. ఈవిషయము తెలిసి నేనింకొక పూరునకు వెళ్లి
తిని. నాశ్రీయును పారిపోయి నాదగ్గరకే వచ్చెను.

ఒక హెడ్డుకాన్స్టేబులు

సాక్ష్యము దొరకకుండచేయుట

మేడిమాకులపల్లెయందు తిమ్మారెడ్డి తాలూకు ఇంటిని
ధ్వంసమొనర్చిన నేరమును విచారించుటకు వెళ్లి పరిశోధనల
నొనర్చితినియు, ఒక్కరైనను వచ్చి సాక్ష్యమొసగ లేదనియు,
నరసింగరావు అను ఒక హెడ్డుకాన్స్టేబులు సాక్ష్యమొసగుడని
చెలిపెను. 1922 సం॥ నాతడు మా కుడికి అను గ్రామమున

పలుపాటినున్నవను చార్జిలోనుండగా చింతలచెరువులో శోక
దొంగతనముజరుగగా నచ్చటకుపరిశోధనకువెళ్లి అప్పుడుచిన్నారప
రెడ్డిఎవరును సాక్ష్య మొసగుకుండ కేసును. తరువాత ముద్దాయి
లలో కొందరు పోలీసువారి పక్షమైరి. చిన్నారప పోలీసు పరి
శోధనల కడ్డు దగిలిన విషయము రిపోర్టు కేసుబడెను గాని
కరారుచేసను లేకపోవుటచే నేమియు నొనర్చుటలేదు.

సబు ఇన్ స్పెక్టరును కాల్చి వేసెదనని
చెదరించుట

తరువాతి సాక్షి ఎస్. వెంకటరావు అయ్యరు అను పలు
ఇన్ స్పెక్టరు. ఇతడు 20-12-21 నుండి 1.1.22 వరకు గుత్తి
తాలూకాలో పనిచేసెను. తాను చిన్నారెడ్డిని తుపాకితో పాల్గొ
నేయ నెత్తించిన నేరమును పరిశోధించితిని నడిచెను. చిన్నారెడ్డి
గాయములతో వైద్యశాలకు గొనిరాబడినపుడు అనేక
గ్రామములకుండి వందలకొలది ప్రజలతనిని తాముటకు వచ్చి
రనియు గుంపుచే నెత్తుటను ప్థలము లేకపోయెననియు నతడు
నుడిచెను. ఆ కేసు అనంతపురము నెత్తుకొల్పినందు విచా
రణ జరుగుచుండగా చిన్నారప నావద్దకు వచ్చి శిక్షార్హత
కొంత మార్పుకేయవలెనని నడిచెను. నేను నిరాకరించితిని.
అందుచే చిన్నారపరెడ్డి రివాల్యరును దీసి నన్ను కాల్చి చంపెద
నని చెదరించెను. నేనీ విషయమును వెంటనే రిపోర్టు చేసితిని.

స్వా:- అందుచే నేమి చర్య దీసికొనిరి.

సా:- ఎట్టి చర్యను దీసుకొనలేదు.

స్వా:- చిన్నారపరెడ్డికి రివాల్యరువలన నెత్తుగలరా,
వానిని తొలగించుటకైన యత్నింపలేరా.

సా:- లై సెన్సు గలరు, తొలగించుట
తత్నింపలేదు. మరెయిక హత్యకేసునందు చిన్నారపరెడ్డి
రికార్డును దిద్దుచుండగా నేను జూచితిని. ఈవిషయమును
వెంటనే రిపోర్టుచేసితినిగాని అధికారులెట్టి చర్యను తీసుకొన
లేదు. చింతలచెరువునందు బండిచక్రములు దొంగిలించబడెనని
రిపోర్టుగాగా విచారించుటకు వెళ్లితిని. కందలకొలది మనుష్యులు
నావద్ద ప్రాగై వివరములు చెబుచుండిరి. ఇంతలో చిన్నార
పరెడ్డి ఆగ్రామమునకువచ్చి, దొంగతనమునుగూర్చి పోలీసు
వారికి రిపోర్టుచేసినందుకు గ్రామస్థులను చీరాలుపెట్టి బెడం
చెను. తరువాత నెవ్వరు పోలీసువారియెదుట గ్రామములలో
జరిగిన నేరములగురించి రిపోర్టుకేయటలేదు. పోలీసులు నేర
ములవిచారించుటకు వెళ్లినపుడు ప్రజలలో నొక్కరైనను వారి
వద్దకురాదు. పోలీసుల కెవ్వరును సహాయమొనర్చుటలేదు.

స్వా:- పోలీసులకు పూర్తిగా బహిష్కరించిరి మీ
యభిప్రాయమా?

సా:- ఇందు మీయ అంతే.

స్వా:- గ్రామములలో నేరములు జరుగుచున్నవని
యెంచుటకేమైన కారణము గలదా?

సా:- కలదు. గ్రామములో పార్టీలున్నతరువాత నేరములు
లేకుండకుండవు. కాని చిన్నారపరెడ్డి భయమువలన నెవరును
ఫిర్యాదుచేయరు. జరిగిన నేరములగురించి వారు బహిరంగము
గనే చెప్పుచుందురు. కాని పోలీసువారియెదుటకుగాని, కోర్టు
లోనికి వచ్చి ఫిర్యాదుకేయరు.

ఇంతటితో నీదినమునకు విచారణ ముగిసెను. తిరిగి
సోమవారమున జరుగును.

చుండుకునూనె సీసా 1-కి రు 0-6-0

ఈనూనెను రాచిన చుండు, పొట్టురాలుట, జిల,
గోకుడుపుండు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెండ్రుకలకుహాని
గలుగక చక్కగ బెరుగ గలవు.

అమ్మతాంజనండివో, జాంబాయి - మదరాసు

హిందూస్థాన్ టైముస్ బహిష్కర రింపబడుట

నేజాము విచిత్రపు అభిప్రాయము

పునః 20:- పోస్టుద్వారాగాని పార్సెలు ద్వారా
గాని హిందూస్థాన్ టైముస్ పత్రిక తనరాజ్యములోకి రాగూడ
దని నొక హైదరాబాదు నైజాము ఫర్మానా ప్రకటించెనని
పునః మహారటా పత్రిక నా పత్రిక విలేఖరుడు తెలియ
కేసెను. హైదరా బాదునకు రాగూడదని యీపత్రిక ప్రాప్తై
టరునై నైజాము అంక్షపత్రికనంపెను. పండిత మదనమోహన
మాలవ్యగారు యీ పత్రికకు ప్రాప్తైటరు ఢిల్లీయందు ప్రక
టించబడు "రినాయతు" వారపత్రికగూడ నైజాముగారిచే యిట్లే
సక్కిరింపబడెను. (ఆ. ప్రె.)

గురుద్వారా చట్టము

సెలెక్టు కమిటీ నివేదిక

ముఖ్యాంశములు

సిక్ఖా, జూన్ 20:- తంజావూ కాపుర సభయందు గురు
ద్వారా చట్టముపై సెలెక్టు కమిటీ, వాదించిన రిపోర్టు నేడుదా
ఖల చేయబడెను. ముఖ్యమగు నూత్రములు చట్టమునందు మార్పు
నొందకుండనను కొన్ని మార్పులను చట్టమందు సెలెక్టుకమిటీ వాదించెను. సిక్కు స్త్రీలకు వోటు వేయు అధికారము యీయ
బడుట, కేంద్ర సంఘము క్రిందకు ఆకాలీత్వ తన కేళగుటను
దీసికొని వచ్చుట ముఖ్యమైన మార్పులలో కొన్ని గురుద్వార
ముల జాబితాగల 1 వ శెడ్యూలునందు సవరణలు చేయబడెను.
మొదటిజాబితాయందుండి 8 గురుద్వారములు దీసివేయబడెను.
28 గురుద్వారములు పేరుకేర్చి జాబితామొత్తము 242 చేయ
బడెను. రెండవ శెడ్యూలునందు 224 అఖారములు, డేరాలపేరులు
గలవు. మరి మూడుపేరులు జాబితాకుచేర్చినను, 224 నుండి 116
వరకును ఈ శెడ్యూలు జాబితా తగ్గించబడెను. కాని ఈ 116
సంఖ్యయెడలను చట్టము అనువర్తింపదు. వీనిపై స్వాస్థానమును
వ్యాజ్యము కేయవలయును. నిధులనేర్పరచిన వారి కోరికల
ప్రకారముగ నిధులను నిర్వహింపవలయును గాని మేనేజింగు
కమిటీ వారి యిష్టప్రకారము పరిపాలించుటకు వీలులేదు.
ఇది మార్పులలోనొకటి. చట్టమును అమలునందు చెట్టుటకు
వీలుగ నుండుటకు మార్పులచేయబడెను.

భేదాభిప్రాయములు

సిక్కులందరి వివిధకాఖలవారి యిష్టప్రకారముగ పూజ
లను కేసికొనుటకు యీచట్టము సౌకర్యముల నీయుటలేదనియు
సిక్కుశిష్టులకు ప్రాతినిధ్య మీయుటలేదనియు, మహాంతులు
చెప్పవలసిన విషయములను చెప్పకొనుటకు తగినంత
సావకాళి మీయకుండ అసంపూర్ణమగు విచారణపై గురుద్వార
ములు చట్టమందు చేర్చబడినవనియు, రాజా నరేంద్రనాథు,
డా|| గోపాల్ చంద్ర నరేంగుగారు చట్టముయొడ భేదాభిప్రాయ
ములను జూపుతు నొకనివేదికను వ్రాసిరి. కొన్ని గురుద్వార
ములను దీసివేసిన బాగుగనుండును. గురుద్వారములు కాని కొ
న్ని దేవాలయములు చట్టమందు చేర్చబడెను. గురుద్వార కట్టముయొ
క్క ఆర్థము స్వస్థముగ లేనందున నిషాదమునకు ముందు యీ
చట్టము యెడమిచ్చును. (ఆ. ప్రె.)

సంస్కృతి పవర్ ప్రిన్స్ రాజమండ్రి

నూతనయంత్రములు!

మేలురకము అచ్చువనులకు నమ్మకమగు తావు

నూతన పరికరములు!!

తెలుగు-నాగరి-అరవము-ఇంగ్లీషు-రోగంధములు మొదలగునవి ముద్రింపబడును.

తెలుగు హెడ్డులు
కవర్లు
క్యాపుబుక్కులు

రసీదు బుక్కులు
శుభలేఖలు
అఫ్టోనుబ్లాకులు

పలురంగుల వాల్ పేపర్లు
చక్కగా నరననుగుధరలకు
సకాలమున ముద్రింపబడును.

గ్రంథములలోని కుపయుక్తము లగుబొమ్మలు అనగా ఎంగ్రేవింగుపనులు చక్కగా తయారుచేయబడును.

ఈ భస్మమును నీటితో కలిపి పట్టించిన రోమములు
రెండు నిమిషాలలా మెదలంటు రాలిపోవును. దేనివలన చర్మ
ము నలు పేక్కుదు, మంటయొందదు. రోమములు కాలిపోవును.
అమ్మ తొంజనం డిహో, మదరాసు - బొంబాయి.

దేశబంధు దాసుగారు: గ్రామోద్ధరణము

దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారికి గ్రామోద్ధరణ మత్యంతప్రియమను సంగతి, చదువరు లెఱింగినవిషయమే. ఇందుకొరకై ప్రోత్సాహము గలుగుటకు, ప్రత్యేకనిధి నేర్పరచి, కొంతధనమును దాసుగారు ప్రోత్సహింపజేసిరి. మరికొంతకాలము జీవించి యున్నచో, గ్రామపునర్నిర్మాణమునకు దాసు గారు తమనర్వశక్తిని ధారణాసియుండెడి వారనుటకు సందియములేదు. మరణమానన్నమగు సమయమునగూడ దాసుగా కీవిషయమై విచారించుచుండిరి సర్వేంటుపత్రిక వ్రాసిన యీక్రిందివాక్యములవలన తెలియగలదు. “దేశబంధు దాసుగారి మరణ మెంత యాకస్మికముగ గనుపించినను, మరణ మానన్నమగుచున్నదని దేశబంధుకు ముందే పొడగట్టెను. కాంగ్రెసు ప్రచారకులతో ముచ్చటించుచుండగ, మాప్రతినిధికివిషయము తెలిసెను. ప్రచారకులలో నొకరికి సోమవారమునాడు దేశబంధు గారియొద్దనుండి ఉత్తరమొకటి యరుచెంచెను. అందులో, శరీరమునం దుష్టమధికమగుచున్నదని తెలుపుచు, తనకు నూతనజీవనము పొడగట్టుచున్నదనియు, యాయనుభవమును దాటి జీవింపగలుగుచో, తన కార్యక్రమమును ద్విగుణీకృత్యోత్సాహశక్తితో నిర్వహించెదమనియు, దేశబంధు గారు చూచించిరి. సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధి నిమిత్తమై గ్రామ పునర్నిర్మాణమును ప్రతిమండలమునందును చేపట్టవలయునని కాంగ్రెసు ప్రచారకుల నెల్లరను దేశబంధు దాసుగారు గోరనెంచిరి. అయినను, చేరువ నున్న నూతన జీవనానుభవమును దాటగల నాయను సందియము మాత్రము దేశబంధు దాసు గారి మనము నావహించెను.”

పై వాక్యములందు, దాసుగారి అంత్యసందేశము చక్కగ పొడగట్టెను. దాసుగారికిని, గ్రామ పునర్నిర్మాణ కార్యనిర్వహణమునకును మధ్య, మరణ దేశత ప్రవేశించి అడ్డు గలిగించెను. వారి సంకల్పమును జీవించియున్న వారెల్లరును నిర్వహించుటకన్న యధిక కృతజ్ఞత వేరుండదు. శాసనసభలకు వెలుపల నిరాకరణము నవలంబించినను, శాసనసభలలో ప్రవేశించి నిరాకరణము నలిపినను, నిర్మాణము వెన్నెంటనే జనుచున్నదని అయ్యది ఫలప్రదము గాజాలదు. అసహాయోద్ధమ మారంభమయిన పిమ్మట, నిర్మాణ ప్రయత్నములు చురుకుగ జరుగలేదనుట నిశ్చయము. కొంతకాలము, ఉత్సాహశక్తియమునందు, నిర్మాణప్రయత్నములు వెనుక బట్టెను. మరికొంత కాలము, నిరుత్సాహముతోను, వివాదముల

తోను కాలము గడిచెను. బెల్గాం కాంగ్రెసుసభ లో వివాదము లంతరించి, నిర్మాణదీక్షకు సంకల్ప మారంభమై, దేశబంధు దాసుగారును మహాత్మా గాంధీయు కలిసి కృషిసలుప నెంచిన సమయమున, దాసుగారికి రుగ్మత యధికమగుటయు, ఆకస్మిక మరణమానన్న మగుటయు తటస్థించుట దేశ దురదృష్టము లిప్పు వేరుగాదు. కాని దైవమును దూరి ప్రయోజనము లేదు. ఫీకులు ధైర్యము వీడక, నాయకుల మార్గము ననుసరింపకమానరు. దాసు గారి జీవిత నిదర్శనము ఎల్లపుడును ప్రకాశించుచునే యుండును. మహాత్ముడు దెలిపినటులు, దాసుగారు భౌతికశరీరమును చాలించినను, చిరంజీవియై వర్ధిల్లుచున్నారు. స్వరాజ్య సంపాదనప్రయత్నముల కాకసమునుండియే తోడ్పడగలరు. ప్రతిగ్రామము నందును, కాంగ్రెసు సంఘము లేర్పడటయ గాక, అవి చురుకుగ పనిజేయునటుల జూడవలయును. గ్రామ, తాలూకా, మండల, రాష్ట్రీయ సంఘ లన్నియు నిర్మాణ కార్యక్రమమును తదేక దీక్షతో నిర్వహించుచో, ప్రతిగ్రామమునందును స్వరాజ్యము సుస్థాపితముగాకమానదు. అట్టి స్వరాజ్యమును, ఏ బర్మెంట్ హెడ్డు ప్రభువుగాని, ఏ బాల్కవినుగాని తీసివేయజాలరు. కాలనియమముతో నపుడు బనిలేదు. కన్నర్యేటిపులు పరిపాలించినను, లేబరు పక్షమువారు పరిపాలించినను, మెక్కటియే. ప్రపంచాభిప్రాయ మెటులున్నను పాటింప నక్కరలేదు. విన్నపములతోను రాయబారములతోను, బని యుండదు. అ వ స ర మ గు చో శా స నోల్లంఘనమును ప్రారంభించుటకు దేశమునకు శక్తిగలుగును. ఇక్కార్యముకొరకు అన్నిపక్షములవారును చేతుల గలుపవచ్చును. ప్రజాసామాన్య మీ విషయమున తప్పక తోడ్పడెద రనుటకు సందియము లేదు. శాసనసభలకు వెలుపలను, లోపలను గూడ జేసెడి యాందోళన కపుడు విలువయుండును. భారతీయులు నలిపెడి స్వరాజ్యాందోళన ఫలించుటకులను ప్రశ్న ఎల్లర మనములను వేధించుచున్నది. కేవల స్వరాజ్య విధానములను తయారు చేయుటవలన, వ్యవహార మంతయు ముగిసెనని డలచుట వట్టిభ్రమ శప్పవేరు గాదు. అసహాయోద్ధమమునకు బూర్వ మట్టి యాహ ప్రబలినను, యిప్పు డట్టి తలంపు శకు చోటుండజాలదు.

ఇంకను 1929 సంవత్సరపు గడువును గూర్చిన మూఢాభిప్రాయము యూరపియనులను ప్రోద్బల జరచుచునేయున్నది. 1929 సంవత్సరము వరకు స్వరాజ్యము నిచ్చుటకు వీలుపడని యెడల, ఆ పిమ్మట నెటుల వీలగునో తెలియదు. ఆ సంవత్సరమునందేమి మాహాత్మ్యము గలదో చెప్పజాలము. సంయుక్తరాష్ట్ర యూరపియను సంఘమువారు సంస్కరణముల మార్పునుగూర్చి యభిప్రాయ మొసగుచు, 1929 సంవత్సరమువరకు సంస్కరణ ముల గూర్చి విచారణ జరుగగూడదనియు, ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానము కొనసాగుట యుక్తమనియు, సూచించిరి. ఇతర యూరపియను సంఘములును అధికారులును, యిట్టి యభిప్రాయమునే దెలుపుచున్నారు. సంస్కరణములను మార్పుగూడదనుట, నిరవిషయమయినది. దానిని అస్థిరముగావించుట, ప్రజలధర్మము. ప్రజలుమాత్రము తాము నిర్వ

హింపవలసిన విధిని మరువక ప్రవర్తించవలయును. బాహ్యపరిస్థితులలో నెట్టిమార్పుగలిగినను, కార్యదీక్షనుమాత్రము విడువజనదు. స్వరాజ్య సిద్ధికి బూర్వమునను, పిమ్మటనుగూడ గ్రామపునర్నిర్మాణ మవశ్యముగ జరుగవలయును. సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధి కిది యవసరము. స్వరాజ్యసభన మునకును యిదియే ముఖ్యము. దీనివలన ఎట్టి నష్టము గలుగకుండుటయగాక, జరిగిన కార్యమంతయు శాశ్వతఫల మొసంగిగలదు. ఈ విషయమై జేసినకృషి ఎంతమాత్రము వృథాగాజాలదు. దాసు గారు లేనికొరంతను దీర్చుట సులభముగాకున్నను, ధైర్యమువీడక ఎల్లరును పట్టుడలతో కృషిసలిపి వారిబుణమును దీర్చుకొనవలయును. జూలై 1 వ తేదిన, దేశమునందంతటను దేశబంధు స్మారకసభలను జరుపవలయునని, గాంధీమహాత్ము డాదేశించి యున్నాడు. ఆదినము అతిపవిత్రమనుటకు సందియములేదు. గ్రామోద్ధరణ కారోజున దృఢసంకల్పము గావింపవలయును. ప్రతిగ్రామమును స్వరాజ్యానందము ననుభవించునటుల తలపెట్టవలయును. దేశబంధు దాసుగారికి జయమగుగాక యను నివాదము, ఆసేతు హిమాచలము ప్రతిధ్వనింపవలయును.

తిరుపతి వేంకటేశ్వర విద్యాలయము

జాతీయ విద్యావిధానము అమలులోనికి వచ్చుటకన్నను ప్రియతరమగు వాంఛ వేరుండజాలదు. ఆర్య విజ్ఞానమును వ్యాపింపజేయుట కొక విశ్వవిద్యాలయమును, ద్రావిడ విజ్ఞానమును వ్యాపింపజేయుటకు వేరొక విశ్వవిద్యాలయమును నిర్మించుటకు గౌరవనీయులగు పానగల్లు రాజాగారు తలపెట్టాచో, వారి సంకల్పము నెఱవేరుగాకయనియే, ఎల్లరును కోరెదరు. ఇందుకొరకై తమ పలుకుబడి నుపయోగించి, మాలవ్యాగారివలె దేశమంతటను పర్యటనము నలిపి ధనికులను సమీపించి, విరాళములను సంపాదించి, హిందూవిశ్వవిద్యాలయము బోలు ప్రతిష్ఠాపనలను, పానగల్లు రాజాగారు స్థాపింపవచ్చును. కాని, నూతనముగ నిర్మించిన, దేవాదాయచట్టము నిందుకొరకుపయోగించు తలంపుమాత్రము, సందర్భరహితముగనున్నది. తిరుపతి దేవాలయమున మిగిలేడి ధనమును, కేవల మతవిద్య నెసగుటకును, దేవాలయములకు సంబంధించిన వ్యవహారములను చక్కబరచుటకును వినియోగించి, దేవాలయ పరిపాలనము నెక్కుడు స్వాధీనముగ నొనర్చుచో, సర్థముండును. దేవాదాయచట్టపు ఏర్పాటులన్నిటిలో, నిలువధనము గూర్చిన ఏర్పాటును గూర్చియే వాదప్రతివాదములనేకము లిదివరకు చెలరేగెను. నిలువధనము, మతమునకు సంబంధింపని విషయములకు వినియోగింపబడు న ని ప లు పు రు ధ య ము జూపిరి. అట్టి భయమున కవకాశము లేదని కొందరు దెలిపినను, ధైర్యము చేకూరదయ్యెను. నేడు, దేవాదాయ చట్టముక్రింద, పెద్ద జీతములు గల కమిషనరులును, అధిక సంఖ్యాకులగు ఉద్యోగులు మున్నగు వారేర్పడియున్నారు. వీరిక్రింద, దేవాలయ ధనము ఖర్చుచున్నది. జప్తిను పత్రిక సయితము, క్రొత్తసిబ్బంది మితిమీరి పోయెనని,

విచారపడుచున్నది. ఆ విషయ మటుండ, నిలువ ధనమును రాజకీయవిద్యకు ఖర్చుపెట్టుటకు ప్రధమ ప్రయత్న మారంభమైనది. ఇట్టి ఫలితముగలుగునని ముందే యూహించియుంటిమి. మతాదాయచట్టమును సమర్థించుచున్న పల్లారి సూర్య నారాయణరావు పంతులుగారు గూడ, విద్యయాసన మతవిద్యయని నిర్వచించవలెనని స్పష్టపరచుచున్నారు. వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయమునందు మత విద్యగూడ నేర్పబడునని సూచించినను, స్థాపకుల ఆదర్శము కాశీలోని హిందూ విశ్వవిద్యాలయమని ప్రకటించబడినది. హిందూ విశ్వవిద్యాలయమునకును, ఇతర విశ్వవిద్యాలయములకును, మత బోధయందు తప్ప నితర విషయములం దెంతటినిన భేదముగనుపించుటలేదు. ఇతర విశ్వవిద్యాలయములలో తయారగు పట్టభద్రులే యిక్కడను తయారగుచున్నారు. అక్కడ గణపెడి విద్యావిధానమును జాతీయ విద్యావిధానమనుటకు వీలులేదు. వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయమునందు తాకికవిద్యతోబాటు మతవిద్యను గూడ గణపట కుద్దేశ్యమున్నను, ఆంగ్లభాషా ప్రధానముగనుండెడి తాకికవిద్యకొరకే పలువురు చేరెదరనుటకు సందియములేదు. తాకికవిద్య ప్రధానమై, మత విద్య వెనుకకుబట్టుట నిశ్చయము. ఇట్టి కలగలుపు ఏర్పాటు, దేవాలయోద్దేశముల కనుకూలముగానేరదు. ఆంగ్ల భాషా వ్యామోహమే యిందును ప్రబలును. ప్రభుత్వపుకొలుపుకు బనికవచ్చువారినే యిక్కడను తయారుజేసెదరు. ఆధునికపద్ధతుల ననుసరించి జరిగెడి పరిశోధనము, మతవ్యాప్తి గాజాలదు. సామ్యులో చాలభాగము, విశ్వవిద్యాలయపు కట్టడములను నిర్మించుట కుపయోగపడుననుటకు సందియములేదు. ఈవిషయము హిందువులందరకును సంబంధించియున్నది. అన్నిప్రాంతములనుండియు తిరుమలను నేవించుటకు యాత్రికులు పలువురు వెడలుచుందురు. హిందూమహాజనాభిప్రాయమునకు ప్రతికూలముగ నెట్టి ఏర్పాటుజేసినను, దేవస్థానపు ప్రతిష్ఠకు కొరంత వాటిల్లును. ఈ విషయమై దూరమాలోచించుట యుక్తము. ఇది వరకే మతాదాయచట్టనిర్మాణము ప్రజలలో విశేషముగ నసంతృప్తి గలుగ జేసెను. నిలువ సామ్యును, మతమునకు జెందని విషయములకై వినియోగించుట కీచట్రమున సందున్నను, దానిని సాధ్యమగు సంతవర కుపయోగింపకుండుట, సమంజసము. అందుకు మారుగ, ప్రథమదశయందే, యిట్టి యవకాశము నుపయోగించి, ప్రజలకు గలిగిన భీతిని మరింత వృద్ధి నొందించుట, దూరదృష్టి గానేరదు.

హిందూమహామదీయసఖ్యము

ఉభయపక్ష సాయకులును సమరసభావము జూపిన, హిందూమహామదీయసఖ్యము గురురదని తలంపజాలము. ఎన్నటికిని, హిందువులును మహామదీయులును చేతులగలుప జాలరనుట, స్వరాజ్య సిద్ధి ఎన్నడును గలుగదని చెలుపుటవలె, హాస్యాస్పదముగ నుండును. ప్రస్తుతస్థితికొంత నిరాశకు కారణమయినను, మానవ స్వభావమును, ప్రాచ్య విజ్ఞాన వైభవమును గ్రహించువారెవరును ఆశను విడువజాలరు. గతసంవత్సరము, గాంధీ మహాత్ముడుపాస ప్రత మవలంబించినపుడు, ఉభయ సంఘములవారును జూపిన సహృద్భావము మరల ప్రబలునటుల జేయవలయును. ఈసంవత్సరము డిల్లీలో ప్రబలినభీతికి, అధికారులే కారకులయిరి. గోవులను దీసికొని పోగూడని త్రోవలను పేర్కొనుచు, గతసంవత్సర మల్లరులు జరిగిన పహారి ధరాజ విధిని పేర్కొనకుండుట మిగుల విచిత్రము. ఇందువలన ఎట్టి కలవర ముదయించెనో జెప్ప నక్కరలేదు. మిగిలిన మిక్కిలి, ఎట్టి యల్లరులు గలిగినను, వానినెదుర్కొనుటకు తాము సంసిద్ధులముగ నున్నారమనిగూడ, అధికారులు ప్రకటించిరి. అల్లరులు గలుగుతుండుకు? వాని నణచుటకు అట్టహాస మెందుకు? గాంధీ మహాత్ముడు పంపిన సందేశములో, హిందువులును మహమ్మదీయులును వారిలో వారెంత కలహించినను అధికారవర్గ సహాయము నపేక్షింప వలదని సూచించిరి. నేటివార్తలు ప్రోత్సాహకరముగనున్నవి. పహారిధరాజ విధిద్వారా, గోవులను దీసికొని పోగూడదని, హిందూసభవారు వేదగ మహమ్మదీయులందు కంగీకరించినని చెలియుచున్నది. ఇది నిజమగుచో, జాతీయోద్యమమునకు ప్రబల విజయము చేకూరెనని జెప్పవచ్చును. దేశబంధుదాసు గారి ఆత్మసంతృప్తిజెందునని నమ్మవచ్చును. గాంధీ మహాత్మునిదుఃఖమువలగి పోగలదు. నేడు డిల్లీలో మొలకెత్తిన సఖ్యబీజము, శాశ్వతముగ నాటుకొనునటుల, పరమేశ్వరు డనుగ్రహించు గాక!

చినపుడు, ఉభయ సంఘములవారును జూపిన సహృద్భావము మరల ప్రబలునటుల జేయవలయును. ఈసంవత్సరము డిల్లీలో ప్రబలినభీతికి, అధికారులే కారకులయిరి. గోవులను దీసికొని పోగూడని త్రోవలను పేర్కొనుచు, గతసంవత్సర మల్లరులు జరిగిన పహారి ధరాజ విధిని పేర్కొనకుండుట మిగుల విచిత్రము. ఇందువలన ఎట్టి కలవర ముదయించెనో జెప్ప నక్కరలేదు. మిగిలిన మిక్కిలి, ఎట్టి యల్లరులు గలిగినను, వానినెదుర్కొనుటకు తాము సంసిద్ధులముగ నున్నారమనిగూడ, అధికారులు ప్రకటించిరి. అల్లరులు గలుగుతుండుకు? వాని నణచుటకు అట్టహాస మెందుకు? గాంధీ మహాత్ముడు పంపిన సందేశములో, హిందువులును మహమ్మదీయులును వారిలో వారెంత కలహించినను అధికారవర్గ సహాయము నపేక్షింప వలదని సూచించిరి. నేటివార్తలు ప్రోత్సాహకరముగనున్నవి. పహారిధరాజ విధిద్వారా, గోవులను దీసికొని పోగూడదని, హిందూసభవారు వేదగ మహమ్మదీయులందు కంగీకరించినని చెలియుచున్నది. ఇది నిజమగుచో, జాతీయోద్యమమునకు ప్రబల విజయము చేకూరెనని జెప్పవచ్చును. దేశబంధుదాసు గారి ఆత్మసంతృప్తిజెందునని నమ్మవచ్చును. గాంధీ మహాత్మునిదుఃఖమువలగి పోగలదు. నేడు డిల్లీలో మొలకెత్తిన సఖ్యబీజము, శాశ్వతముగ నాటుకొనునటుల, పరమేశ్వరు డనుగ్రహించు గాక!

వైకం సమస్య

వైకం సమస్య యింకను పూర్తిగ పరిష్కారముగాలేదని తెలియుచున్నది. తిరువాన్కూరు ప్రభుత్వమువారు, మూడురోడ్లమీదుగ ఆంధ్ర్యజలను నడువ నిచ్చుట కంగీకరించినను, తూర్పుమార్గమున నడువనిచ్చుట కంగీకరింపలేదు. కాని సత్యాగ్రహవలంబులు పాక్షిక సౌకర్యము సంగీకరింపలేదు. వారు జన్మస్వాతంత్ర్యముల కొరకై పోరాడుచున్నారు. అందుచే, కొన్నిచోట్ల వారి హక్కు సంగీకరించి, మరియొకచోట సంగీకరింపకుండుట ధర్మముగానేరదు. మండలాధికారులందరును, నిరోధమును సంపూర్ణముగ దీసివేయవలయునని సిఫార్సు జేసిరట. అట్టితరీ, వారి సిఫార్సులను పూర్తిగ ప్రభుత్వమువారింగీకరింపకుండుట శోచనీయము. అయినను సత్యాగ్రహవలంబులు తొందరపడి తిరువాన్కూరు సంస్థానమువారి సానుభూతిని గోల్పోవక, గాంధీ మహాత్ముని యభిప్రాయమును గనుగొని వారు చెప్పిన చొప్పున నడుచుకొనుట శ్రేయస్కరము. తిరువాన్కూరు ఉన్నతబాతులవారిపై ప్రచండభారముగలదు. సంస్థానప్రభుత్వమువారు, ప్రజాభిప్రాయ ప్రాబల్యమును గౌరవించురనుటకు సందియములేదు. సంస్థానమువారిని ప్రోద్బలపరచి, నిష్పూజాత్మకరణమునకు తోడ్పడెదమని, మహాత్మునికి వీరు బాస జేసిరి. దాని నిపుడు చెల్లించుకొనుట విధియగుచున్నది. లేనియెడల భావి పరిణామమునకు వీరు బాధ్యత వహింపవలసియందురు. సత్యాగ్రహవలంబులు, సత్య అహింసాదీక్షను నిష్కర్షగ కొనసాగించుచో, విజయము గాంచెద రనుటకు సందియములేదు.

మొరాకో వ్యవహారము

మొరాకో దండయాత్ర, ప్రాచ్యును కలవర పెట్టుచున్నటుల, వార్తలు చెలుపుచున్నవి. రిఫలను జయించుట, ఫ్రెంచివా రనుకొనిసంత సులభముగనుండలేదు. స్పెయిను, ప్రాచ్యులు చేతులగలిపినను, రిఫలు ధైర్యము విడక అత్యంత సాహసముతో పోరాడుచున్నారు. ఫ్రెంచి సార్ల మెంటునభలో కమ్యూనిస్టు లీ విషయమై ప్రశ్న నడిగిరి. ప్రభుత్వమువారు జవాబుచెప్పక, మొరాకో ప్రశ్నను మరికొంత కాలమువరకు నెట్టివేయ గలిగిరి. సోషలిస్టు లిందు కంగీకరించినను, రాబోవువారములో నీ విషయమై ప్రభుత్వమువారిని ప్రశ్నించెదరని తెలియుచున్నది. యుద్ధమక్కరలేదను యభిప్రాయము ప్రబలుచున్నటుల చెలియుచున్నది. ముందేమి జరుగునో చూడవలయును.

పత్రికానిషేధము

పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు, హైదరాబాదుకు రాగూడదని, నైజాముప్రభుత్వమువారు నిషేధించినని యిటీవల ప్రకటించబడెను. నిరపరాధులగు మాలవ్యాగారిని నిషేధించినందులకు దేశమాశ్చర్యపడుచుండగ, వారిచే నిర్వహింపబడెడి “హిందూస్థాన్ టైముస్” పత్రికను గూడ నిషేధించినటుల నేటివార్తలు చెలుపుచున్నవి. ఈరీతిని పత్రికల నన్నిటిని నిషేధించి, చుట్టును యడ్డగోడగట్టుటవలన, విశేషలాభముండునని తలచుట పొరబాటు. నిరోధమధికమయిన కొలదియు, ప్రజాప్రబోధ మతిశయించుట నిశ్చయము. ఎంత త్వరలో నీవిషయమును గ్రహించిన సంతమేలు.

శ్రీ దేవి గురుకులము

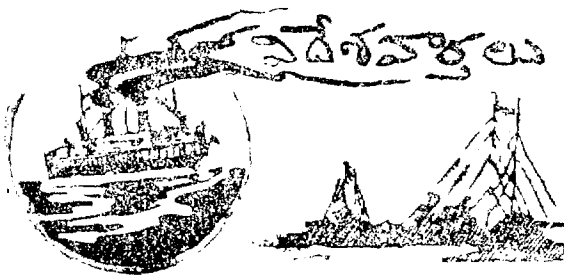
శ్రీ శ్రీ వి. వి. ఎస్. అయ్యరుగారు

ఎంగుయిండియా (18.8.25)

అయ్యరుగారి మరణమునకు నేను చాల దుఃఖించుచున్నాను. పెక్కు సంవత్సరముల క్రితమే అయ్యరుగారిని నేను లండనునగరమున చూచితిని. అప్పటినుండియు వారికి నాకును పరిచయము కలిగినది. అప్పుడు అయ్యరుగారికి శ్రీవ ఆరాజక భావములు చాల హెచ్చుగానుండెను. కాని క్రమక్రమముగ ఆయనకు శాంతి కలిగినది. ఆయన దేశభక్తి మాత్రము దీప్తియుతముగానే యుండెను. ఆయన వైద్యక అసహాయవాది. ఇటీవల శేషలమ శర్మదేవి గురుకులము నిమిత్తమే తనజీవితమును ధారపోయెనలెనని ఆయన పంకల్పించెను. ఆయన నిష్కపటి యను ఉత్తముడునకు దేశసేవకుని నాకాయనయందు చాల గౌరవముండెను. ఆయన ఆత్మకాంతిసంతు గాక. (మో. క. గాంధీ.)

వినాహ జాతీయ కట్టములు

బందరులో యీనెల 10 వ తేదీన శ్రీ యడవల్లి దక్షిణామూర్తి శాస్త్రిగారి వి. వి. వి. యల్. కడగట్టు మాకు గను ఆకిరిపల్లి కాపురములు ఆగ్రహారమునకు శ్రీ దేవులపల్లి లక్ష్మీనరసింహంగారి మహారుడు రామకృష్ణశాస్త్రికిచ్చి అతిప్రభవముగ వివాహము జరిపిరి. ఈ వివాహసందర్భమున ముఖ్యముగ వెలుపవలసిన సంగతులు రెండుగలవు. సదస్యము నాడు పెండ్లిమహుని వైపువారు బ్రాహ్మణులకు భూరిసంభావనల కొసంగి పూజించిరి. ఆకిరిపల్లి సంస్కృత పాఠశాలకు 100 రూపాయలును, బందరు జాతీయ కళాశాలకు 20 రూపాయలును సంభావనక్రింద నీయబడెను. వివాహముల సందర్భమున నిట్టి జాతీయ ప్రయోజనములగుడ జేయుమండిన యెడల యెంతయు నేపజేసిన వారగుదురు అని ఒక విశేషకవ్రాయుచున్నాడు.

నెక్యూరిటీ ప్యాకు

ఫ్రెంచిలేఖ-బెర్లిన్ ను పత్రికాభిప్రాయము

బెర్లిన్, జూన్ 19:—ఫ్రెంచిలేఖను నిరాకరించవలెనని జాతీయవాద పత్రిక లన్నియు హెచ్చరించుచున్నవి. జర్మన్ పోలండు తగవులో ఫ్రెంచి ప్రభుత్వమువారు మధ్యనర్తిగ నుండరాదనియు జాతిపరిమితిలో వరతులు లేకనే జర్మన్ ప్రజాశాసనము కంగీకరింపరాదనియు ఇంకొక జాతిపై దండెత్తుటకు తన రాజ్యముగూడ ఇతరుల నైస్వములను జాతిపరిమితి గొంపోవుటకు అధికార మిచ్చుటకు వీలులేదనియు అందుచే నిరాకరింపవలెననియు వాదించుచున్నవి. సిద్ధాంతములందు జర్మనీ, ఫ్రాంసు ఏకీభవించునని జర్మనీయాయన క్యాథలిక్ పత్రిక చెబుచున్నది.

ఫ్రెంచి ప్రభుత్వ ప్రముఖ వర్తన ప్రారంభించుటకు వారి జాపెనని వార్తలకు పత్రిక చెబుచున్నది. ఫ్రాంసులో మరల రాయబారములను పంపుటకు వీలునని డాక్టరు, ప్రెస్కో గారనుచున్నారని 'పీటీ' పత్రిక నడుపుచున్నది.

మేజరుజనరలు బరక్ మర్దకు

లండన్, జూన్ 20:—బ్రెటుక మాండ్రు రోయలు విట్టోరియా ఆర్డరును లభించుచు నిచ్చిరి.

ముడి ప్రతిపన్ను

భారత దేశపు ఎగుమతి పన్నులు

లండన్, జూన్ 17:—మాండ్రెట్టు గార్డీయను పత్రిక ఇట్లు చెబుచున్నది:—ముడిప్రతి, గోధుమ, బియ్యముమీద ఎగుమతి పన్నును ఇండియా విధింపవలెనని డిల్లీనుండి విలేఖరి వ్రాయుచున్నాడు. వీరు ఆంగ్లో-జర్మను లొలించుటకు వీలు నుచున్నారని. ఆపాయము గల్గును. వీనిని నూలు సరకుల మీద దిగుమతిపన్నును తగ్గించుటకు వీలును.

నూలు సరకులమీద దిగుమతి పన్నులు ఎక్కువగా పన్నులను విధించుటకు గుడ్డ మరలత క్రయమగును. వాటిని రద్దుచేసి వ బాగుండును. కాని ఎగుమతి పన్నులు వీటికి ప్రత్యామ్నా విధించబడిన లాభములేదు. నూలు సరకుల వర్తకము లభించు ఆ కొరతకు లంకామీదలవారు ఎగుమతి పన్నును చేయవలెను. పన్నులవలన ధరలు ప్రీయమగును. ఆహారపదార్థములు చాలసప్పు యును, ధరలు అపారముగ పెరుగుటచేత ఇండియా ప్రభుత్వమువారు వీరులను రక్షింపక మానరు. వారికి ఈవిషయము లన్నిటిని విడిచిపెట్టవలెను.

జపానీయులు విస్తారము ప్రతి సరకులను సప్లయచేసి తేని ఇండియాలో నున్న పన్నువులను, సరుకులను కొనవలసిన వాతే. ఏలాగైనా జపానీయులు తమ సరకును చివరకనే యున్నది. ఏదెట్లున్నను ఇంకొక చోటునైన అపజయధర వోరుకును.

యవరాజుసంచారము

ప్రిటోలియా ఆహ్వానము

ప్రిటోలియా, జూన్ 19:—వేల్పుయవరాజుకు ఆఖండ మగు ప్యాక తము నొసగిరి. జనులు గుంపులుగుంపులుగ పాల్గొనిరి. సన్మానప్రక్రమాలన్నిటితో యవరాజు అందుకొనెను. ప్రాన్సువారు ఆహ్వానము జ్ఞాపకమువచ్చి ఇదిగూడ ఆటలనే యున్నదని ఉత్సాహమును గాంచిరి. స్త్రీలు యవరాజునకు పుష్పగుచ్ఛమును బహుమతి నిచ్చిరి.

ఇటలీ పబ్లికున ర్వెంటు

ప్యాసిఫ్టేరులను తొలగించుట

రోము, జూన్ 20:—ప్యాసిఫ్టేరులను తొలగించుట యిటలీ పార్లమెంటువారు నిశ్చయించిరి.

ఆస్ట్రీయాకు కఠినలేఖ

యూగోస్లావు ప్రభుత్వ మంగీకరించుట

లండన్, జూన్ 18:—(12-5) ఆస్ట్రీయా రాష్ట్రములో కమ్యూనిస్టులు తమ ప్రచారమునకు అవకాశముగ ప్రయత్నించుచున్నారు. బాల్కన్ రాజ్యములకు వ్యతిరేకముగ పనిచేయుచున్నారు. ఆస్ట్రీయాలో సోవియటు ప్రభుత్వము వారెంబరినో నియమించిరి. ఇకమీదట యూగోస్లావు ప్రభుత్వమువారు ఇక నంతమాత్రము సహింపలేదనియు తలక్రిందకు కమ్యూనిస్టుపద్ధతుల నవలంబించరనియు కమ్యూనిస్టు ప్రచారమును సహింపజాల మనుచున్నారనియు తెలియుచున్నది.

పరిస్థితులను నెమ్మదిపరుచుటకు యూగోస్లావియా ప్రభుత్వమువారు ఆస్ట్రీయాకు కొంత గడు నిచ్చిరి.

పొగయోడ గట్టెక్కుట

లండన్, జూన్ 20:—విశాఖపట్నమునుండి లండను వోవు ల్యాండ్ వోలను పొగయోడ గట్టెక్కుట. దీనిని మరల నీటిలో వేయుటకు న్యర్థప్రయత్నమైరి. వెదకుటకు ప్రారంభించిరి గాని సరకు దొరకదనుచున్నారు. ఓడలో నీరు తేరుటలేదు.

ఇటలీ, ఆస్ట్రీయాను

ఇటలీ బెదరింపు

రోము, జూన్ 19:—ఆస్ట్రీయాలో ఇదివరకు జరిగిన అల్లరులకు కారణము పేరెగ్గె గారిని జంపిరను కారణమే. ఇటలీగౌరవమును, మర్యాదను గాపాడుటకు ప్రభుత్వమువారు శక్తి వంచనచేయక ప్రయత్నించెదరు.

మంచిముత్యముల భారతవర్తకుడు

అమెరికను మోసము

లండన్, జూన్ 17:—మంచిముత్యములకు 800,000 ఫ్ర్యాంకుల నిచ్చెదనని అమెరికను వ్యక్తి ఒప్పుకొనెను. ముత్యములు ఒక సంచిలో నీలు చేయబడెను. అమెరికను వ్యక్తియే కనుకను చెప్పి నీలుచేసెను. కాని వర్తకుడు తనపట్టెను తెరచిచూడ మంచిముత్యములకు బదులు సాదాముత్యములు అందుగానించెను. అయ్యది మంచిముత్యముల వోలే యుండెను. వీటివల 60 ఫ్ర్యాంకులు. అమెరికను వ్యక్తి మంచిముత్యములకు బదులు వీటిని మార్చెను. ముత్యములను మరువాడు వచ్చి దీసికొనెదనని చెప్పిపోయి డబ్బు ఇచ్చెదననెను. కాని ఆతడు రానందున వర్తకుడు కనుకను (సంచి) విప్పిచూడ మోసము బయల్పడెను.

ఇంతవరకు పోలీసువారు మోసముజేసిన అమెరికనును బంబుకొనలేదు. ఇతడు విదేశములకు పారిపోయెను.

చీనానమన్య

క్యాంటన్, జూన్ 19:—క్యాంటన్ విశ్వవిద్యాలయపు విద్యార్థులు కార్మికులు మరితర పౌరులు సమావేశమైరి. అంతటను సమ్మెగట్టుటకు నిశ్చయించిరి. బ్రిటిషు అమెరికను జపాను సరకులను బహిష్కరింపవలెననిరి. హ్యూను కడ విదేశీయుల కట్ట ఎక్కువ ప్రతికూలభావమును జూపెదరేమోయని భయముగనడెను. అచట వదిడుడుకు లేకుండ అధికారులు తగిన చర్యను దీసికొనిరి.

వీకింగు సగరము నెమ్మదిగ నేయున్నది. విదేశీయులను బహిష్కరించు ప్రయత్నములు ఫలించలేదు.

కప్టన్ ఆమందసన్ గారు

తిరిగి వచ్చుట

ఆమందసన్, వాని యనుచరులను తిరిగి వచ్చినందుల కంతయు సంతరించుచు ప్రభుత్వమువారు అభినందించిరి. ఆస్ట్రేలీయన్ సంతకము తోరణములచే విరాజిల్లుచుండెను.

వార్తాపత్రికలు

తప్ప వ్రాతలు

హోం, జూన్ 19:—పరిస్థితులు నెమ్మదిగ నేయున్నవి. హ్యంగ్ హోలోను, మరితర వోట్లను జరుగు సంగతులను చీనాపత్రికలు తప్పగ చెబుచున్నవి. హ్యంగ్ హోనుండి ఇద్దరు విద్యార్థులు విదేశీయులను బహిష్కరించునటలు తెలుసుటకు వచ్చినాడు. వీకింగునుండి విద్యార్థి ఆంగ్లో-జర్మనుగూడ వచ్చిరి.

హంకాంగులో బ్రిటిషు పొగయోడ నావికులు సమ్మె గట్టిరి. చీనానావికుల సమ్మె బ్రిటిషు తీరమునకు వోవు పొగయోడలకు గూడ బ్రాకెను. క్యాంటన్ నకు ప్రతినీధుల నంపుచున్నారు.

మరాఠో సంకులము

కమ్యూనిస్టుల యెత్తులు

పూర్ణి, జూన్ 19:—వచ్చేవారము ప్రభుత్వము వారిని మరాఠోపరిస్థితులనుగూర్చి ప్రశ్నించుటకు సాంఘికవాదులు తలుచుకొనుటచే కమ్యూనిస్టులు ప్రభుత్వమువారికిని సాంఘికవాదులకును పురిగొల్పుచున్నారు. ఆబ్దుల్ కరీంగారు ఇంగ్లండు, ఇటలీ గూడ ఫ్రాంసు స్వయినుతో సంగీతేసికొనెదమని కబురంపిరా యని యిగ్గెదరు. ఈప్రశ్నలను కొంత కాలమువరకు ఆపుజేయవలెననుచు బ్రితుడుగారు సంగీతి గౌరవమును అవకాశము దొరికినపుడు ప్రభుత్వమువారు నిరాకరించుననుట గౌరవహీనమనిరి. మరాఠోలో ఇతను రక్తపాతము నచేక్షించుననుట పరిభవించుట యనిపించుకొనెను. కమ్యూనిస్టులు, హంతకులారా, అనుకవాదులారా యుద్ధమునాను డని తేటలుచేసిరి. ఆతేటలలోనే ఓటులను దీసికొనిరి.

శర్తదేవ గురుకులమునకు

ధన మొసంగినవారి సభ

“శర్తదేవ గురుకులమునకు ధన మొసంగినవారి ప్రతినిధులు రామస్వామినాయకరు, ఆర్య, రామనాథగార్లు మున్నగువారు యూనెల 18, 19 తేదీలలో కందుక త్రవలో సభ చేసి నిర్ధారణగా కొన్ని తీర్మానములను చేసిరి. శ్రీ శ్రీ ఆర్యగారి భార్యయగు శ్రీ భాగ్యలక్ష్మీ అమ్మగారు, కోరినయన మేము శర్తదేవికి వెళ్లి ఆశ్రమవాసులతో మాటలాడితిమి. పిమ్మట కల్లడికురిచికి వెళ్లి శ్రీ భాగ్యలక్ష్మీ అమ్మగారిలో మాటలాడితిమి. అవివరములను త్వరలోనే ప్రకటించెదము. కావున నేను మరల ప్రకటించువరకును గురుకులమునుగూర్చి ఎవరును ప్రతికలలోను సభలలోను వాదమును జరుపవలదని కోరెదను. మేము వెళ్లినపుడు ఆశ్రమవాసులను అయ్యరుగారి భార్యయను మమ్మలను చాల బాగుగా ఆవరించినందులకు వారికి విందనము లొసరించుచున్నాము” అని వరదరాజులు నాయుడుగారు తిరుచనాపల్లినుండి నేడు తంలివార్త నంపిరి.

మరియొక తంలివార్త

“డాక్టరు వరదరాజులు, రామస్వామినాయకరు, వి. వ. బుద్ధులకెట్టి, సురేంద్రనాథ ఆర్య, గార్లు 20 వ తేదీ తనివారమునాడు రాత్రికి శర్తదేవ గురుకులమునకు వచ్చిరి. అచట ఆశ్రమవాసు లందరును వారికి మహాపూర్వకముగ స్వాగత మొసంగి మిక్కిలి బాగుగా ఆదరించిరి. ఆశ్రమమును గూర్చి వారందరును ఆలోచించిరి. అదివారమునాడు ఉత్తయమున వారందరును కలసి కల్లడికురిచికి అచట శ్రీ శ్రీ ఆర్యగారి భార్యయగు శ్రీ భాగ్యలక్ష్మీ అమ్మగారిలో రెండుగంటల సేపు సభాపించిరి. అదివారమురాత్రి వారందరును మరల నేలముకు వెళ్లిరి” అని తిరునల్వేలినుండి మహావీరసింగుగారు నేడు తంలివార్త నంపిరి.

ఎన్నిక సభలు:—మదరాసు కాంగ్రెసు కలఘట

ప్రభాజ్యపక్షముల యజమాన్యముక్రింద 28 తేదీ మంగళవారము 6 గంటలకు బ్రిడ్జిండ్ల ఈవ్వరకోవిల కెదురుగా జరిగి ఎ. లక్ష్మీవతిగారి అభ్యర్థిత్వమును బలపరుచుటకు బహిరంగసభ జరుగును. కాంగ్రెసువాదులును పలువురు రుపస్యసిం చెదరు.

సామ్రాజ్య దినము

[కాన్సెల్ లాన్సుబరి]

‘లేబరు పీక్స్’ అను పత్రికయందు జార్జిలాన్సుబరిగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

ఈ వారమున కడపటిసామ్రాజ్య దిన ఉత్సవములు జరుగును. పాఠశాలల యందును, ప్రార్థనా మందిరములందును ఇతర ప్రదేశములందు సామ్రాజ్య ప్రశంస జరుగును. ఇతర మానవులకువలె కాక బ్రిటిషువారికి భగవంతు డొక సామ్రాజ్య మిచ్చి నందులకు ప్రార్థనలు జరుగును. కాని సామ్రాజ్యదినమున ఆడంబరముగ ఉపవాసము లిచ్చువారు తాము చెప్పవలసిన తామే నమ్ముచున్నారా యని సంశయించుచున్నారు. సామ్రాజ్య ప్రశంస జరుగును. ఇట్టి సామ్రాజ్యము నొసగిన భగవంతుడు ప్రార్థింప బడుచున్నాడు. కాని సామ్రాజ్యమును పేరతో జరుగుచున్న ఘోరకృత్యములు రక్షింపవలెనని కోరుతూ భగవంతుని పేరు చెప్పుచు జరుపబడుచున్న ఈ ప్రార్థనలన్నియు వైఫల్యముతో తుల్యమైనవి కదా. కేవలము పశుబలముతో ఒక జాతివారిని మరియొక జాతివారు పరిపాలింపవలయునని భగవంతుని నిర్ణయముగ నెన్నుకొని యుండదు.

సామ్రాజ్యమునందు జరుగుచున్న ఘోరకృత్యముల గురించియు నింద్యకార్యములను గురించియు సేనాధికముగ వ్రాయవలయునని కోరుతూ కర్ణకళాశ్రమలకు ప్రార్థనకృత్యములతో చరిత్రయంతయు నిండియున్నది. చదువువారికి సర్వము తెలియకలదు. నేటిదినము మొడిటలేనియను మొదలు రెడేసేవరకు బ్రిటను రాజ్యము చేయుచున్నది. కారణమేమి? నూతనముగ యుద్ధసాధనము లన్నియు బ్రిటనుకున్నవి. వాటి నుపయోగించుచున్నది. వాయువిమానములు బాంబులు సమృద్ధిగనున్నవి. నిరాయుధులకు పురుషులు స్త్రీలు, బిడ్డలపై బాంబులను ప్రయోగించుటకు వెనుదీయుటలేదు. నిరాయుధులగువారి గృహములను పశువులను పంటలను భగ్గంపముచేయుటకు వెనుదీయుటలేదు. ఆఫ్రికాదేశమున నల్లజాతుల వారు నివాసముల నేర్పరుచుకొని యున్నారు. ప్రపంచమునందు నాగరికతను వ్యాపింపజేయు ప్రాన్సుదేశము కంకణము కట్టుకొని యున్నది. ఆఫ్రికా వాస్తవ్యులకు రిఫ్సులపై అతిహింసను యుద్ధమును ప్రాన్సుదేశము జరుపుచున్నది. సాత్వికులకు తీరరాని హృదయవేదనను కలిగించు అమానుషకృత్యములతో కూడిన సంగ్రామము జరుగుచున్నది. ఎందులకు? రిఫ్సులు, మనుష్యులను అదృశ్యముగ నుంచుకొని ప్రవేశించి నందులకే! విదేశీయులు బ్రిటనుపై దాడిచేసిన వచ్చినపుడు బొజీయా నాయకత్వమున బ్రిటను స్వదేశమును ఎట్లు కాపాడుకొని కీర్తిగాంచిరో అట్టి ఉద్దేశముతో రిఫ్సులు స్వదేశమును పరులపాలుకాకుండ ప్రయత్నించుచున్నారు.

బ్రిటను వీరుల అద్భుత చర్యలను మనబాలురు శ్రద్ధాభక్తులతో వినుచుందురు. ఎలిజబెథు కాలమున మహాయోధులగు అల్ఫ్రెడ్సంఖ్యకులగు బ్రిటనులు మరణమునకు సంసిద్ధులై అధిక సంఖ్యకులగు స్పెయిను సైనికులను తిరస్కరించిన విధము యువకుల హృదయములందు గొప్ప ఉద్రేకమును కలిగించును.

అయితే

అయితే బ్రిటను యోధులు ఎందులకు తమప్రాణములను విడనాడిరో తెలుపబడదు. మనము విజయమును ఎట్లు పొందితిమో తెలుపబడదు. వైరులను, జంతువులందు మన పూర్వీకులు గొప్ప తెలివితేటలు గలవారు. అందువల్లనే ఇంత వరకు మనము విజయము కాంచుచుంటిమి. సామ్రాజ్యమునందు గొప్పముఖ్యులగు భారతదేశమును మనమెట్లు సంపాదించి కలిగితిమో అదిమాత్రము చెప్పబడదు. సామ్రాజ్యవాంఛ గలిగిన కైపు, వారసు పోషింపు మున్నగువారు అబద్ధమునకును నైచ్యమునకును వెనుదీయక అమానుషముగ ఘోరకృత్యము లొనర్చి భారతీయులందు విభేదములను పెంపొందింప చేసి భారతదేశమును బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందు చేర్చిరి.

ఈ విధమున బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము ఏర్పడినది. భగవంతుల సామ్రాజ్య వాంఛకు ఫలితముగ నింద్య కృత్యముల వల్ల మనకి సామ్రాజ్యము లభించినది. ఎవరేమి చెప్పినను ఇది ఒక మహాపాపము. రోజును జాతియైనను బ్రిటిషుజాతియైనను ఏజాతి వారికైనను ఇతరదేశములకు కొల్లగొట్టు అధికారములేదు. బలవంతులు బలహీనులపై దౌర్జన్యము చేయుటను సమర్పించుట కెంతమాత్రము వీలులేదు.

సామ్రాజ్యమునందలి ఇతర జాతులవారికిని సామ్రాజ్యాధికారులకును యుండవలసిన పరస్పర సంబంధముల గురించి

ఎవ్వరు ఆలోచింపరు. ఇందులకు సోషియలిజమే శరణ్యము. ఏవిధమున ఒక జాతివారిలో పరస్పర విభేదములు నింద్యమో అట్లే జాతులయందుపాడ పరస్పర వైషమ్యము నింద్యము. మానవులందు సమానులని ఎప్పుడైతే మనము గ్రహించెదమో అప్పుడే ఈ విభేదములన్నియు అంతమొందును. కేవలము శ్వేతజాతులకు చేరినవారే సమానులను దుర్బ్రహ్మ అంతమొందవలెను. అంతర్జాతీయ సమత్వము సంపూర్ణముగ అంగీకరింపబడవలెను. ఉజ్జిప్తు ఇంజియా మున్నగు దేశములందు ప్రజలు స్వాతంత్ర్యమును కోరుచున్నారు. బ్రిటిషువారి ప్రత్యేక లాభములను దృష్టియందుంచుకొని ఈ స్వాతంత్ర్యోద్యమములను నిరోధింపహూడదు. మనము మన స్వాతంత్ర్యమును సవ్యనియోగ మొనర్చుటలేదు. వారు స్వాతంత్ర్యమును దుర్వినియోగ మొనర్చు కొనెదరని ఆశేసిందులకు మనకు అర్హతలేదు. మన తప్పులను మనము దిద్దుకొనిన చాలును. బ్రిటిషువారు సామ్రాజ్య పరిపాలనమునకును పరిపాలకుల దుర్వాప్యపారములకును బాధ్యులై యున్నారు. కావున సామ్రాజ్యపరిపాలన విధానము మానవసౌభ్రాతృత్వ నూత్రములపై ఆధారపడి యుండవలయునని ప్రతిబ్రిటిషు పౌరుడును కోరుట అత్యవసరము.

సామ్రాజ్యము అంతమొంద వలయునని చెప్పుట అనవసరము. కానిసామ్రాజ్యమునందు చేరిన జాతులన్నియు సమానముగ హక్కులు గలిగియుండవలెను. ఈసామ్రాజ్యము స్వాతంత్ర్యదేశములనుదాదాముగ నుండువలెను. సోవియటు రషియా యందు సంపూర్ణాధికారములు గల చిన్న స్వాతంత్ర్య రాష్ట్రములన్నియో చేరియున్నవి. పూర్వము జాయల సామ్రాజ్యవాంఛకు ఈరాష్ట్రములన్నియు లోబడియుండెను. నేడు సమానముగ హక్కులు గలిగి సోవియటు రషియా యందు చేరియున్నవి. ఇదేవిధమున బ్రిటిషువారు తమ సామ్రాజ్యమును చక్క-బెట్టుకొనవలెను. ఇది ముఖ్యము గ కా ర్య కు ల భ ర్య ము. సామ్రాజ్యము స్వాతంత్ర్య దేశముల సముదాయము గ మార్చునట్లుచేయుట కార్థిక ప్రభుత్వమువారి ప్రభుత్వర్యముగ నుండును. కాని ఈసముదాయము ఇతరజాతుల స్వాతంత్ర్యమునకు భంగకరముగ నుండుకూడదు.

ప్రపంచముంతయు వివేక శీలియందున్నది. ప్రాతపక్షతి కులు సాంప్రదాయములు అంతమొందుచున్నవి. అంతర్జాతీయ సంబంధముల అవశ్యకత గుర్తించబడినది. కాని శాంతి కావలయు ననుమాటలు చెప్పబడుచున్నవేగాని, చేయుపన్నులన్నియు యుద్ధమునకే దారిచూపుచున్నవి. వర్తకపుటాటి ననుసరించి జాతులు కయ్యమునకు కాలంత్రవృత్తులయ్యారు. ఈమార్గము ననుసరించిన వివాదము తప్పక వాటిల్లగలదు. ఈప్రశ్నల ననుసరించిన ప్రపంచ శాంతి ఏర్పడునని బార్లెవిసుగారివంటి సహృదయులుగూడ నమ్ముచున్నారు.

కాని కార్మికోద్యమమునకు చేరినవారు వేరవిధమున అభిప్రాయపడుచున్నారు. ప్రేక్షకు విధానముగాని ప్రాజ్ఞు విధానముగాని ఈసమస్యను పరిష్కరింపజాలదు. సామ్రాజ్యము నందు నర్తకము ఉత్పత్తి వినియోగము పరస్పరసంబంధములన్నియు ప్రజలందరి లాభముకొరకు జరుగవలయును గాని ప్రత్యేక వ్యక్తుల లాభమునకుగాని సంఘముల లాభములకుగాని జరుపబడకూడదు. ఇదియే కార్మికుల లక్ష్యము. ప్రత్యేక వ్యాపారహక్కులు స్వాతంత్ర్యములు ప్రభుత్వమువారి మండనలెగాని వ్యక్తుల మండనకూడదు.

కార్మికులకు జీతములిచ్చి యజమానులు గొప్పలాభము పొందు పద్ధతి అంతమొంది యజమానులు కార్మికులు సమానముగ లాభములకు పనిచేయు ఉత్తమాచర్యము ఏర్పడవలెను.

కొన్ని జాతులను పరిపాలింపవలయుననుట వైఫల్యము మనువివేక సిద్ధాంతమును మనము మరుచునలెను. స్త్రీలు స్వాతంత్ర్యము కోరినప్పుడు పురుషు లిదేమాట చెప్పిరి. కార్మికులు స్వాతంత్ర్యము కోరినపుడు ధనికులు ఇదేమాట చెప్పిరి. ఈ మాట ఎన్నటికిసాగదు. విశ్వాసము గలవారు తప్పక నశించగలరు. బ్రిటిషువారు భగవంతుని అపారక్రేమయందును మానవస్త్రి భ్రాతృత్వమునందు విశ్వాసముగలవారై యున్నారు. నిజమే విశ్వాసమున్న వివాదమునకు దారిచూపు మార్గమును వనతి ప్రపంచ సౌఖ్యమునకు పనిచేయుట భావ్యము.

జాన్ లాంగ్ డనుగారి శవము దొరుకుట

లాహారు, జూన్ 20—నూయార్క్కు నా సత్యులగు జాన్ లాంగ్ డనుగారి శవము దొరకెను. శవము లో తీసినదియందు స్పార్క్ డ్రునుకు 50 మైళ్ల దూరమున దొరకెను. జాన్ లాంగ్ డను అదృశ్యుడైన 12 దినములకు శవము గన్పించెను. ఈ యన దానువద్ద నదిలోపడి మురిగిపోయెననుటకుయెంతమాత్రమును సందియము లేదు. (ఆ. తె)

హైద్రో ఎలక్ట్రిక్కు చేవలపుమెంటు

బ్రిటిషుకంపెనివారి కివ్వబడునా?

రేడికలు పత్రికలందును విలేఖనుడు మదాపత్రికకు ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

కడచిన బడ్జెటు సమావేశమున చెన్నపురి శాసనసభలో రాష్ట్రమునందలి హైద్రో ఎలక్ట్రిక్ సాధనములను అభివృద్ధి పరచుటకై 9 కోట్ల రూప్యముల మూలనముతో ఇంగ్లీషుకంపెనీ యొకటి ఏర్పడునని ప్రభుత్వమువారు నూచించియుంటిరి. ఈవిషయమై శాసనసభవారు తమ అభిప్రాయములను స్పష్టముగ ప్రకటించవరకు ప్రభుత్వమువారి విషయమై ఎట్టి ఉత్తరవుల నివ్వరనికూడ ప్రభుత్వసభ్యుడు వాదానముచెప్పెను. ఈపనికి భారతీయులే పూనుకొనవలయుననియు భారతీయులే స్థాపింపబడు కంపెనీ ఏర్పడుటకు ఎన్ని సంవత్సరములైనను, వేచియుండుట లాభకరమనియు, ఈవిధమున రాష్ట్రమును బ్రిటిషుకంపెనీ వారికి తాకట్టుపెట్టుట మిగుల నష్టమునియు పలువురు అభిప్రాయపడిరి. శాసనసభవారిట్టి అభిప్రాయమునే తెల్పవరని నాకు నమ్మకమున్నది. రైల్వేలు ఎలక్ట్రిసిటీ మూలముగ జరుపుట మంచిదైనను, ఒక్కొక్క రైల్వేకంపెనీవారు తమకు కావలసి విద్యుచ్ఛక్తిని తయారుచేసికొని పనికి పూనుకొనుట ఉచితముగాని ఈ విధమున ఒక పెద్దకంపెనీ ఏర్పరచుట సరికాదని చెప్పవలసియున్నది. రాష్ట్రమునందు దుర్బోగముజేసిన సివిలుసర్వీసు ఉద్యోగి ఒకడు ఇందుల కిచ్చుట బ్రిటిషుకంపెనీ ఏర్పరచుటకై ప్రయత్నము లొనర్చుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. చెన్నపురి ప్రభుత్వము వారి అనుమతి పొందెయే ఈఉద్యోగి పనిచేయుచున్నట్లు కూడ తెలియుచున్నది. హైద్రాబాదుగారి కార్యాలయమున ఇతని కార్యాలయమున్నది. కావున చెన్నరాష్ట్రమువారు ఈ విషయమై శ్రద్ధవహించి సమయమున్నప్పుడే ప్రభుత్వమువారికి తమ ఆశీస్సలను తెలుపుట భావ్యము.

యస్. ఆర్. బోమంజీగారి పరిణయము

పరాసు స్త్రీని పెండ్లి ఆడెను

బొంబాయి, జూన్ 21—పార్సీ బోంబేకొడుగు యస్. ఆర్. బోమంజీగారు జూన్ 20-న రేడిన పార్సు నగరమున ఒక పరాసు యువతిని పెండ్లి ఆడెనని బొంబాయికివార్తజేరెను. పారిసునగరమున శృంగారపురుషుల నమ్మకమందు మేయరు షరూఫులకు వివాహము గావించెను. పెండ్లిపయమునకు భారతసంస్థానాధీశ్వరులు, పరాసునర్తక శిఖామణులు హాజరైరి. పెండ్లికాలముందు బోమంజీగారు నిరాడంబరముగ దుస్తులనుధరించిరి. బాదీకోటు, బాదీపంట్లాము, బాదీబోపీ బోమంజీగారు ధరించిరి. వారు ధరించిన యజ్ఞోపవీతము స్వహస్తములతో భారతదేశము దుర్బుత్తియై పూనుతో బోమంజీగారు తయారుజేసికొనిరట. పరాసుదేశముయ్యతయారైన రమ్యముగు పట్టుదుస్తులను షరూఫుధరించెను. బోమంజీగారి కిష్కటికి నుమారు పక్షి పూజయ్యెను. (ఆ. తె)

రాబోవు బక్రీదు పండుగ

“పహాధింరాజ్ ఏధిగుండ గోవులను వసించుటకు దీసికొని పోవలదు హిందూ సభ విచ్ఛిన్నము ధిల్లీ, జూన్ 20:—రాబోవు బక్రీదు పండుగలో పాఠశాలకు పహారాజ్ ఏధిగుండ గోవులను దీసికొని పోవలనని గోరుచు స్థానిక హిందూసభ తీర్మానము గావించెను. ప్రస్తుతముం దుభయసంఘముల మధ్యనుగల అననుకూల సంబంధ బాంధవ్యములే హిందువులకోరికను మన్నించుటకు ముసలకూనా నానకు లంగీకరించిరి. ఉభయ సంఘములను ప్రైవేటకారము రాజీచేయుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. (ఆ. తె)

భూకంపము

సిమ్లా, జూన్ 21:—నిన్న 18 గంటల 30 నిమిషములకు సిమ్లా సెస్యూగ్రాఫునందు భూకంపముగలిగినట్లు రికార్డుచేయబడినది. సిమ్లాకు రెండువందల మైళ్లదూరము దిలి స్వస్థము గ భూకంపము గలిగెను. (ఆ. తె)

దాసుగారి నిర్యాణము

దేశబంధు దాసుగారి శ్రాద్ధము

మహాత్ముడు కలకత్తాలోనే యుండును

శ్రీమతి అ పూర్ణాదేవిగారి ఆహ్వానము

గాంధీమహాత్ముడు చాలకాలమువరకు కలకత్తాలోనే యుండును. "ఈ దుఃఖపడుచున్న సోదరి వసంతదేవిగారి సన్నిధి నుండి గలగుట నా అన్యజ్ఞమనియే నేను భావించుచున్నాను. భర్త ధర్మయోగదుఃఖమున మునిగియుండియు సోదరి వసంతదేవిగారి చాల ప్రార్థనమునే కలిగియున్నాను" అని మహాత్ముడు పేర్కొనెను.

ఈనెల 19 వ తేదీన మహాత్ముని శ్రాద్ధము జరుగును గాన విడిదికిని గాంధీయములు పంపుటకు వ్యవధి లేదనియు ఎల్లనాడును దాసుగారి (148 కిసార్నోడు) భవనమునకు రాగోరెదననియు దాసుగారి పెద్దకమార్తెయగు శ్రీమతి అపూర్ణాదేవిగారు పంకభాషలో విజ్ఞప్తిని ప్రకటించెను. ఆ ప్రకారము 19 వ తేదీ ఉదయమున నాతని ధర్మానుసారము అపూర్ణాదేవిగారు శ్రాద్ధమును జరిగించెను. శ్రాద్ధమునకు పిలువబడిన బ్రాహ్మణులకు యెండుగురు నిన్నెలను దానముచేసిరి. చాలమంది బీదలకు అన్న దానముచేయబడెను. గాంధీమహాత్ముడును చాలమంది ప్రముఖులును సాక్షాత్తులై శ్రాద్ధమునకు వెళ్లిరి.

(ఆ. ప్రె.)

మరణ సంశయము

దాసుగారికిగూడ కలిగెనా?

"నాకు మరల జ్వరము వచ్చినది. నాలో నూతన జీవక్రియ ప్రస్ఫుగుచున్నట్లు, నాకేదో వింత భావము కలుగుచున్నది. ఇప్పుడు నేను మృతినొందకుండ నున్నచో నేను ద్విగుణీ కృతోత్సాహముతోను శక్తితోను మరల దేశసేవను చేయగలుగుదును. అప్పుడు ప్రచారకులందరును మండలములలో శ్రద్ధగా ప్రచారముచేసి ద్రుతిగ్రామమునను గ్రామసంఘముల నేర్పరచి స్వరాజ్యముకొరకు జనిచేయవలసి యుండును. కాని యీసారి జీవించుట కష్టమని తోచుచున్నది" అని దాసుగారు 15 వ తేదీ సోమవారమునాడు డార్జిలింగు నుండి కలకత్తాలో నొక కాంగ్రెసు నాయకునకు లేఖ వ్రాసిరని మా విశేషికి తెలిసినది. ఆమరునాడు సాయంకాలమే దాసుగారు చనిపోయిరి గాన దాసుగారి మరణము ఆకస్మికమే యైనను తనకు మరణ మానస్సమైనదను విషయమును దాసుగారుగూడ గ్రహించి రనియే తెలియుచున్నది. (కలకత్తా నర్సెంటు)

అఖిలభారత సంతాపదినము

లాలాగిరిధారిలాలుగారు మహాత్మునకు పంపిన తంతివార్త

ఈనెల 21 వ తేదీ ఆదివారమునాడు గాని యీనెలలో మరియొక రోజునగాని దేశమునందంతటను ప్రజలు ఏకకాలమున సంతాపమును వెల్లడించునట్లు ప్రకటించవలెనని నేను మిమ్ములను కోరుచున్నాను" అని అమృతనరనుండి 20 వ తేదీ శనివారమునాడు లాలాగిరిధారిలాలుగారు మహాత్మునకు తంతివార్త నంపిరి. (ఆ. ప్రె.)

కడపటి వ్యాధి వివరములు

భగదుర్రాజునుండి వచ్చినది మొదలు ప్రతి ఆదివారమును దాసుగారికి జ్వరమువచ్చుచుండెను.

మొదటి మూడు రోజులవరకు జ్వరము తగిలి వదలి పోవుచుండెను. కొంతకాలమైన పిమ్మట ఒకరోజు మాత్రమే జ్వరము తగిలి వదలిపో సాగెను. కడపటిసారి 14 వ తేదీ ఆదివారమునాడు జ్వరము వచ్చినది. సోమవారమునాడు సీలమండలలో పోటు బయలుదేరినది. అనాడు ఆబాధ క్రమముగా హెచ్చిపోయి దుస్సహమైనది. మంగళవారమునాడు ఉదయమునకు పోటు మిక్కిలి హెచ్చెనది. దాసుగారు మాటలాడుటకు గూడ అశక్తులుగా నుండిరి. అనాడు మధ్యాహ్నము మూడుగంటలకు సరికి ఒక్కసారిగ ఉష్ణము చాల హెచ్చిపోయినది. వెంటనే వైద్యులకొరకు కలకత్తాకు ఆరంటు లెలి గ్రాములనిచ్చిరి గాని సాయంకాలము 5 గంటలకే దాసుగారు చనిపోయిరి. శవమును డార్జిలింగునుండి కలకత్తాకు తీసికొని వచ్చుటకు సకలసదుపాయములను చేయవలెనని బెంగాలు గవర్నరు సర్ జాను కరుగారు ఉన్నతోద్యోగుల కాజ్ఞాపించిరి.

మహాత్ముదాళి జిన్నాగారు

దాసుగారి మరణమునకు సంతాపమున తెలుపుటకు బొంబాయిలో జరిగిన బహిరంగసభకు జిన్నాగారు రధ్యక్షత వహించిరి.

"జీతేధ క్షులలో నగ్రగణ్యుడును మహాత్మాగ మొనరించి నచారనగు దాసుగారి మరణమునకు గాఢమనఃసంతాపమును వెల్లడించుటకే మనవిచట చేతితిమి. అయిన తనసర్వస్వమును మార్చిదేశారాధనకు సమర్పించి సర్వత్రులను వినియోగించి నేపచేసిరి. మనలో అభిప్రాయభేదము లేలులున్నను దాసుగారి ఆకాల పరణమునకు దుఃఖించుటలో బాతీయవాదులమగు మనమందరము నేకీయించుటవలననే నేడిచట మనమందరమునూచేరగలిగితిమి. దాసుగారి దేశసేవయును త్యాగమును యితరులకు మార్గదర్శకములగుగాక, దాసుగారును వారిపక్షమువారును అనుబంధించిన పద్ధతులవలననే దొరతనమువారు కఠినపద్ధతుల నవలంబించుట తట్టిందినదని కొందరునుడిచిరి. ఇప్పుడు వాద ప్రతిపాదముల కిది అవసరముగాన కఠినపద్ధతులు ఎప్పటికిని తొలగనేలేదు. అసహాయోద్యమమును ప్రారంభింపకుండెనున్న శ్రుడును స్వరాజ్యపక్షము నేర్పరచవలెనను తలపైన లేనపుడును గూడ కఠిన పద్ధతులు అనుబంధము నుండెను. ఇప్పుడుగూడ నది అనుబంధములోనే యున్నది. అది దొరతనము వారిపద్ధతి అనియే నాకు తోచుచున్నది. ముప్రసిద్ధులకు దేశక్షేమ సంధరకును అట్టి పరిస్థితులను వారు కలుగజేయుచుందురు. చనిపోవువరకు దేశబంధు దాసుగారివంటి మహాత్ముషీ సంపన్నుడుగూడ నట్టి పరిస్థితులలోనే పనిచేయవలసినవాడయ్యెను.

భారతదేశీయులు స్వరాజ్యసంపాదన దీక్ష బూనిరి. ప్రజా పభుత్వము నేర్పరుచుటయే వారి సంకల్పము. దీని కెట్టి సంశయమును లేదు. ఒక పద్ధతి సాగవచ్చును, సాగకపోవచ్చును. ఒక సాధనము సరియైనది కావచ్చును, కాక పోవచ్చును. నాయకు లుండవచ్చును పోవచ్చును. ధర్మమునకు జయము తప్పదు. భారతీయులు స్వరాజ్యమును గడింపకుండ విరమింపరు. దాసుగారి ధీధర్మముకొరకే సర్వస్వమును చివరకు ప్రాణములు నుగూడ దేశమాత కర్పించిరి.

భారతీయుల కోరికలు న్యాయమైనవిగాన కఠినచర్యల వలన నవి చలించినవిగావు. అది నానాటి కింకను ప్రబలమే యగును బ్రిటిషువారు యుక్తులనుపన్నవచ్చును. లేరసారము లతో కాలముగడప జూడవచ్చును. రాజకీయపక్షములు తాత్కాలికముగ బలహీనములైనపుడు సంతరింపవచ్చును. కాని యివన్నియును అస్థిరములే. బ్రిటిషుజాతివంటి గొప్పజాతి కిట్టి పన్నాగములు యెంతమాత్రమును తగవు. వారు వానిని వదలని చో చివర కవి వారితో హానికరములగును. మనదీక్ష కొంచమైన తగ్గుగూడదు. స్వరాజ్యముకొరకు ద్విగుణీకృతదీక్షతో పనిచేయుచునే యుండవలెను అను విషయమునే దాసుగారి జీవితము మనకు బాగుగా బోధించినది. ఈదుఃఖపడుచున్న సోదరి వసంతదేవిగారివంక కే మనసానుభూతి పరుగిడుచున్నదని నేనెరుగుదును. వారికేగాక దేశీయుల కందరికిగూడ అప్రబాధపుడనదగిన దేశబంధు దాసుగారి మరణమునకు మనసానుభూతిని వారి కందజేయుచున్నాను. అని జిన్నాగారినిరి.

(కీ) (పెను ఆఫ్-ఇండియా)

సురేంద్రనాథబెనర్జీగారు

దాసుగారి సామర్థ్యమును నేనధికముగా ప్రశంసించుచుంటిని. నాయకత్వమునకొందుటలో ఆయన సామర్థ్యము ద్విత్వము. ఆయన అవర్ణక పురుషుడు. ఆయన జీవితము చరిత్రలో చిరస్థాయి కాగలదు. ఆయన త్యాగమపారము. న్యాయవాదిగా నుండినపుడు ఆయన ప్రజల బాగుగా విదిరిమైనది.

ఆయన త్యాగవైరాగ్యములను దేశభక్తిని పోగడవలసిగాను. ప్రాచీనకాలమునుండియు త్యాగవైరాగ్యములకు భారతీయులు వినుతికెక్కుచునేయున్నారు. బుద్ధుడు రాజ్యాధికారమును సకలజ్ఞవములను అబద్ధిలను తృణప్రాయముగా త్యజించెను. అహింసాచరమోక్షార్థము అనుమహాసత్యమును జగత్తునకు బోధించెను. అతడు సన్యాసియై అయితే! అనంతరము చాలించెను. ఎన్నడాయన సర్వజనపూజ్యుడై వెలుగుచున్నాడు. ఇటులే కాశ్యోతకాలమును వెలుగగలడు.

భారతీయులు త్యాగలసే హెచ్చుగా గౌరవించెదరు. దాసుగారు ఘనమగు త్యాగముచేయుటవలననే ప్రజలను సత్వధికముగా గౌరవింపసాగిరి. నాయకత్వమాయనపట్ల సార్థకమైనది. స్వరాజ్యపక్షము ప్రబలమైనది.

దాసుగారి పద్ధతులు నాకును మరిచాలమందికిని గూడ నచ్చుతేరు. కాని సంఘములకట్టుబాటు నేర్పరుచుట సక్రమమున విధేయత నేర్పరచి సుగా పనిచేయుటయు మున్నగు విషయములలో దాసుగారి కెవ్వరును సాటిరారు. ఇకమీదటగూడా నీకట్టుబాటు సరిగా జరుగనోలేదో తెలియుదుగాని నాయకుడు సమర్థుడు కాకున్నచో పక్షము దుస్థలమగుట నిశ్చయము.

భావిఫలితము మేఘావృతముగా నున్నది. స్వరాజ్యపక్షమును కాదునుబ్బు లావించుచున్నది. ఇటీవల వారిపద్ధతులలో కొద్దిగానో గొప్పగానో మార్పులు జరిగినవి. క్రొత్త పరిస్థితులలో క్రొత్తపద్ధతు లేలుటసాగునో ప్రాతసంఘము లేలుట పనిచేయునో దృక్పథముగూడ మారునో మారునో తెలియదు. ఇట్టి తిరిగి దాసుగారి రంతరించుట గొప్పదృష్టమే. ఎటులైన స్వరాజ్యపక్షమువారు దేశభక్తిగల యితర పక్షములతో సామన్యము గలిగి పనిచేయుననని నేనునూచించెదను.

తమ నాయకుని అభిప్రాయముగూడ నిదియే గాన దానిని వారెంతవరకు నెరవేర్చెదరో చూడవలసియున్నది. ఇది వారికికఠిన పక్షమో నావరము.

స్వరాజ్య పక్షమువారి చిత్తవృత్తియును పద్ధతులును గూడ మారవలెను. వారు ప్రతిఘటనమును పరిత్యజింపవలెను. కాఠి సద్భావములనే సాధనములుగా గొనవలెను.

విశ్వసోదర సమరస భావములతో ఎవ్వరిని ద్వేషింపకుండ అందరిని ప్రేమించుచు వారు దేశసేవచేసి తమ మహా నాయకుని గౌరవించి ఐకమత్యమును కలిగింప గలిగిరను భూతిని గడింపవలెనని గూడ నేను నూచించెదను.

ఇంకొక వ్యాసము

బెంగాలీపత్రికలో ప్రకటించబడెను

నిన్న దాసుగారి శిష్యులవెంట లక్షలకొలది ప్రజలు శ్రృతాసమువరకును వెళ్లి వారి చరమక్రియలను పూర్తిచేసిరి. ఆ యూరేగింపులోనున్న లక్షలకొలది ప్రజలందరూ దాసుగారి మృతికి దుఃఖించుచునేయుండిరి. వారిలో దాసుగారి పద్ధతుల నామోదించనివారుగూడ పెక్కు వందలమంది యుందురు. రాజకీయములకు పూర్తిగా పరిత్యజించినవారు చాలమంది గూడ యూరేగింపులో నుందురు. దాసుగారు మహానాయకుడని గురించి దేశీయులందరును గౌరవింపుచుండుటచే ఆ భావ సముద్రముబొంగి అందరిని గూడ ముంచివేసెను. భావతరంగము లెల్లవారిని లాగుకొని రాగలిగెను. భక్తి భారతీయులకు సహజముగ నిక్షేపము. ఆధ్యాత్మిక విజ్ఞానమున కంతకును భక్తియే ప్రాతిపదిక. దానివలననే మన పూర్వులు ఆధ్యాత్మికములందు జగద్యంద్యులైరి. ప్రవీణపరత్వము విజితమై ఆధ్యాత్మిక శక్తికి పాదాశ్రాంతమైనపుడు భారతదేశమునకు ప్రపంచము నందు పూజ్యత యొకను ప్రబలము కాగలదు నిన్నప్రజలు చూసిన అద్వితీయభక్తికి ఆధ్యాత్మిక భావమేమూలము. రాజకీయముల ప్రవృత్తి అచట కలుగలేదు. దేశభక్తిగల భారతీయుల హృదయముల రగుల్పానుచున్న సాక్షిశాంతిపరితా రాజకీయములనెడు అజ్యహామున మోకసారిగా ప్రజ్వలింపెను. అధ్యాత్మికపవనమును ఆహింసోగ్రు నకు తోడయ్యెను. కాన నిది బాతీయాత్మైకవిజయముగాని ఏపక్షము యొక్క విజయమును కావాలదు.

ఈదివ్యశక్తిని మనముబాగుగా నుపయోగించుకొనవలెను. ఈగంభీరసమయమున వాదోపవాదములు ప్రళాంతవాతావరణమును మలినపరచగూడదు. నూతనశక్తియు జరింపవలెను. శాంతిసామరస్యము సద్భావము ప్రేమమున్నచునవి వ్యక్తులకు సంఘములకును మతములకును వర్తములకును జాతులకునుగూడ కలుగవలెను. దేశీయులు విదేశీయులు, హిందువులు మహమ్మదీయులు, బ్రాహ్మణేతరులు, అసహాయవాదులు సహాయవాదులు మున్నగు వారందరునుగూడ సౌదర్య సౌజన్యసద్భావ సంపన్నులకావలెను. అటుల జరిగినే నన్నటి మహా ప్రస్తావనము సాధకమగును. దేశబంధు దాసుగారి కీర్తి శాశ్వతమగును.

స్వరాజ్యపక్షమువారిట్టి సద్భావమును చూపినచో, యితర పక్షములవారు గూడ నందలకు తగినరీతిని సామరస్యమును చూపించెదరు. ఇది ప్రపంచ ధర్మము. ఇది భగవన్నియమము. ఇందులకు ప్రపంచ చరిత్రయే ప్రమాణము. నుశేంద్రబాధదేశి.

* * * * *

ఇక నెవరు మేయగ్గా ఎన్నుకొనబడుదురు

దాసుగారి చితివల్లారకమునుపే కలకత్తాకార్పొకేషనుమేయరు పదవికి పలువురు ప్రచారము నపుడే ప్రారంభించిరి. రాయబహదరు రామరత్న దేవర్, హెచ్. ఎస్. మర్నాడ్ గార్లిడ్ రును ప్రయత్నించుచున్నారని తెలిసింది. ఒక ఎల్లరుమాను థానముగూడ ఖాళీయైంది. ఎల్లరుమానులు కొన్నిలరులును ఆంధ్రరనుకలసి మేయరును ఎన్నుకొనవలెను గాన ముందుగా ఎల్లరుమానును ఎన్నుకొనవలెను. పిమ్మట ఆంధ్రరనుకలసి మేయరును ఎన్నుకొనవలెను. ఈవిషయమున స్వరాజ్యపక్షమువారు గూడ అవసరసభను జరుపదలచిరిని తెలిసింది. (న్యూఎంపైరు)

*** * * * *

సీతానగరంభిరాగ్-వారినంతాప

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసభకు కార్యదర్శి శ్రీయత మండపాక రంగయ్యనాయుడుగారి అధ్యక్షత క్రింద సీతానగరము న బహిరంగ సభ జరిగినది. దాక్షరుకు బ్రహ్మచారి గారు సానుభూతి తీర్మానము నుపపాదించిరి. దాసుగారి త్యాగమును దేశభక్తిని సానుభూతియును సర్వర్థ సమమున చాల ప్రశంసించిరి. రైతులలో ప్రముఖుడగు శ్రీయత సీతకొండ వెంకటరత్నం చాదరిగాను తీర్మానము నను నడించిరి. శ్రీయుతులు పురులూరి కోడండరామయ్య, కళావెంకటరావు, జజ్జవరపు వీరన్నచౌదరి, మొసలికంటి తిరునులరావుగార్లు ముఖ్యముగా దేశబాంధవి నుబ్బుముగా రును సమయోచితముగా నుపసంహరించిరి. చాలమంది శ్రీయుగూడ సభకువచ్చిరి. మహాత్ముడు కోనసీతని జూలై 25 వ తేదీని సంతాపసభను జరుపుటకు నిశ్చయించిరి. గౌతమీసత్యాగ్రహ ఆశ్రమవాసులనుసీరాగ్రప్రజలును దుఃఖినిమన్నులైరి. గోదావరి మండల కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభగూడ 20 వ తేదీని జరిగినది. ఆంధ్రలో సానుభూతి తీర్మాన ముపాదించబడెను. అని స్వక్రీయ విలేఖరి నేడు రాజమండ్రినుండి తంతివార్త సంపెను.

* * * * *

లాల్లా లజపత్తాయుగారు సిన్హ, జూను 21:—దాసు మరణసందర్భమున నేటి సాయంకాలము సమావేశమైన బహిరంగసభ కధ్యక్షతవహించి లాల్లా లజపత్తాయుగారిట్లనిరి:—దాసుగారిని మనము జ్ఞాపకముంచుకొనవలె నన్నచో, కార్యక్రమము సమయానుకూలముగ మారుచున్నను, దాసుగారు స్థాపించిన స్వరాజ్యపక్షము నకు తగిన సాయమొసంగి మనము నడుపుచుండవలెను. (అ. ప్రె.)

రాజు మరణించినందుకు భారతదేశము కుంగిపోయినది

సరోజినీనాయుడు ప్రశంస విక్టరీద్రాబాదు, జూను 20:—నేను హైదరాబాదు బుల్డేజీనులో వ్రాయుచు సరోజినీనాయుడు కీ|| శే|| సి.ఆర్. దాసుగారి నీక్రిందివిధమున ప్రశంసించుచున్నది:— ఒక రాజు మరణించినందుకు భారతదేశము దుఃఖముచేత కుంగిపోయినది. ఏలయు, దేశబంధుదాసుగారు తన జీవితములో ప్రతిదేశంబునును ఉదారబుద్ధి యుండిరి. త్యాగబుద్ధి యందునుకూడ రాజునైతే ప్రవర్తించువాడు ఎడతెగనిక్రిత్యో దేశమాతను నేవించుచు భారతజాతి కంఠకును ఆదర్శప్రాయము.

తన ధవళయశ ముచ్చదక నుం దున్నప్పుడే మహాపురుషులందరి వలెనే దాసుగారును మృతి జేసిరి. చిర శత్రులైరి. ఆవిధముగా దాసుగారి నామము చిరస్థాయి యైనది. హిమాలయములెట్లో అట్లే దాసుగారి జ్ఞాపకమును గూర్చిమాడ కాల మెట్టిమాడ్చులను చేయజాలదు. ఆమహాపురుషుని వ్యక్తిత్వము చే ప్రబోధింపబడిన యాసతీతివారు ఆయనయొక్క ఆసామాన్యమైన త్యాగమును ఆశీయమైన ధైర్యమును ఎడతెగని స్వాతంత్ర్యాభిలాషనుజూచి యుత్సాహము గొనమందురు. ముందుపరితనివాటికి దాసుగారిక తురాణపురుషుడై వెలయుచుండును. ఆయనయొక్క అగ్రులు పవిత్రమైన గంగలో గజపబడినను ఆయనయాత్మ మనకు దీవనలాసకము మనలను వెంటనంటియేయున్నది. ఆయన చెప్పినట్లుగా “ఆయన యొక్క ప్రేమమునకు వెకిలింపబడినదీపమువలె స్వరాజ్యమునకు మార్గముజూపుచుండును.” (అ. ప్రె.)

నం. రా. మితవాదసంఘము

అల్లాబాదు జూను 21:—పైసంఘమువారిక అవసర సభనుగావించి సి. ఆర్. దాసుగారి కొరకును సింధియామహా రాజుకొరకును విచారమును దొలపుచు తీర్మానములనుగావించిరి. (అ. ప్రె.)

రంగూనులో బహిరంగసభ

రంగూను, జూన్ 20:—చీనావారును బర్మావారును అన్ని తెగలవారునుకలసి దాసుగారినిగూర్చి మరొక సానుభూతిసభను జరిపిరి. యం. యల్. సి. దాక్షరు బాయానుగారు అధ్యక్షతవహించిరి. సమయమునకు తగిన తీర్మానములు గావించబడెను.

* * * * *

దాసుగారి భార్యకు వచ్చిన తింతివార్తలు

జవానులోని భారతీయులు కలకత్తా, జూను 21:—కోలు (జవాను) లో సమావేశమైన భారతీయులు దాసుగారి యాకస్మిక యశాలమరణమునుగూర్చి విచారించుచు మీకు కష్టపముయమున తమహృదయ పూర్వకమైన సానుభూతిని పంపుచున్నారు. మగదేశ మొక పుత్రరత్నమును హిందూస్థానము తనరాజకీయ హక్కులకొరకు నిర్భయముగా పోట్లాడునట్టి దేశభక్తుని పోగొట్టుకొన్నది. (అ. ప్రె.)

లాల్లా గిరిధరలాలు

అమృతసక, జూను 20:—జలియను వాలాబాగు కార్యదర్శి లాల్లా గిరిధరలాలుగారు దాసుగారి భార్య కీదిగువ తం తినంపిరి:—

జలియనువాలాబాగు సంఘముతరపునను నాతరపునను క్రూరమైన యీ మిశ్రవ సమయమున నేను మీకు వాహ్మనయ పూర్వకమైన సానుభూతిని పంపుచున్నాను. మీకు గలిగినవ్య కష్టములం దందరును పొట్లాడుచున్నాను. కృతజ్ఞుల మనములందు దేశ బంధుని త్యాగము లెప్పుడును నిలచియుండును. మరణము పిడుగు పాటు వలెనున్నది మగదేశముయొక్క ఆదర్శప్రాయుని మరచుటకు కష్టముకాదు. అతడు నిశ్చయముగా స్వరాజ్యము కొరకే బ్రతికి స్వరాజ్యము కొరకే మృతిజేసెను. అతడు ప్రారంభించిన పని యెప్పటికిని షీఠింపకుండుగాక. భగవంతుడు మనకు సాయపడుగాక (అ. ప్రె.)

“అకాశీ” “అకాశీ” పరదేశీయను వార్తా పత్రికలవారు గూడ దాసుగారి భార్య కీపేర్వమానము లంపిరి. (అ. ప్రె.)

పంజాబు శాసనసభ

గురుద్వారా నెలెట్టుకమిటి రిపోర్టు కీ|| శే|| దేశబంధు సి. ఆర్. దాసుగారిని గీర్తించుట

సిన్హ, జూను 20 — అసంన్విధసకముందు పంజాబు శాసనసభ నేడు సమావేశమయ్యెను. ఉపవాక్యము గావించుకొని గురుద్వారానెలెట్టుకమిటిరిపోర్టును సభయందు తారా సింగుగారు ప్రవేశపెట్టిరి. రిపోర్టుపై రిపోర్టు ప్రవేశపెట్టుటకు బూర్హము కొన్ని ప్రశ్నలకు సమాధానమిచ్చబడెను. కీ|| శే|| సి. ఆర్. దాసుగారి ఆకస్మికమరణమును గురించి ప్రసంగము

జరిగెను. భారతదేశముందు నివసించుచున్న అఖిలసంఘములను సంయుక్తముగావించి నిజముగా జాతీయతను కల్పించుట అవశ్యకమని దాసుగారి నమృతమని అధ్యక్షుడు నడిపెను.

సర్ జాన్ మేనార్డు అధ్యక్షుడు చెల్లిన విషయములలో అధికారుల తరపున తాను అంగీకరించుచున్నానని సర్ జాన్ మేనార్డుగారు బల్గిరి.

రాజానరేంద్ర నాథగారు

భారతరాజకీయ జీవనముందు దాసుగారి స్థానమునందు మరియొకరు ఆక్రమించి దేశము కొరకట్టి మహాసేవ జేయువారు లభించుట కష్టతమమరి రాజానరేంద్ర నాథగారు చెప్పిరి.

మాక్ బల్ మహమ్మదుగారు

హిందూమహమ్మదీయ సంయోగముకొరకు భారతదేశ మందు ప్రత్నిములుగావించినవారిలో మహా త్యాగాంధిగారి తరువాత సి. ఆర్. దాసుగారే. పంజాబువారు దాసుగారిని కీర్తించుటకు మరియొక కారణము గలను. పైనిక శాసన ములులనందున్న పద్దు దాసుగారు పంజాబు సంతక్షకార్థము వచ్చెను. ఐకమత్యము నొడగూడుటకు యెల్లరును మనస్ఫుర్థులను త్యజించవలయునని మక్ బల్ మహమ్మదుగారు ఉద్బోధించిరి.

మియాక్ మానివాజ్ గారు

మక్ బల్ మహమ్మదుగారు బల్గిన విషయములను వాస్తవములని అంగీకరించి, లెంగాలు మహమ్మదీయులకును హిందువులకును జరిగిన బడంబడిక దాసుగారి రాజకీయ పరిజ్ఞానమునకు తార్కాణమని నివాజుగారు చెప్పిరి.

దాసుగారి భార్యకు శాసనసభయొక్క విచారమును యోగింపవలయునని నిశ్చయించబడెను. జూలై 6 వ తేదీవరకు శాసన సభాసమావేశము నిల్పిజేయబడెను. తదనంతరము గురుద్వారా చట్టముపై నెలెట్టుకమిటి రిపోర్టువిచారణ ప్రారంభమగును. (అ. ప్రె.)

* * * * *

మేజి స్ట్రేటు బ్లాండిగారు

“దాసుగారి రాజకీయములను గూర్చి ఎట్టి భిన్నాభిప్రాయము లుండినను ఆయనకు గాఢముగా దేశభక్తి కలదనియు ఆయన గొప్ప నాయకుడనియు అందఱును అంగీకరింపక తప్పదు.” అవి. బారిసాల మేజిస్ట్రేటు యి. ఎస్. బ్లాండిగారు వ్రాసినను కొద్దును మూసివేసిరి. (న్యూఎంపైరు)

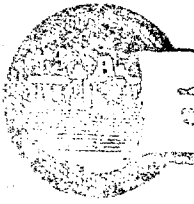
సోదరమరణ సంజనిత దుర్భర విషాదము

“హృదయమున దారుణ తుతముకలిగినపుడు చేయిగూడయాడదు. కలముజరుగదు. ఘోరదుఃఖ నిమగ్నులగు ఆ ప్రభుభంజితులమధ్యనే నేనిపుడుండుటచే నేనుగూడ దుఃఖనముద్రమున మునిగియున్నాను గాన ఎంగుయిండియాకు దీర్ఘవ్యాసమును వ్రాయజాలను. ఇటీవల డార్జిలింగులో 5 దినములు దాసుగారి బసలోనే నివసించి వారినిరంతర సాహచర్యమును బడయగలుగుటచే మాహృదయములకు యిదివరకుఎన్నడును కలుగనట్టిగాఢనమ్మకము కలిగినది. దేశబంధుదాసుగారి అద్భుత ప్రజ్ఞనే గాక అనిర్యాచ్య సుగుణసంపదను గూడ నేను గ్రహింపగలిగితిని. భారతమాత పుత్రరత్నమును గోలుపోయినది. స్వరాజ్యమును గడించి ఆరత్నమును మరల బడయటయే భారతీయుల ముఖ్యకర్తవ్యము. కలకత్తా జూను 17-ఎం. కే. గాంధీ”

(ఎంగుయిండియా)

గుంటూరు మ్యునిసిపాలిటీ

గుంటూరుపురపాలకసంఘమువారు నిన్న సాయంకాలము సమావేశమై దేశబంధుని మరణమునకు ఏకగ్రీవముగా తీర్మానించి దుఃఖనూచకముగా సభను నిలిపురచివేసిరి. (న్యూఎంపైరు)

మహాపాతకములు

శ్రీలు ప్రసాదము:—కుర్రాడు శ్రీశ్రీ మోక్ష
 యోగిగా కాజీలరాజుగారి పెద్దకుమారు 7 శ్రీలు
 కట్ట బట్టించి పోయినదాని బాబుని కట్టవచ్చి బడివి. దాని
 తోపాటు కొంతల గూడబడినది. శ్రీ పద్మనాభకవి వి. శ్రీ
 కవిగారు కుమారు బయలుదేరి వెళ్లినది. ప్రజలకు శుభిలేదు.

రిక నోరె- అమ్మపొరబాటు:— వేసాకము
నాను నునదీన సత్కీర్తి దేవంధు దానుగారి మరణమున
కు కలకత్తాలో యింకెను సంఘమువారు విచారించుచున్నా
రు అనుబంధ జరలు పొరబాటున కేటలో సంతోషించుచు
న్నారని తెలిసి. ఇట్టి గొప్పప్రమాదము జరిగినందులకు చాల
విచారించుచున్నారు. (ఆ. ప. సం)

మంగళి మరణము:—చలేశ్వరం హైహరం
 శైవులలో శివభావం ఉండడం వలన మంగళి తిరి వయస్సుగల
 వాని శివము వేదాది, పంచాయతీవాదులు ఆత్మకృత్యముని
 తీర్చుకొని, వివిధ తొలిభాగ్యహానా, నాటకం నేలక్రియలు
 చెందిభాగ్యమును పొందెను. ఎక్కువ ప్రాసాదుడు అలవాటు
 పడి సుప్రసాదముగా త్రి యల్లుచెవలిపొందెను. మునాదుడు
 యను శైవులలో తేలిక.

రాకపోకలు:—నేడున్నారేజి ప్రిన్సిపాలుగ్రీకుగా
 ను, ఎ. రంగస్వామిఅవ్వంగారు, నాల్గి. రామదాసుగా
 ను, అదితారామరాజు చెట్టిగారు నిన్ను చెప్పే ప్రకట్టిరి. సర్
 కే. వి. చెట్టిగారుయనుగారు నుత్తరుండి పర్వతమిడి రాబా
 గారు విచ్చేసిరి.

జిల్లా బి.టి. రాధాకృష్ణగారి, చాలి బి.ఎస్. గోపాలస్వామి
అధ్యక్షులగు చాలి బి.వి.టి. కృష్ణమచారీగారు నిన్న రాత్రి
ఉదయకలహంము గోయిరి.

తైలుటీక్లేట్లమోసము:— సెంటుభామను
తొలగివేయవలెననునట్టి ఆశించినచో, తొలగించబడిన యీ
నిజమే కాక గణనలే ఆశ్చర్యజనకము:— మద్రాసు ఒక మిలిటరీ
ప్రెజ్డెంటు తన ప్రెజ్డెంటు, నిజమే తక్కువగా వచ్చిన నూరుకు
తక్కువ ప్రెజ్డెంటుని కొలెను. తొలగించుట ప్రెజ్డెంటు తక్కువ
ప్రెజ్డెంటు. నిజమే తక్కువగా తొలగించు పాతనము, ఇదివర
కు ఒకసారి యుద్ధమునిచుచున్నదియు తెలిసికొను. మరు
నానయను: సెంటుభామను తక్కువగా తొలగించు, మద్రాసు
ప్రెజ్డెంటు తక్కువగా తొలగించు సెంటుభామను తక్కువగా తొలగించు
మరు తక్కువగా తొలగించు తక్కువగా తొలగించు.

ప్రేమ తగవు హత్యకు కారణము:—కర్నా

[illegible]

కాన్స్ లేవను సాఖరులు:— మదరాసు కాన్స్ లేవను కోడు పనివారు నిన్న పాఠశాలము నేనియరు పాఠశాలలో పథ జేరిరి. సంఘకాన్స్ లేవయగు ఎస్. శ్రీరాములు గారు అధ్యక్షత వహించిరి. వారి యిబ్బందులు:— వారి నెలకు రూ 22 మాత్రమే ముట్టుచున్నను అందులోనే స్వంత ఖర్చు జేర్చి, గునపము, పాఠ మున్నను పనిముట్లు కొనవలసియు వుంది. (ట్రాము కంపెనీలోని నాకరణకట్టు గాక నెలకు రూ 30 యిచ్చును సామానులు కొనియిచ్చెదరు. కావున కాన్స్ లేవ పనివారు తమ జీతములు పొచ్చించి, సామానులు కొని ఇచ్చింప వలెనని వారు కోరిరి. దైనేజీ సాఖరులు పాలునకు 15 నోజులు నెలవు గోరిరి. ఈవిషయమున ఇంజనీరుగా కొపం గిని జబాబు సంస్కరికరముగ లేదు.

స రామర్చ సభ:— కీ॥ శే॥ దేశబంధు చిత్తరంజన
చాను, వి. వి. ఎస్. అయ్యయ్య, బి. టి. సుందరము అయ్యయ్య,
ప్రభుత్వము(తన)గార్హ గోపాలోయినందులకు విచారము దెల్పుచు
తై చింతాద్రవీణ కాంగ్రెసుసంఘము యాజమాన్యము క్రింద
నేడియరు పార్కులో నిన్న బహిరంగసభ జరిగినది. లోకోప
కారి సంపాదకులు పి. ఎస్. సలియప్పవల్లేగారు అధ్యక్షత
నిహించిరి. డా॥ బ్రహ్మగారుచన్ద్రశేఖరు దేశబంధు చానుగా
రు ఆలతార పురుషునియు ఆతని త్యాగమునకు దానమునకు
మేరలేదనియు ఆతని యొరంగినవారందరు తప్పక ప్రశంసించగ
లరని చెప్పెను. బెంగాలునటిని ఇండియా అంతటని తన స్వా
ధీనము నందుచుకొని నడపించ గలిగిన నాయకుడార జొక్క
దే. ఆతనిని ప్రస్తుత హతశృంగుల దనిన తప్పలేదు. ఆయన
ప్రారంభించిన కార్యము పూర్తికేయ మనకు తనన ఉత్సాహము
కలిగించునట్టి ఖ్యాతిగడించి చనెను. ఆతని ప్రశంసించు వారం
దరు స్వరాజ్యహాసీని బలవ తరముగ జేయ సహాయపడవలెను.

జీవిత చరిత్ర జెప్పిరి. టి. సి. వి. నానాశ్రీ సుందరంపిత్తేగారు దేశ బంధుని మరణమున కసారమును దుఃఖము వెల్లిబుచ్చుచు అతని చావు దేశమంతటినీ దుఃఖాభిరి ముంచినవని, సభ్యులెల్ల రకు దేశాభిమానమును దాసుగారియెడల గౌరవముంచినచో స్వరాజ్యోద్యమమునకు తోడ్పడవలె ననిరి. ఈ యభిప్రాయముల వెల్లిబుచ్చుచు తమిళ భాషలో నొక తీర్మానము గావించ వడెను. వి. వి. ఎస్. అయ్యుగారు జి. ఎ. సుందరముగార్ల మరణములగుర్చి గూడ విచారించును జేరొక తీర్మానము గావించువడెను.

కోలక్షయనిన

ప్రభుత్వ ప్రకటన
హిందూపత్రిక వ్యాఖ్యను ఖండించుట

ఉదకమండలము, 17 జాను:—హియూపత్రిక 12 వ
 లేదీన ప్రధానస్వాసము నందు యిట్లు వ్రాసియున్నది:—

"హంస్సు, లా రిహార్టులు, వైష్ణవరి, ప్రాసువియ
 ములు సంక్రమింతు మార్గవలెనును మట్టిమేరు సంఘమునాను
 గావించిన శిష్యానుగుర్వ రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారి సలహా
 గోరుచు ఇండియా వారితనమునాను ప్రానియండిరని మే 28
 న తేదీన నూచించియుంటిమి. ఈ విషయమును మదరాసు
 ప్రభుత్వమునాను తమ వింతునవరాగా, సత్కార్యములకెల్ల
 విశ్వాసును తెవియ్యబోవునాటి కాభివృద్ధినికలులో నాశ్చర్య
 మేమన్నది? సంక్రమ కంక సభియుగా యేకాభివల బివ్వసిం
 చినను ప్రమాదముకలదని నాను సంభాము తెలిపి. ప్రభుత్వ
 మువారి బోధనాన అభిప్రాయముతో తృప్తిబెందలేక, కలకత్త
 కల వార్షిక సమావేశమునందు వారి అభి
 ప్రాయముల కనుగొన జూచిరి. ఏ మ
 ర, అబాదిముగోలు, బేరములందు, అబాదిందును ముగిసి
 నికడు బాబానాశ్చర్యమున రాజకీయభూమి ముగిసింప
 దుల తివలన్ని విధముల సేవలొనర్చునట్లు రాజకీయసభిరా
 ముల సహాగింప బడిన శిష్యుల యొసంగునవలె. కచ్చనల
 సభను గూర్చి ప్రకటంపబడిన రహస్యమునకు ప్రభుత్వ ప్రకట
 నలలో దెలిపిన విషయములకన్న బలవని విషయములే యెక్కు
 వికలుమైనవి. ఏమిట సుకొంగలకు వ్యతే రాజకీయాభి
 వృద్ధి ప్రకటనల భూమందును. మట్టిమేరు సంఘమునాను
 నూచించిన వ్యక్తులాలి వ. న్యూన గూడ నిగోరముకు యా
 భూమి నువలెనొందిరి."

కొన్ని చివరలు వివాదాస్పదములు కలవు. ఇవి సుద్ధతత్వమును, సత్యమును చర్చించినట్లును ప్రాయబడినవి. ఇవి సుద్ధతత్వమును, సత్యమును చర్చించినట్లును ప్రాయబడినవి.

బధిరమూక చికిత్సాలయము
గుంటూరు

శ్రీ పితాపురం మహారాజావారి ప్రశంసాలేఖ
యోగీశోమ వెంకోటరావుగారి ప్రజ్ఞను
ప్రశంసించుట

“యోగీ సోమః వెంకోశీ రావుగారు (గుంటూరు) చాలా
శ్లాఘనీయులుగా మానవనేప చేయుచున్నారు. కేనోక బ్రాహ్మ
ణుని ఆయన భార్యను కేసు చూచితిని. తన భార్యకు పుట్టి
నప్పటినుండియును మూగయు చెవుడును కలవని ఆ బ్రాహ్మ
ణుడు నాతో చెప్పెను. రెండు మాడు గంటలనేపు యోగి
గారు చికిత్స చేసినంత మాత్రముననే ఆమె “రామా” అనగలి
గెనని గూడ ఆ బ్రాహ్మణుడే చెప్పెను. మరికొన్ని దినములు
గడచిన పిమ్మట ఆనవతులు మరల నానందమువచ్చిరి. అప్పుడు
ఆమె అమ్మా, రామ అని అనగలుగుచుండెను. మరి నాలుగు
రోజులకు ఆమెను మరల చూచితిని. అప్పుడామె నాయెదుట
రామయ్య, అన్నము, అనుమాలులను ఉచ్చరింపగలిగెను. యోగి
గారి చికిత్సామహిమవలననే ఆమెకు మాటలువచ్చెనని నాకు
నమ్మకముకలినది ” అని వ్రాసిసంతకమునేసి శ్రీమహారాజా
వారు తమ కొసంగిన ప్రశంసాలేఖ మూలమును (ఒరిజినలు)
యోగిగారు మాకు చూపించిరి. ఆలేఖ అంగ్లభాషలోనున్నది.
దానికి పరియగు సాంద్రానువాదమునే యిచ్చట ప్రకటించితిమి.
ఈ చికిత్సాలయమునకు ధన సహకరులుచేయు గోరువారికి శ్రీ
మహారాజావారి లేఖ మిగుల ప్రోత్సాహకరము కాగలదు.

(ఆం. ప. పం)

హాజియాత్రకులు సురక్షితముగ
రబీగాచేరిరి

జూను 22-వ తేదీకి మెక్కా చేరెదరు

[illegible]

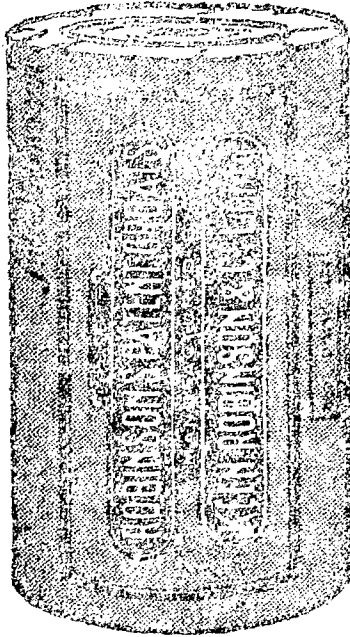
వర్ణాశ్రమము

శిష్టా, జూను 21:—వర్షపవనముయొక్క రెండు శాఖలను మామూలు చురుకుననమిటో వీచుచున్నవి. బెంగాలు, ఛోటానాగపురము, సంద్యుక్త పరగణాలు, మధ్య యిండియా మధ్య పరగణాలు, కొంకణము, మళయాళము, దక్షిణ హైదరాబాదులందు సర్వసామాన్యముగ వర్షముకురిసెను. అస్సాము, బీహార్, తూర్పుపడమటి పంజాబు, పడమటి రాజపుత్రిస్థానము, ఘూర్జరము, బొంబాయి, దక్కను, ఉత్తరహైదరాబాదు, కూర్గు, ఉత్తరమదరాసు తీరములందు దచ్చుచచ్చు వర్షముకురిసెను—ఉత్తరబర్మా, ఉత్తరశము, పంజాబునకు నైరుతీయందు, కాశ్మీరము బెలూచిస్థానములందు స్వల్పముగ వర్షముకురిసెను.

మెద్దా 2, ద్విబుధుడు 1½, సాకాశీ 1, సఖిరా 1½, బ
రంపురము 2½, బలాహరు, రంబీఖానుపురం 1½,
జానే 1, మీరటు 1½, యందూరు 2, సియోని,
సాగపురం, 1½, మున్నేరి, మల్లాను, హార్నే 1, అబూశిఖ
రము 2, కిమూచా 1½, రైపురం 1, కార్వాగుర్, హనుము
కొండ, హంగురూరు, శిల్పీకోటెరి, కొచ్చినులంగు 1 అంగుళము
పట్టుము గురిసెను. శూచన:—ఉత్పన్నమందును బొంబాయి
దక్కనుయందును నిజంబింపవచ్చును. (అ (పె)

రైలుపట్టాలనుండి తొలగించుట
 బెంగళూరు, జూను 21:— బెంగళూరు గుంటులు
 పైనుమాడ సొందుపూను ములుగూరు ప్రేమనలుపు 226
 గూర్పు బండిలో 7 భర్తవాగనలును ఒక ప్రేమ వానును పట్టా
 లనుండి పదిహేను, ప్రవాళిక చెండు పోజాలవరకును వర్షా
 పడిగా బండ్లు పడునుటకు వలకువడకు. ఎవ్వరికిని గాదుములు
 తగులలేదు. కారణము తెలియలేదు అని జిల్లా డ్రాఫ్ట్ సూప
 టెంటు లెంటి చేయుచున్నాడు. (అ. (పె)

రాచిన్సన్న "వేటెంటు" గ్రోటులు

రాచిన్సన్న "వేటెంటు" గ్రోటులతో

(పొట్టుతీసిన గోమలతో) చేయబడిన జావ విడ్డలకు చాల ప్రష్టికరమైనది. జేహమును పెంచును. ఇది మిక్కిలి సులభముగా జీర్ణమగును. మరియు దుష్కరమైనది.

పసిబిడ్డలకు, బలహీనులకు, ముగ్ధులవారికి ఇది మిక్కిలి దివ్యమైనది. చైతన్యం చే మిక్కిలి గొప్పగా సిఫార్సుచేయబడుచున్నది. ఆయితే అది.

రాచిన్సన్న "వేటెంటు" గ్రోటులుగానే యాంతులెను.

No. 4.

అమృతాంజనము

జగత్ప్రసిద్ధమైనది

అన్ని నొప్పులను ముంచివేయును

అమృతాంజనము ప్రాచ్యుడే మూలకల సంపుటిచే హిందూదేశమునందు సిద్ధముచేయబడిన బాహ్యప్రయోగమునందు. ఇది ఇప్పుడేపుడు శతాబ్దమునందు ప్రాచ్యమందు గాదు. ఇరువేండుగా జేతమునం దంతటను వాడుకలో నుండి మెప్పును బొందిన. దివ్యాత్మకము నొప్పులు, వాపులు, గాయములు, బిళ్ళలు, పోట్లు బెబుబులు, మొదలగువాధలను అమృతాంజనము ప్రథమ సహాయముగా వెంటనే పనిజేయును. చర్మముపైన రాచిన లోపలికి వ్యాపించి లోపలి నొప్పులు సయితము పోగలవు, నెత్తురు ప్రతిక్షణమునందును శరీరాంగములకు ఆహారపదార్థములను గొనిపోయి అచ్చటి కిథిలపదార్థములను గ్రహించి ప్రాణరక్షణము జేయుచున్నది.

అన్ని వాపులలో వారకును

తామర తైలము

తామర, తీట, గజ్జిక మంచిది.

దంతచూర్ణము

పండ్ల పోటుకు తీపులకు మంచిపాడుము.

మోహిని తైలము

వెండ్రుకలను పెంచి నిగనిగలాడించును

కండ్లకు చలువచేయును

స్త్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది

అమృతాంజనం డిపో,

మదరాసు

బొంబాయి

ఆర్యధర్మవర్ణి పరిక్షలు

క్రోధన సం॥ మందు ఒంటిమిట్ట, తిరుపతి, నెల్లూరు, బళ్లారి, అనంతపురము, కొల్లూరు (గుంటూరుజిల్లా) పెనుగొండ శేంద్రములలో జరిగిన "ఆర్యధర్మవర్ణి" ఉత్తమ, మధ్యమ, ప్రథమ పరిక్షలయందు తీర్ణులైనవారి పట్టిక:—

ఉత్తమపరిక్ష

ఒంటిమిట్ట:—1. చూపగుంట వేంకటకృష్ణుడు (ప్రథమ బహుమతి బంగారుపతకము), 2. అంబటి సుబ్బరాయశ్రేష్ఠి, 3. గంటి వేంకటసుబ్బయ్య.

తిరుపతి:—1. చూపగుంట వేంకటరమణయ్య (ద్వితీయ బహుమతి బంగారుపతకము), 2. తేలేళ్ళరపు లక్ష్మీనరసింహుడు.

బళ్లారి:—1. జి. వీరమ్మ.

అనంతపురము:—1. అవుటాల మస్తాన్ రెడ్డి, 2. అడవాల వేంకటరమణయ్య.

మధ్యమపరిక్ష

ఒంటిమిట్ట:—1. వీ. రామయ్య (ద్వితీయ బహుమతి).

బళ్లారి:—1. వై. హనుమంతరావు.

కొల్లూరు:—1. శౌడినాయని శంక శేషయ్య (ప్రథమ బహుమతి).

ప్రథమపరిక్ష

ఒంటిమిట్ట:—1. ఎం. వేంకటసుబ్బయ్య, 2. కొమిటి శ్రేష్ఠి వేంకటసుబ్బయ్య.

తిరుపతి:—1. ఓమూరి శ్రీనివాసులు రెడ్డి, 2. కె. మునుస్వామినాయుడు.

నెల్లూరు:—1. లింగాడి వచేరెడ్డి.

బళ్లారి:—1. కె. వేంకట కృష్ణమూర్తి (ద్వితీయ బహుమతి) 2. బి. రామలింగయ్య (తృతీయ బహుమతి) 3. బి. యం. వీరభద్రయ్య 4. యం. రామ సుబ్బయ్య 5. పి. సుబ్బారావులు.

అనంతపురము:—1. మాదిశేని పార్వతయ్య 2. సి. కె. నంజరెడ్డి 3. చేలసప్ప రామచంద్రరావు 4. యస్. జయరామరెడ్డి 5. అమళ్లదిన్నె సుందరశాస్త్రి 6. అల్లు మారప్ప 7. చేలసప్ప కృష్ణమూర్తి.

కొల్లూరు:—1. నమ్మడి వేంకటకృష్ణయ్య 2. ఆళ్ల వేంకట సుబ్బరావు 3. పొట్లూరి నారయ్య (పతాకారావు 4. వైనాది ఆప్పల నరసింహారావు 5. చానపామల రత్నయ్య 6. పులివెర్తి శరణాచారి 7. మారపనాయని వేంకట సుబ్బయ్య 8. కొల్లి సీతారామయ్య.

పెనుగొండ:—1. సి. నరసప్ప (ప్రథమ బహుమతి) 2. మంగయ్యవారి జగన్నాథము 3. ఓంకార శ్రీనివాస మూర్తి 4. బంపూరి వేంకటాద్రి 5. పుట్టపర్తి తిరుమల వేంకటాచార్య.

శ్రీ క్రోధన జ్యోతిష మార్గదర్శిని

ఈపుస్తకమును చదివినచో ఎవరికినాడు క్రోధన సం॥ రజులలో గణితముతో నిమిత్తములేకుండా ప్రతిగంట, కోణ, మాసము, దశ, ఫలీర ఫలితములు వాంతులు తెలిసికొనగలరు. తగ్గింపు వెల పోస్టేజీసహా 1-4-0 ఆణాలు.

శ్రీరాంప్రసాద్ జ్యోతిషమందిరము, భీమవరంపాడు, భీమవరం లాల్ హా, కృష్ణాజిల్లా.

మదనకామేశ్వరి తేహ్యము

జలహీనుల పాల తీటి కల్పవృక్షము—మేహము. నిక్కాక, నిస్సత్తువ, పుక్లవత్తుము, ఆతిమూత్రము మొదలగు వాటిని హరించి మంచి బలమును, వీర్యవృద్ధిని సంభోగ క్రింది, సంతానప్రాప్తిని గలిగించు వర్షప్రసాదమురెండు డబ్బీలుచాలును, 20 రులములడబ్బీరు 1-4-0

పాలగుండీతేహ్యము—రక్తశుద్ధికి శ్రేష్ఠమయినది. సనామేహము, మేహపాదలు, మచ్చలు, ఇతరచర్మరోగములు కీళ్ళనొప్పులు, మొదలగువాటిని హరించును. 4 డబ్బీలు చాలును. 20 రు॥ డబ్బీరు. 1-4-0 వి. పి. ఖర్చులు వేరు.

పి. కె. వీ. అండు కో, ఆయుర్వేదసమాజం పెరిదేపి. (నెల్లూరుజిల్లా)

అఖిలాంధ్ర జ్యోతిర్విద్యజ్ఞ మహిసభ

కోవూరు - గోదావరీతీరము

(22 ఆగష్టు 1925 సం॥ మొదలు 26 ఆగష్టు 1925 సం॥ వరకు) శ్రీ శంకరమఠములో జరుగును.

1. ఈసభ జ్యోతిశ్శాస్త్రమునకు భేదములను జ్యోతిశ్శాస్త్రము తెలియనందున బుట్టిన క్రమమునను సవరణజేయుటకు చేర్చవలసినది. ఇది నాలుగు మాసముల కొక పర్యాయము జరుగును.

2. పంచాంగ పరిశోధన పరివర్తన దేశము దాసరిమైన అట్టిపరివర్తన తన కల్లుబాట్లతో నిండునుండి నియులువెడలును.

3. ఆంధ్రదేశమునందు జ్యోతిశ్శాస్త్రమున ప్రసిద్ధిజెందిన పండితులను జ్యోతిశ్శాస్త్రాధిపతి వృద్ధికోరకు పాటుపడు సాధువుల గవులను విశేషముగ గౌరవించుట జరుగును.

4. జ్యోతిశ్శాస్త్రాధిపతి వృద్ధికోరకు, జ్యోతిశ్శాస్త్ర పాఠశాల, సత్ప్రతిభా పాఠశాల, జ్యోతిషగ్రంథ భాండాగారము, విశేషముగ నవసరిమైనందున వాటి నిర్వహణవిధులను సుపాయములను యోచించుట జరుగును.

5. ఆంధ్రదేశమునందు జ్యోతిశ్శాస్త్ర పండితులు కనిపెట్టిన నూతన విషయములను అలభ్యముగ ప్రాచీన గ్రంథములను జనసామాన్యముగ తెలియునటుల నెల్లడితేయు సహాయములను నిర్ణయించుట జరుగును. మరియు అవసరమైన ఇతర విషయములుగూడ సభ్యుల యనుమతి నడవరించి సభయందు ప్రవేశింప నర్హము లగును.

విదపర్తి సుబ్రహ్మణ్యసిద్ధాంత కుప్పా విశ్వవతిశాస్త్రి

ఆయుర్వేదాపద రత్నాకరమ్

అపూర్వ అత్యద్భుతగ్రంథము

కొద్దికోలాలవరకు వెల 8.0.0

శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి

ప్రిన్సిపాల్ అండు సీనియర్ డాక్టరు, బెజవాడ

అమృతాంజనము

చక్కనిదబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

లోకామయహారకస్తూరిమాత్రలు విజ్ఞాపన

మహాభాగా, 25 సం॥ లనుండి నేను లోకసేవ చేయుచుండునంత తమకు తెలిసియుండవచ్చును. (నతి సం॥ రము అక్షలకొలది కలుండుములు నన్ను చాలా క్రితినో ఆపించుచున్నారు. ఇండియావారుమాత్రమే గాక బర్మా, సిలీన్, మలయావేటు, ఫీజిలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందు వారుగూడ నాతో స్నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా వైద్యులందరూ నన్ను ఆకరించుచున్నారు. సమయము వచ్చి నప్పుడు నన్ను మరచుటలేదు. నాకేరు (లోకామయహారకస్తూరిమాత్రలు) చంటిపిల్లలు, భాలింతలు, పడుచు వారు, ముసలివారు, వారు వీరనశీల సమస్త మానవజాతియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్తకీతలులు, సకలవృక్షములు, మాంసము, శీతవాతము, ప్రక్కలతాడు, ఆకలికేతుండట, మలబద్ధము, తీర్చించిన భేదులు, కడుపునొప్పి, జలుబు, దగ్గు (క్వాసకోశము, పళ్లనొప్పి, నడుమునొప్పి, ఇన్ ఫ్లూఎంజా, స్ట్రోక్ జ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, అతరవ్యాధులకు అనుపానపాత్రకలోహము ప్రకారము వాడిన తప్పక గుణముగను, నలు విక్రమముండి నన్ను గురించి పండిన యోగ్యతాపాత్రకలు వేసకుంటే గలవు. ఒకడభా నాతో స్నేహముచేసిన వారు మరెవ్వరు నన్ను మరచరు.

594

300 మాత్రలుగల బుడ్డి 1 కి ధర 0.4-0. పోస్టుఖర్చు వేరు 6 బుడ్లు వెల పోస్టుఖర్చుతో ర్పు 1-8-0. 12 బుడ్లు 2-18-0. 25 బుడ్లు ర్పు 5-8-0. శాశ్వతమైనవారు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు.

ఆయుర్వేద వైద్యపాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, శ్రీ సీతారామవ వైద్యశాల, మైసూరు.

కామినియా నూనె వెంట్రుక లేఅందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుడు

వెంట్రుకలు దువ్వినభావం ఈకమున్నే త్వర పడకపోయిన ఈక కుండలుపెట్టి పూర్తిగా చాలగను అల్లుకాకుండా నేడే కామి యా నూనెను వాడ్డి సత్వరముగా శిరోజముల గానాచుకొనుడు. వెంట్రుకల కేబాడ్యమున్నను మున్నీ ఈ దివ్యోషధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నడుగునల్లు చేయును ఒక పరీక్షవల్ల మీలో తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచుడు బుడ్డివెల 1 రూపాయి. 3 బుడ్లుగలదు రూ 2-10-0 128 దీక్షిచార్జిలు ప్రత్యేకము.

అటోదిల్ బహారు

మీరు ననువాసన ద్రవ్యము లేక అత్తరు శావలసియున్న

అటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు.

1 బుడ్డు 0.8-0 1 గ్రాం బుడ్డి 0-12-0

2 గ్రాం బుడ్డి 0.8-0 మీ చేతిరుమాలునందు

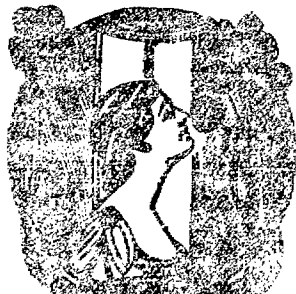
గుక్కలు చేసికొన్న పరిమళ మన్నిదశలను వ్యాపించును.

మైసూరునియా నూనె, అటోదిల్ బహారు మందువరకులము (నతిచోటను విక్రయింప

బడుగును. తమన్న పోయి వెంట్రుకు,

అంగ్లో ఇండియన్ ద్రగ్గు అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

165 బాబ్బాచిరు, బొంబాయి అని ప్రాసెస్ అదయగలదు

అందరితోను శాంతముగానుండిన మీరు తప్పక నిర్దులముగా నుండెదరు

అయితే నిర్దులమైనవనస్సు తేవ్వనడు శాంతముగా నుండుట అసాధ్యము. కలకలములను ఉండిన స్వేచ్ఛ కూడ నుండదు.

శాంతమైనవనస్సు గలిగియుండుటకు సుప్రసిద్ధమైన మా ఆతంక నిగ్రహమాత్రలను వాడుడు. అది తప్పక గణవిచ్చును. ఇంకేగాక నరములబలహీనత, మెదడు అలసిపోవుట, అశీర్వము మొదలగు వ్యాధులు కూడ గుణముగను. 32 మాత్రలు గల బుడ్డి 1 కి ధర ర్పు 1 మాత్రమే. పూర్తివివరములు గల మాక్యాటలా గునకై వ్రాయుడు.

ఆతంక నిగ్రహ ఫార్మసి

26, బ్రాడ్వే మద్రాసు

నమక మైన నగలుదొరకు స్థలము

మావద్ద వెండిగొలుసులు, గిన్నెలు, తల్లెలు, కంఠములు, కూబాలు, బంగారెగాజులు, గొలుసులు, చెయిన అడ్డిగెలు, నాగపత్తులు, పంకీలు, నాగరలు, శాసుంతిరేళ్లు, కంపుజదబ్బెళ్లు, మొటిరకం పువ్వరాగము తోడులు, అంటుపోగులు, బేసరీలు, వాచులు మున్నగునవి దొరుకును బయటిపూరి అర్జునులు అతిబాగ్రతగా పంపబడును. ఒకడభా మాకు అర్ధరీచ్చిన మానమ్యము మీకు తెలియును.

సీమవెండికి, పవరంబంగారకు పూచీ నిచ్చెదము. తృప్తికరముగాలేనిచో వైకమువాచినిచ్చెదము.

బీచు వెంకటస్వామిశెట్టి

నగలవర్తకులు, కర్నూలు.

మానస్థితిని మాత్రము 30 మాత్రలు 0-10-0 (రూపాయి) రెండులభము (పోస్టుఖర్చులతోకూడ) గణపధికము శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి వైద్యశాలల వీక్షాత్రలు దివ్యావృత్తులు, అల్సర్లు, అరుచి, అపులింశము, అగ్నిమాంద్యము, అగిదాహము, ఏక్కిళ్లు, కుష్టులు, ముండు బలహీనము, ఏక్కిళ్లు, పోర్నోమము, కర్రు, ప్రేళ్లు, జలుబు, వెబులగునానియుండు గతిగల గోళ్లు అను చోట్ల శేవమునకు పంచి యాశోగ్యమునకు చేరువును. ఈ మాత్రలు మేనూబాచే శోభనము వెంటాడి చూపును. ఎటుండు అనేకమధులు చేరినవి. అవిధవము గల వైద్యమునుచేతను పరమహంసప్రతిభ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు. చిరునామా: (1078) ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం, పోస్టు నిడుమాలా, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.